

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης,
Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ειδικότητα: Εικονογράφος –
Σκιτσογράφος

Κωδικός: 24-01-15-01

ΣΑΕΚ

Ημερομηνία Έκδοσης
Σεπτέμβριος 2024

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**Συγγραφή Οδηγού Κατάρτισης
στην Ειδικότητα:
«Εικονογράφος – Σκιτσογράφος»**

Συγγραφική ομάδα

Συρίγος Ευάγγελος

Τσιρώνη Γεωργία

Σιδηρά Μαρία

**Σύμβουλος μεθοδολογίας ανάπτυξης
του οδηγού κατάρτισης**

Μπεκρή Δέσποινα σε συνεργασία με τον
Φασνάκη Κωνσταντίνο

Το περιεχόμενο του Οδηγού Κατάρτισης της ειδικότητας διαμορφώθηκε από τη συγγραφική ομάδα με βάση μεθοδολογικές προδιαγραφές και ειδικά πρότυπα που επεξεργάστηκε το ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» [κωδικός ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281] του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014 – 2020», που υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων, και, ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρος της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ καθώς και από τον ΕΟΠΠΕΠ και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ). Ο παρών Οδηγός αναπτύχθηκε με την ευθύνη του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, τα επιστημονικά στελέχη του οποίου Δέσποινα Μπεκρή και Κωνσταντίνος Φασνάκης παρακολούθησαν και υποστήριξαν τον συντονισμό του έργου σε όλες του τις φάσεις.

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος	6
2. Εισαγωγή.....	7
Μέρος Α΄ – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	9
1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού	10
1.1 Τίτλος ειδικότητας.....	10
1.2. Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)	10
2. Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας.....	10
2.1. Ορισμός ειδικότητας	10
2.2. Αρμοδιότητες/Καθήκοντα	11
2.3. Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα	12
3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια προγράμματος κατάρτισης.....	13
3.1. Προϋποθέσεις εγγραφής	13
3.2. Διάρκεια προγράμματος κατάρτισης	14
4. Χορηγούμενοι τίτλοι – Βεβαιώσεις – Πιστοποιητικά.....	14
5. Κατατάξεις τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα	14
5.1 Κατάταξη στην ειδικότητα αποφοίτων άλλων ειδικοτήτων της ίδιας ομάδας προσανατολισμού.....	14
5.2 Κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην ειδικότητα	15
6. Πιστοποίηση αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΙΕΚ.....	15
7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων	15
8. Πιστωτικές μονάδες.....	17
9. Επαγγελματικά δικαιώματα	18
10. Σχετική νομοθεσία	18
11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης	19
Μέρος Β΄ – ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	20
1. Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας	21
2. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης	21
Μέρος Γ΄ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ & ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	25
Γ1 - ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	26
1. Ωρολόγιο πρόγραμμα.....	26

2. Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	27
2.1. ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄	27
2.1.Α. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ.....	27
2.1.Β. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	29
2.1.Γ. ΑΡΧΕΣ ΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ.....	30
2.1.Δ. ΑΡΧΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	32
2.1.Ε. ΧΡΩΜΑ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ & ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ.....	33
2.1.ΣΤ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΙΚΟΝΑ.....	34
2.2. ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄	37
2.2.Α. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	37
2.2.Β. ΣΥΝΘΕΣΗ & ΧΡΩΜΑ	38
2.2.Γ. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ & ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ	40
2.2.Δ. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ.....	41
2.2.Ε. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΨΗΦΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΓΡΑΦΙΚΩΝ	43
2.2.ΣΤ. ΑΡΧΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ – ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑΣ	44
2.2.Ζ. ΑΡΧΕΣ ΗΧΟΥ & ΜΟΥΣΙΚΗΣ.....	45
2.3. ΕΞΑΜΗΝΟ Γ.....	47
2.3.Α. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΡΑΦΙΚΩΝ.....	47
2.3.Β. ΑΡΧΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ.....	48
2.3.Γ. ΑΡΧΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΣΚΙΤΣΟΥ	50
2.3.Δ. ΑΡΧΕΣ ΚΙΝΟΥΜΕΝΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ (2D).....	51
2.4. ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄	54
2.4.Α. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ.....	54
2.4.Β. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΚΙΤΣΟΓΡΑΦΙΑΣ	55
2.4.Γ. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ.....	56
Γ2 – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	59
1. Αναγκαίος και επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας	59
ο επεξεργασίας κειμένου, παρουσιάσεων: Microsoft Office (word, powerpoint) ή ανάλογο (ενδεικτικά Microsoft 365, Open Office), ...	62
2. Διδακτική μεθοδολογία	64
3. Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης	65
3.1. Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας	66
3.2. Μέσα ατομικής προστασίας	67
Μέρος Δ΄ – ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ.....	68

1. Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης	69
2. Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/η	71
2.1. Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης.....	71
2.2. Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου-ης/	71
2.3. Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης	72
3. Οδηγίες για τους εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης	75
4. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/τριας της πρακτικής άσκησης.....	76
5. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης	76
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄: Προφίλ εκπαιδευτών/τριών	81
BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	85
B. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης.....	89
Γ. Σχετική εθνική νομοθεσία	90

1. Πρόλογος

Ο Οδηγός Κατάρτισης της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)¹» [κωδικός ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281] του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014 – 2020», που υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρος της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ, καθώς και από τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ).

Το έργο αυτό αποτέλεσε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για τη βελτίωση και ενίσχυση του θεσμού της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε μια περίοδο κατά την οποία, περισσότερο από ποτέ, το αίτημα της διασύνδεσής του με την αγορά εργασίας είναι επιτακτικό και επίκαιρο. Ιδιαίτερα μετά τη μακρά περίοδο οικονομικής κρίσης και ύφεσης την οποία αντιμετώπισε η ελληνική κοινωνία αλλά και τις συνέπειες από την πανδημική κρίση Covid-19, οι αναδυόμενες προκλήσεις καθιστούν αναγκαία στοχευμένα μέτρα εκσυγχρονισμού του. Το συγκεκριμένο έργο αποτέλεσε μια συστηματική προσπάθεια αντιμετώπισης χρόνιων αδυναμιών του πεδίου, αναβάθμισης του επιπέδου των παρεχόμενων γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων, καθώς και βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που απορρέουν από την επαγγελματική κατάρτιση σε συγκεκριμένες ειδικότητες.

Εμπερικλείοντας μια καινοτομική δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων, μεθόδων και πρακτικών, επιδίωξε να συμβάλει με πολλαπλασιαστικό τρόπο στην ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου:

- Διεξήχθη ποιοτική έρευνα με στόχο τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών και της δυναμικής που διέπει το πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στη χώρα μας και στον ευρωπαϊκό χώρο, με στόχο τη διαμόρφωση σχετικών προτάσεων πολιτικής.
- Αναπτύχθηκαν:
  - Επικαιροποιημένοι «Οδηγοί Κατάρτισης» για 130 ειδικότητες αρχικής κατάρτισης.
  - Αντίστοιχα Εκπαιδευτικά Εγχειρίδια, για την υποστήριξη της κατάρτισης/εκπαίδευσης των σπουδαστών.
  - Συναφείς Τράπεζες Θεμάτων για κάθε ειδικότητα.
- Το σύνολο των παραπάνω στηρίχθηκε σε ένα ενιαίο μεθοδολογικό πλαίσιο, μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η σύνδεση της κοινωνικής εμπειρίας της

---

¹ Όπου αναφέρεται ο όρος «Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης» ή το αρκτικόλεξο «ΙΕΚ», νοούνται οι Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης ή το αρκτικόλεξο «Σ.Α.Ε.Κ», αντίστοιχα, παρ. 2 άρθρο 3 του ν. 5082/2024(Α'9)

εργασίας, της εκπαίδευσης και της πιστοποίησής της, λαμβάνοντας υπόψη του το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, καθώς και τις ιδιαιτερότητες του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

- Τέλος, με γνώμονα την ενίσχυση της θετικής επενέργειας του έργου σε θεσμικό επίπεδο αναπτύχθηκε, μια μεθοδολογία ευέλικτης τακτικής περιοδικής επανεξέτασης και επικαιροποίησης των περιεχομένων των Οδηγών Κατάρτισης, των Εγχειριδίων και των Τραπεζών Θεμάτων, έτσι ώστε αυτά να βρίσκονται –κατά το δυνατόν– σε αντιστοιχία με τα νέα τεχνολογικά, οργανωσιακά, εργασιακά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των εκπαιδευομένων.

2. Εισαγωγή

Στόχος του παρόντος εγχειριδίου είναι η περιγραφή των εκπαιδευτικών και λοιπών προδιαγραφών υλοποίησης ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στην ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» και η ενημέρωση του συνόλου των συντελεστών του, λαμβάνοντας υπόψη τα περιεχόμενα των καθηκόντων και τις ιδιαιτερότητές της, καθώς και τους ισχύοντες θεσμικούς περιορισμούς στο πεδίο.

Απευθύνεται κυρίως στα στελέχη σχεδιασμού, στους/στις εκπαιδευτές/τριες των προγραμμάτων, καθώς και στους σχετικούς φορείς υλοποίησής τους – στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Επιπλέον, αποτελεί ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, αλλά και για το σύνολο των υπόλοιπων δυνάμει συντελεστών ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιαίτερα για όσους/ες συμμετέχουν στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης/μαθητείας.

Ο Οδηγός αυτός αποτελεί μια συστηματική βάση, η οποία περιλαμβάνει σημαντικές πληροφορίες για την κατανόηση του ίδιου του πεδίου της συγκεκριμένης ειδικότητας αλλά και των απαραίτητων προϋποθέσεων για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση ενός οποιουδήποτε προγράμματος που στοχεύει στην ποιοτική και αποτελεσματική κατάρτιση μιας ομάδας εκπαιδευομένων.

Στην κατεύθυνση αυτή, για το κάθε πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης το οποίο δύναται να υλοποιηθεί, είναι απαραίτητο να ληφθούν συστηματικά υπόψη τα εκπαιδευτικά περιεχόμενα αλλά και οι μεθοδολογικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται.

Ειδικότερα, ο Οδηγός Κατάρτισης αποτελείται από τέσσερα (Α'-Δ') Μέρη.

- *Το Μέρος Α' παρέχει όλες τις πληροφορίες που αφορούν την περιγραφή της ειδικότητας, τόσο ως ενεργό πεδίο εργασιακής εμπειρίας όσο και ως πεδίο υλοποίησης σχετικών προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.*

Περιλαμβάνει την περιγραφή της ειδικότητας, των βασικών εργασιακών καθηκόντων της, των προοπτικών απασχόλησης σε αυτήν, τη σχετική νομοθεσία και τα αναγνωρισμένα επαγγελματικά της δικαιώματα, τις ισχύουσες αντιστοιχίσεις της, τις προϋποθέσεις εγγραφής και τη διάρκεια κατάρτισης των υλοποιούμενων

προγραμμάτων, τις κατατάξεις εγγραφής άλλων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα, καθώς και την κατάταξη του προγράμματος στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, συνοδευόμενα από την παράθεση προτεινόμενων πηγών πληροφόρησης για την ειδικότητα.

- *Το Μέρος Β' επικεντρώνεται στον καθορισμό των ευρύτερων αλλά και των επιμέρους Ενότητων προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος κατάρτισης.*

Αναφέρεται στις δραστηριότητες που θα είναι σε θέση να επιτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες μετά το πέρας της συνολικής κατάρτισής τους στη συγκεκριμένη ειδικότητα.

- *Το Μέρος Γ' εστιάζεται στο περιεχόμενο και τη διάρθρωση του προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και στις εκπαιδευτικές προδιαγραφές της υλοποίησής του.*

Περιλαμβάνει το ωρολόγιο πρόγραμμα, καθώς και την περίληψη, τους εκπαιδευτικούς στόχους και τις ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα της κάθε μαθησιακής ενότητας. Επιπλέον, αναφέρεται σε μια σειρά άλλων προδιαγραφών, όπως τον αναγκαίο εξοπλισμό, τους απαραίτητους κανόνες υγείας και ασφάλειας, την προτεινόμενη διδακτική μεθοδολογία.

- *Το Μέρος Δ' εστιάζεται στην περιγραφή του περιεχομένου, των χαρακτηριστικών και των προδιαγραφών υλοποίησης της πρακτικής άσκησης.*

Περιλαμβάνεται η περιγραφή του θεσμού της πρακτικής άσκησης και παρέχονται χρήσιμες οδηγίες για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, τους εργοδότες και τους/τις εκπαιδευτές/τριες στον χώρο εργασίας. Στα περιεχόμενα συγκαταλέγονται, επίσης, οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης.

Τέλος, στο παράρτημα του Οδηγού Κατάρτισης περιλαμβάνεται το προσήκον, ανά μαθησιακή ενότητα, προφίλ εκπαιδευτών.

Οι Οδηγοί Κατάρτισης ολοκληρώθηκαν σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης και ιδιαίτερα με τους κ.κ. Όλγα Καφετζοπούλου, Δημήτρη Σουλιώτη και Αθανάσιο Τσαγκατάκη. Στηρίχθηκαν σε ένα σύνολο πηγών και κειμένων αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των προηγούμενων οδηγιών κατάρτισης (σπουδών) των ειδικοτήτων, καθώς και σε μία ειδικά προσαρμοσμένη Μεθοδολογία Ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης. Για τη σύνταξή της συνεργάστηκαν οι κ.κ. Ρένα Βαρβιτσιώτη, Χρήστος Γούλας, Ελένη Θεοδωρή, Ιάκωβος Καρατράσογλου, Κωνσταντίνος Μαρκίδης, Δέσποινα Μπαμπανέλου και Παναγιώτης Νάσης.

Μέρος Α' – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού

1.1 Τίτλος ειδικότητας

«Εικονογράφος – Σκιτσογράφος»²

1.2. Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)

Η ειδικότητα ανήκει στην Ομάδα Προσανατολισμού: «Εφαρμοσμένων Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών».

2. Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας

2.1. Ορισμός ειδικότητας

Ο/Η επαγγελματίας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» έχει ως βασικό αντικείμενο τον σχεδιασμό εικαστικών αναπαραστάσεων ή μεταμορφώσεων της πραγματικότητας, ιδεών, εννοιών, χαρακτήρων, κίνησης και περιβαλλόντων, για δημοσίευση σε έντυπα ή ψηφιακά μέσα επικοινωνίας. Σχεδιάζει έργα προσωπικής έκφρασης κατά παραγγελία ή για εμπλουτισμό προσωπικού χαρτοφυλακίου. Για τις προτάσεις του/της, δημιουργεί πρωτότυπο σχεδιαστικό υλικό εργαζόμενος/η με το προσωπικό του/της ύφος και οπτικό λεξιλόγιο (visual vocabulary), ακολουθώντας τις αρχές και τη μεθοδολογία του εικαστικού σχεδιασμού. Για την παραγωγή των έργων χρησιμοποιεί κατάλληλα εργαλεία και βοηθήματα, όπως μολύβια, μελάνια και χρώματα για έργα σε υπόστρωμα σχεδίου (χαρτί ή άλλο), ή ψηφιακά εργαλεία (ψηφιακή γραφίδα ή άλλο) και κατάλληλα λογισμικά επεξεργασίας ψηφιακών έργων.

Η εικονογράφηση είναι μια πρωτότυπη και δημιουργική διαδικασία, που διαθέτει τη μοναδική δυνατότητα να αποτυπώνει οπτικά κοινωνικές, πολιτικές και πολιτιστικές ιδέες, γεγονός που την καθιστά ιδανική λύση για ένα μεγάλο εύρος σύνθετων δημιουργικών έργων επικοινωνίας. Η εικονογράφηση, ως παγκόσμια αναγνωρίσιμη “γλώσσα” οπτικής επικοινωνίας, αναπτύσσεται μέσω της δημιουργικής διαδικασίας της οπτικής σκέψης (visual thinking) μετά από ενδεδειγμένη, επαναληπτική εξερεύνηση ιδεών και συνδυάζει τις παραδοσιακές τεχνικές των εικαστικών τεχνών με τις σύγχρονες ψηφιακές τεχνικές, με σκοπό την οπτικοποίηση/αφήγηση ενός θέματος μέσω εκφραστικών εικόνων και χρήση ποικίλων μικτών τεχνικών.

Η δημιουργία σκίτσου αναφέρεται στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη σκίτσων απεικόνισης χαρακτήρων, αντικειμένων και άλλων θεμάτων με απλές και καθαρές γραμμές εξασφαλίζοντας το σημαίνον και το σημαινόμενο του περιεχομένου. Σημαντικό στοιχείο του σχεδιασμού είναι η εμπύχωση των χαρακτήρων με απόδοση συναισθημάτων και η εξασφάλιση της επαναληπτικότητας των μορφών για στατικές ή κινούμενες αφηγήσεις (comics, animation κ.α.). Δημοφιλής μορφή σκιτσογραφίας είναι η γελοιογραφία με την στοχευμένη υπερβολή επιλεγμένων χαρακτηριστικών και την απόδοση χιουμοριστικής διάθεσης.

Κατηγορία ειδικού ενδιαφέροντος στην ειδικότητα αποτελεί ο σχεδιασμός εικονογραφημένων σεναρίων (storyboards), απαραίτητη πρακτική στη βιομηχανία

---

² ΦΕΚ 2661/Β'/30-5-2022

ταινιών και διαφήμισης για την οργάνωση παραγωγής ταινίας ή διαφημιστικού spot πριν την εκτέλεση της παραγωγής.

Οι επαγγελματίες της ειδικότητας είναι πολυλειτουργικοί/ές καλλιτέχνες/ιδες (multifunctional artists) που μπορεί να εξειδικευθούν σε πολλά αντικείμενα και τομείς, όπως στη διαφήμιση, τις εκδόσεις, την τηλεόραση, τον κινηματογράφο, τα πολυμέσα, κ.ά. Μεγάλο μέρος του αντικειμένου τους αποτελούν οι εικονογραφήσεις που βασίζονται σε κείμενα που αφορούν σε εκδόσεις με εικονογραφήσεις για παιδικά βιβλία, επιστημονικά εγχειρίδια, θεματικά άρθρα, άρθρα επικαιρότητας κ.ά. Επίσης, δημιουργούν έργα που βασίζονται σε μια ιδέα ή μια έννοια, και ενσωματώνονται σε διαφημιστικό ή άλλο υλικό όπως αφίσες, εξώφυλλα βιβλίων, φυλλάδια, καταλόγους, διαφημιστικές έντυπες καταχωρήσεις ή ψηφιακές αναρτήσεις κ.ά. Ένα άλλο τμήμα του αντικειμένου τους είναι ο ψηφιακός σχεδιασμός εικόνων που προορίζονται για πολυμεσικές παραγωγές.

Ο/η εικονογράφος/σκίτσογράφος ερευνά, προτείνει, λαμβάνει σχεδιαστικές αποφάσεις και δημιουργεί έργα, ακολουθώντας τις οδηγίες του πελάτη ή του καλλιτεχνικού επιμελητή ή του υπεύθυνου παραγωγής, τηρώντας τα χρονοδιαγράμματα που έχουν συμφωνηθεί και ακολουθώντας την εφαρμογή καλών πρακτικών για την εξασφάλιση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Οι απαιτήσεις, σε δεξιότητες και ικανότητες, για την επιτυχή άσκηση του επαγγέλματος είναι: εικαστική αντίληψη, δημιουργική φαντασία, πρωτοτυπία, αφαιρετική ικανότητα, έμφαση στη λεπτομέρεια, αίσθηση του χιούμορ, αποτελεσματική χρήση πολλαπλών εικαστικών τεχνικών αναλογικών ή ψηφιακών μέσων, εξοικείωση με τα λογισμικά επεξεργασίας εικόνων (χαρτογραφικών και διανυσματικών), ευελιξία αποδοχής αλλαγών, δυνατότητα παρακολούθησης οδηγιών, καθώς επίσης, υπομονή και συναισθηματική σταθερότητα, δεξιότητες επικοινωνίας, παρουσίασης, διαπραγμάτευσης και συνεργασίας, και συνέπεια τήρησης χρονικών προθεσμιών ολοκλήρωσης του έργου. Για την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος απαιτούνται επιπρόσθετα επιχειρηματικές δεξιότητες. Ανάλογα με το αντικείμενο εικονογράφησης ή σκίτσογραφίας, απαιτείται η γνωστική προσέγγιση των εκάστοτε αντικειμένων (π.χ. ανατομία για τα ιατρικά θέματα, βοτανική για περιβαλλοντικά θέματα κ.ά.). Επίσης, απαιτείται πολύωρη, συνεχής και στοχευμένη πνευματική δραστηριότητα, καθώς και διατήρηση της ίδιας στάσης του σώματος στο γραφείο/σχεδιαστήριο ή στον σταθμό εργασίας, με σύνθηρες αποτέλεσμα τη σωματική κόπωση.

Δεν υπάρχουν επίπεδα επαγγελματικής ιεραρχίας (διαβαθμίσεις) στο επάγγελμα του/της εικονογράφου - σκίτσογράφου, πέραν των διαβαθμίσεων που διαμορφώνονται με τα έτη προϋπηρεσίας και το πεδίο ευθύνης που αναλαμβάνει ο/η απασχολούμενος/η.

2.2. Αρμοδιότητες/Καθήκοντα

Ο/Η επαγγελματίας της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκίτσογράφος» ασκεί (ενδεικτικά και όχι περιοριστικά) τις παρακάτω αρμοδιότητες/καθήκοντα:

- Συμμετέχει σε ενημερωτικές επαφές (briefs) με πελάτες, συντάκτες ή επιχειρηματίες για τον προσδιορισμό των αναγκών του σχεδιαστικού έργου,
- Ενημερώνεται ενδελεχώς για το περιεχόμενο και τα νοήματα του έργου, που αναλαμβάνει να εικονογραφήσει,
- Σχεδιάζει έργα με το χέρι σε κατάλληλα υποστρώματα σχεδίασης με μολύβια, μελάνια και χρώματα,
- Δημιουργεί με τα κατάλληλα αναλογικά ή ψηφιακά μέσα ολοκληρωμένα πρωτότυπα έργα βασισμένα σε ένα κείμενο ή σε μια ιδέα,
- Συνδυάζει τεχνικές σχεδιασμού με ψηφιακά μέσα,
- Συνθέτει σκηνές και πλάνα ενός διαφημιστικού σποτ ή κινηματογραφικού έργου σε διαδοχική σειρά με μορφή σκίτσων-εικόνων και διαλόγων με στόχο να οπτικοποιήσει μια αφήγηση βάσει σεναρίου (storyboard),
- Δημιουργεί ενημερωτικά εικονογραφήματα (infographics) και σύνθετα γραφήματα που προορίζονται για διάφορες εφαρμογές, όπως εκδόσεις, εκπαίδευση και έρευνα,
- Χειρίζεται τα βασικά πακέτα εφαρμογών λογισμικού ψηφιακής σχεδίασης της ειδικότητας,
- Παρουσιάζει στον πελάτη διαφορετικές προτάσεις του έργου με σκίτσα και προσχέδια στο προκαταρκτικό στάδιο διαμόρφωσης των σχεδίων,
- Βελτιώνει και εξελίσσει τα σχέδιά του σύμφωνα με τις υποδείξεις του καλλιτεχνικού επιμελητή ή του πελάτη,
- Παρακολουθεί την ενσωμάτωση των αναπαραστάσεών του, για να επαληθεύσει την ορθή προσαρμογή τους στα τελικά έργα,
- Προσδιορίζει χρόνο εκτέλεσης ενός έργου και τηρεί τα χρονοδιαγράμματα που έχουν συμφωνηθεί,
- Αναλαμβάνει έργα για περιοδικό τύπο, εκδόσεις, διαφημίσεις, πολυμέσα, κινηματογράφο, τηλεόραση, κ.ά.

Οι ως άνω αρμοδιότητες και καθήκοντα δεν είναι απαραίτητα περιοριστικές στην άσκηση της εργασίας του/της, αλλά προσαρμόζονται με τη φύση των καθηκόντων.

2.3. Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα

Ο/Η κάτοχος διπλώματος της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» δύναται να εργαστεί σε πολλούς και σημαντικούς τομείς παραγωγικού ενδιαφέροντος, που αφορούν σε επιχειρήσεις, εταιρείες, οργανισμούς και ιδιώτες των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών. Ο χώρος των “πολιτιστικών και δημιουργικών” βιομηχανιών περιλαμβάνει κατά κανόνα όλες τις επιχειρήσεις παραγωγής εμπορεύσιμων αγαθών υψηλού αισθητικού ή συμβολικού χαρακτήρα. Στην Ελλάδα οι κλάδοι με τη μεγαλύτερη συνεισφορά στην προστιθέμενη αξία είναι οι εκδόσεις και οι εκδόσεις λογισμικού, ενώ οι κλάδοι της διαφήμισης, των οπτικοακουστικών και των ραδιοτηλεοπτικών παραγωγών, έχουν τους μεγαλύτερους πολλαπλασιαστές παραγωγής στο σύνολο των κλάδων της ελληνικής οικονομίας³.

³ Μελέτη για τη Χαρτογράφηση της Πολιτιστικής – Δημιουργικής Βιομηχανίας στην Ελλάδα του Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου (2016, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού).

Ενδεικτικά μπορεί να απασχοληθεί στους εξής τομείς:

- Διαφημιστικές Επιχειρήσεις (Branding & Design),
- Δημιουργικά Γραφεία,
- Εταιρείες Δημοσίων Σχέσεων (Public Relations), Εταιρείες Δημοσίων Υποθέσεων (Public Affairs), Εταιρείες Επικοινωνίας ,
- Εταιρείες Προβολής, Οργάνωσης και Εκμετάλλευσης Χορηγιών, Εταιρείες Event Marketing,
- Εταιρείες – Γραφεία Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού,
- Εκδοτικές εταιρείες (βιβλία: παιδικά εικονογραφημένα, εικονοβιβλία/picture books, λογοτεχνικά, εκπαιδευτικά, εξώφυλλα, κόμικς/graphic novel),
- Ημερήσιος και Περιοδικός Τύπος (έντυπος και ηλεκτρονικός),
- Επιχειρήσεις Τηλεοπτικών και Κινηματογραφικών Παραγωγών,
- Εταιρείες Παραγωγής Κινούμενων Σχεδίων & Εικονογράφησης,
- Εταιρείες Παραγωγής Πολυμέσων,
- Επιχειρήσεις σχεδιασμού βίντεο-παιχνιδιών,
- Εταιρείες σχεδιασμού και ανάπτυξης ιστοσελίδων,
- Ψηφιακές πλατφόρμες πρακτορείων οπτικοακουστικού υλικού - εικονογραφήσεων (creative marketplaces),
- Εταιρείες ανάπτυξης λογισμικού,
- Εταιρείες Προεκτύπωσης Γραφικών Τεχνών,
- Εταιρείες Εκτυπώσεων (Λιθογραφίας- Offset, Βαθτυπίας, Φλεξογραφίας, Μεταξοτυπίας, Ψηφιακής εκτύπωσης), Συσκευασίας, Κυτιοποιίας κ.ά.,
- Εταιρείες επιγραφών και πινακίδων σήμανσης,
- Φωτογραφικά εργαστήρια,
- Επιχειρήσεις σχεδιασμού και παραγωγής υφασμάτων και ένδυσης,
- Επιχειρήσεις κατασκευής διακοσμητικών αντικειμένων,
- Επιχειρήσεις παραγωγής μοντέλων παιχνιδιών παραδοσιακής μορφής,
- Επιστημονικοί Φορείς (Δημόκριτος, Ίδρυμα Ευγενίδου, κ.ά.),
- Μουσεία, Φεστιβάλ, Μορφωτικά Ίδρύματα, Ινστιτούτα ξένων χωρών κ.ά.,
- Δημόσιες Υπηρεσίες (Δημόσια τηλεόραση, Βουλή των Ελλήνων, Υπουργείο Πολιτισμού, Υπουργείο Τουρισμού, Υπουργεία, Εποπτευόμενοι Φορείς, Οργανισμοί, Γραφεία Τύπου κ.ά.),
- Αυτοαπασχολούμενοι/ες – ελεύθεροι/ες επαγγελματίες.

3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια προγράμματος κατάρτισης

3.1. Προϋποθέσεις εγγραφής

Προϋπόθεση εγγραφής των ενδιαφερομένων είναι να είναι κάτοχοι απολυτηρίων τίτλων, εκπαιδευτικών μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ως ακολούθως: Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ), Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο (ΤΕΛ), Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο (ΕΠΛ), Τεχνικό

Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (ΤΕΕ) Β΄ Κύκλου σπουδών, και οι ισότιμοι προς τους προαναφερόμενους τίτλους.

Οι γενικές προϋποθέσεις εγγραφής στα ΙΕΚ ρυθμίζονται στον εκάστοτε ισχύον «Κανονισμό Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)».

3.2. Διάρκεια προγράμματος κατάρτισης

Η επαγγελματική κατάρτιση στα ΙΕΚ ξεκινά κατά το χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο, διαρκεί κατ' ελάχιστον τέσσερα (4) και δεν δύναται να υπερβαίνει τα πέντε (5) συνολικά εξάμηνα θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της περιόδου πρακτικής άσκησης.

Η συνολική διάρκεια της κατάρτισης που υλοποιείται στο ΙΕΚ είναι 1.200 ώρες, ενώ της πρακτικής άσκησης είναι 960 ώρες.

4. Χορηγούμενοι τίτλοι – Βεβαιώσεις – Πιστοποιητικά

Οι απόφοιτοι των ΙΕΚ μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της κατάρτισής τους λαμβάνουν Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΒΕΚ) και μετά την επιτυχή συμμετοχή τους στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ λαμβάνουν Δίπλωμα Ειδικότητας της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου πέντε (5). Οι απόφοιτοι των ΙΕΚ οι οποίοι πέτυχαν στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ λαμβάνουν μέχρι την έκδοση του διπλώματος Βεβαίωση Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

5. Κατατάξεις τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα

5.1 Κατάταξη στην ειδικότητα αποφοίτων άλλων ειδικοτήτων της ίδιας ομάδας προσανατολισμού

Η κατάταξη της συγκεκριμένης περίπτωσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α΄) και του άρθρου 8 της με Αριθμ. Κ5/160259/15-12-2021 (ΦΕΚ 5837/Β΄) απόφασης του Γενικού Γραμματέα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης.

Ειδικότερα: α) Οι κάτοχοι ΒΕΚ των ΙΕΚ και του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξη Μαθητείας δύνανται να κατατάσσονται σε συναφείς ειδικότητες των ΙΕΚ με απαλλαγή από τα μαθήματα τα οποία ήδη έχουν διδαχθεί ή κατατάσσονται σε εξάμηνο πέραν του Α΄ και σε συναφείς ειδικότητες ΙΕΚ σύμφωνα με τους Οδηγούς Κατάρτισης και ύστερα από έγκριση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εφαρμογής Επαγγελματικής Κατάρτισης της ΓΓΕΚΔΒΜ. Για τον λόγο αυτόν, υποβάλλουν σχετική αίτηση στο ΙΕΚ στο οποίο επιθυμούν να φοιτήσουν από την 1η έως την 15η Σεπτεμβρίου κάθε έτους, συνοδευόμενη από έγγραφο ταυτοποίησης και τη Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης που κατέχουν. β) Σε περίπτωση που ο υποψήφιος κατατάσσεται σε εξάμηνο που δεν λειτουργεί την τρέχουσα περίοδο κατάρτισης, διατηρεί το δικαίωμα εγγραφής στο εξάμηνο της ειδικότητας στην οποία κατατάχθηκε.

5.2 Κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην ειδικότητα

Η κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α΄).

Ειδικότερα: α) Η κατάρτιση των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΕΠΑΛ), καθώς και των κατόχων ισότιμων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης, διαρκεί σε ΙΕΚ από δύο (2) μέχρι τρία (3) εξάμηνα, συμπεριλαμβανομένης σε αυτά περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας, εφόσον πρόκειται για τίτλο σε ειδικότητα του επαγγελματικού τομέα από τον οποίο αποφοίτησαν από το ΕΠΑΛ ή ισότιμη δομή δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης. β) Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ΕΕΚΔΒΜ (σύμφωνα με την παρ.18, άρθρο 34 του Ν. 4763/2020) καθορίζονται οι αντιστοιχίες ανά ειδικότητα για την εγγραφή σε ΙΕΚ από ΕΠΑΛ και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα.⁴

6. Πιστοποίηση αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΙΕΚ

Η διαδικασία πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» διενεργείται από τον ΕΟΠΠΕΠ σύμφωνα με το Ν.4763/20 (254 Α΄). Το εξεταστικό σύστημα καθώς και η Τράπεζα Θεμάτων δύνανται να υιοθετούν τις αρχές του διεθνές προτύπου EN ISO/IEC 17024 ως προς την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και την αντικειμενικότητα.

7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

Το «Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων» κατατάσσει τους τίτλους σπουδών που αποκτώνται στη χώρα σε οκτώ (8) Επίπεδα. Το Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας,

---

⁴ Η υπάρχουσα απόφαση για την κατάταξη των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα ΙΕΚ, είναι η με Αριθμ. πρωτ.: Κ1/149167/23-09-2015 του Γενικού Γραμματέα Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, όπως αυτή συμπληρώθηκε με τις Κ1/47016/18-03-2016, Κ1/157361/26-09-2016 και Κ1/160215/ 26-9-2018 και όπως αυτή μπορεί να τροποποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α΄) και θα ισχύει.

Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που χορηγείται στους αποφοίτους ΙΕΚ μετά από πιστοποίηση, αντιστοιχεί στο πέμπτο (5ο) από τα οκτώ (8) επίπεδα.

Τα επίπεδα των τίτλων σπουδών που χορηγούν τα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και η αντιστοίχισή τους με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων είναι τα παρακάτω:

Πίνακας 1. Τύποι προσόντων

Η δράση υλοποιείται με συγχρηματοδότηση της Ε.Ε. Πρόγραμμα ERASMUS+ (Δράσεις 2018-2020 του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. για το Εθνικό Σημείο Συντονισμού του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, ΕΟΦ-NCP).

<https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/national-qualification-framework>

8. Πιστωτικές μονάδες

Οι πιστωτικές μονάδες προσδιορίζονται με βάση το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) από τον φορέα που έχει το νόμιμο δικαίωμα σχεδιασμού και έγκρισης των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το ECVET είναι ένα από τα ευρωπαϊκά εργαλεία που

αναπτύχθηκαν για την αναγνώριση, συγκέντρωση και μεταφορά πιστωτικών μονάδων (credits) στον χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Με το σύστημα αυτό μπορούν να αξιολογηθούν και να πιστοποιηθούν οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες (μαθησιακά αποτελέσματα) που απέκτησε ένα άτομο, κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του εκπαίδευσης και κατάρτισης, τόσο εντός των συνόρων της χώρας του, όσο και σε άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι πιστωτικές μονάδες για τις ειδικότητες των ΙΕΚ θα προσδιοριστούν από τους αρμόδιους φορείς όταν εκπονηθεί το εθνικό σύστημα πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

9. Επαγγελματικά δικαιώματα

Δεν έχει μέχρι σήμερα ρυθμιστεί η ειδικότητα και δεν έχουν καθοριστεί τα επαγγελματικά δικαιώματα.

10. Σχετική νομοθεσία

Παρατίθεται παρακάτω το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που αφορά τη λειτουργία των ΣΑΕΚ καθώς και οι συγκεκριμένες ρυθμίσεις που αφορούν την ειδικότητα:

- *Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΕΕΚΔΒΜ), όπως εκάστοτε ισχύει,*
- ΦΕΚ Β΄ 4146/09-09-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3. Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας,
- ΦΕΚ Β΄ 3938/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού,
- ΦΕΚ Α΄ 254/21-12-2020. Νόμος υπ' αριθμ. 4763/2020. Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελμάτων (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.

Σε κάθε περίπτωση, ανατρέχετε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (<http://www.minedu.gov.gr>), καθώς και της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (<https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>).

11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης

- ΑΣΙΦΑ ΕΛΛΑΣ. Ελληνική Ένωση Κινουμένων Σχεδίων, <https://asifahellas.eu/>
- Βιβλίο Γραφικών Τεχνών, <https://www.graphicarts.gr/>
- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΕΕΚΔΒΜ), <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>
- Διεθνής Έκθεση Συσκευασίας, SYSKEVASIA-EXPO, <https://syskevasia-expo.gr/>
- Διεθνής Επαγγελματική Ένωση για το Σχεδιασμό (AIGA - The professional Association for design), <https://www.aiga.org/>
- Διεθνής πάροχος λογισμικού για τη δημιουργία και τη δημοσίευση ευρέος φάσματος περιεχομένου: Adobe Systems Incorporated, adobe.com
- Διεθνές Συμβούλιο Σχεδιασμού (Ico-D. International Council of Design), <https://www.theicod.org/en>
- Έκθεση Γραφικών Τεχνών & Οπτικής Επικοινωνίας GRAPHICA – EXPO, <https://www.graphicaexpo.gr/>
- Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Οργάνωσης για την Νεότητα (IBBY) - Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου (ΚΕΠΒ), <http://www.greekibby.gr/products5.php?lang=1&wh=1&the1id=90&theid=90&open1=90&open2=&lang=1>
- Ένωση Γραφιστών και Εικονογράφων Κύπρου (ΕΓΕΚ - Cyprus Association of Graphic Designers and Illustrators), <https://cagdi.org.cy/>
- Ένωση Εταιριών Διαφήμισης και Επικοινωνίας Ελλάδος (ΕΔΕΕ), (Τομείς: Branding & Design, IMC - Integrated Marketing Communications, Media Specialists, Δημοσίων Σχέσεων, Διαφήμισης), <https://www.edee.gr/>
- Ευρωπαϊκή Ταξινόμηση Ικανοτήτων, Δεξιοτήτων και Επαγγελμάτων (ESCO Classification). Εικονογράφος (Illustrator - Code 2166.10), Σκιτσογράφος (Drawing Artist - Code 2651.6), Σχεδιαστής Εικονογραφημένου Σεναρίου (Storyboard artist - Code 2651.10), Σχεδιαστής ψηφιακών μέσων (Digital media designer-Code 2166.7), https://esco.ec.europa.eu/en/classification/occupation_main
- Ευρωπαϊκό δίκτυο για επαγγελματίες στα Μέσα και τη Δημιουργική Βιομηχανία (EGIN - European Graphic-Media Industry Network), <https://www.egin.nl/>
- Καλλιτεχνική Εταιρεία εικονογράφησης Παιδικών Βιβλίων ΑΙΣΩΠΟΣ: <http://dp.iset.gr/book/view.html?id=77271>
- Λέσχη Ελλήνων Γελοιογράφων (Greek Cartoonists Association), <https://www.facebook.com/GreekCartoonistsAssociation/>
- Τμήμα Γραφιστικής και Οπτικής Επικοινωνίας, Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού, ΠΑΔΑ (Κατευθύνσεις: Α. Γραφιστικής, Β. Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών), <https://gd.uniwa.gr/>
- Τμήμα Εικαστικών Τεχνών, Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (ΑΣΚΤ), <http://www.asfa.gr/spoudes/tmima-eikastikwn-texnwn>
- Τμήμα Εικαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, <https://arts.uoi.gr/web/>

***Μέρος Β' - ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ***

1. Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στην ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος». Επιδιώκεται, μέσω της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης αλλά και της πρακτικής άσκησης ή της μαθητείας, να αποκτήσουν τις αναγκαίες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για την άσκηση της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος».

2. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης

Οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους οργανώνονται σε ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων που καλύπτουν το σύνολο του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας.

Πιο συγκεκριμένα, για την ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» διακρίνουμε τις παρακάτω ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων:

- (α) «Οργάνωση και μεθοδολογία σχεδιασμού»
- (β) «Εικονογράφιση»
- (γ) «Σκιτσογραφία»
- (δ) «Ψηφιακή αφήγηση»
- (ε) «Ανάπτυξη κουλτούρας δημιουργικών δεξιοτήτων».

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανά ενότητα, που προσδιορίζουν με σαφήνεια όσα οι εκπαιδευόμενοι/ες θα γνωρίζουν ή/και θα είναι ικανοί/ές να πράττουν, αφού ολοκληρώσουν το πρόγραμμα κατάρτισης της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Πίνακας 2. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
	Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

<p>A. «Οργάνωση και μεθοδολογία σχεδιασμού»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάζουν, θέματα με παρατήρηση εκ του φυσικού ή αφηρημένες έννοιες, • Τηρούν τις αρχές σύνθεσης, όπως: αναλογίες, άξονες, κλίσεις κ.ά., • Αναδεικνύουν όγκους και υφές με την μέθοδο της φωτοσκίασης, • Επιλέγουν τους κατάλληλους χρωματικούς συνδυασμούς για την απόδοση της πραγματικότητας, ενός μηνύματος ή ενός συναισθήματος, • Συμμετέχουν αποτελεσματικά σε ενημερωτικές επαφές (brief) με πελάτες, επιχειρηματίες ή συντάκτες για να προσδιορίζουν τις σχεδιαστικές ανάγκες τους, • Μελετούν ενδελεχώς το περιεχόμενο και τον στόχο των εικονογραφήσεων, που αναλαμβάνουν, • Αναλύουν τα δεδομένα της έρευνας / μελέτης για να καθορίσουν το περιεχόμενο του σχεδιασμού, • Προετοιμάζουν υποδείγματα σκίτσων, εικονογραφήσεων και γραφικών, σύμφωνα με τις οδηγίες “πελάτη” ή καλλιτεχνικού επιμελητή, • Σχεδιάζουν το έργο που τους έχει ανατεθεί, λαμβάνοντας υπόψη τους τεχνικούς περιορισμούς της παραγωγής, • Παρακολουθούν την ορθή ενσωμάτωση των σχεδίων τους στο τελικό έργο, • Συνεργάζονται με άτομα άλλων συναφών με το έργο τους ειδικοτήτων, όπως εκδότες, συγγραφείς, επιμελητές, επιμελητές εικόνων, φωτογράφους και γραφίστες, διαφημιστές και επιστήμονες, • Τηρούν τα χρονοδιαγράμματα εκτέλεσης εργασιών, που έχουν ορισθεί.
--	---

<p>Β. «Εικονογράφιση»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμόζουν τις αρχές της οπτικής αντίληψης και τη θεωρία της σημειολογίας, • Ερμηνεύουν ένα κείμενο ή μια ιδέα για την παραγωγή εικονογραφήσεων, • Δημιουργούν εικονογραφημένες ιστορίες με σειρά διαδοχικών σκίτσων και διαλόγων, • Δημιουργούν πρωτότυπες συνθέσεις, αποφεύγοντας την χρήση έτοιμων σχεδιαστικών λύσεων, • Κάνουν χρήση αρχών και τεχνικών σχεδίασης, για εφαρμογή σε σενάρια πραγματικού κόσμου, • Σχεδιάζουν χαρακτήρες, αντικείμενα, περιβάλλοντα και συνθέσεις πλοκής με εικαστικές τεχνικές, • Διακρίνουν σχεδιαστικά μεγέθη και οπτικές παραμορφώσεις στις συνθέσεις με βάση την προοπτική (foreshortening), • Προσαρμόζουν τα σχέδιά τους για έντυπες και ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις, • Τηρούν την ισχύουσα νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας κατά την παραγωγή των έργων τους.
<p>Γ. «Σκιτσογραφία»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάζουν σκίτσα μέσω αφαιρετικής διαδικασίας και απλοποίησης, • Ακολουθούν τα στάδια δημιουργίας - ανάπτυξης σκίτσων (προσχέδια, διαμόρφωση, χρώμα), • Αποδίδουν σε χαρακτήρες εμπύχωση με συναισθήματα και κίνηση, • Αποδίδουν σχεδιαστικά εκφράσεις και συναισθήματα στους "ήρωες" μιας ιστορίας, • Αποδίδουν οπτικοποιημένους ήχους με σκίτσα, • Σχεδιάζουν πρωτότυπες γελοιογραφίες για την οργάνωση ιδεών με χιουμοριστική απόδοση, • Αναφέρουν τις βασικές αρχές απόδοσης κίνησης, • Εφαρμόζουν τις τεχνικές σχεδιασμού κίνησης (motion design) και τις τεχνικές ανάπτυξης animation.

<p>Δ. «Ψηφιακή αφήγηση»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμόζουν οπτικούς, ψυχολογικούς και ιδεολογικούς κώδικες για το σχεδιασμό ψηφιακής αφήγησης, • Σχεδιάζουν εικονογραφημένα σενάρια (storyboard) με ακολουθία εικόνων και οδηγιών, για την οπτική εξέλιξη ενός διαφημιστικού σεναρίου, μιας μυθοπλασίας, ενός κινηματογραφικού ή άλλου έργου, • Δημιουργούν εικαστικό περιεχόμενο (concept art) και πεδία βάθους (backgrounds) για ένα πλάνο ή μια σκηνή, • Σχεδιάζουν ψηφιακά γραφικά και χαρτογραφικές εικόνες σε 2D απεικονίσεις προς ένταξη σε πολυμεσικές εφαρμογές, • Αναγνωρίζουν τις αρχές λειτουργίας μουσικής και ήχων σε μια ταινία, • Αναφέρουν λαμβάνουν υπόψη τις αφηγηματικές τεχνικές και τις τεχνικές λήψεων ενός οπτικοακουστικού έργου, • Περιγράφουν τις βασικές αρχές συγγραφής και τα στάδια ανάπτυξης ενός σεναρίου.
<p>Ε. «Ανάπτυξη κουλτούρας δημιουργικών δεξιοτήτων»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παρακολουθούν τις τάσεις και τις εξελίξεις των πεδίων της ειδικότητας, για λόγους επαγγελματικής ετοιμότητας, • Συγκεντρώνουν, σε φακέλους “εικαστικό υλικό έμπνευσης” (inspiration images) έντυπης ή /και ψηφιακής μορφής, • Μελετούν πρωτότυπο οπτικό και οπτικοακουστικό υλικό αναγνωρισμένων εικονογράφων και σκιτσογράφων για την εξέλιξη του προσωπικού τους ύφους, • Καταρτίζονται στις νέες τεχνολογίες για τη βελτίωση της παραγωγικότητάς τους, • Καταγράφουν με πρόχειρες μικρογραφίες σε σημειωματάρια (sketchbooks) ιδέες και προτάσεις για μελλοντική χρήση, • Πειραματίζονται με νέα υλικά και τεχνικές εικονογράφησης, • Ετοιμάζουν ατομικό φάκελο εργασιών (presentation portfolio) ως εργαλείο προβολής του έργου τους στην αγορά εργασίας και συνοδευτικό του βιογραφικού τους σημειώματος.

***Μέρος Γ' – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ &
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ***

Γ1 - ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Ωρολόγιο πρόγραμμα

Παρατίθεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος», με παρουσίαση των εβδομαδιαίων ωρών θεωρίας (Θ), εργαστηρίων (Ε), καθώς και του συνόλου (Σ) αυτών ανά μάθημα και ανά εξάμηνο:

Πίνακας 3. Ωρολόγιο πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
A/A	ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1	Ιστορία των τεχνών	3		3									
2	Ιστορία των γραφικών τεχνών	2		2									
3	Αρχές γραφικού σχεδιασμού		4	4									
4	Εφαρμογές γραφικού σχεδιασμού					4	4						
5	Αρχές ελεύθερου σχεδίου		4	4									
6	Σύνθεση & χρώμα					4	4						
7	Χρώμα γραφικών τεχνών & πολυμέσων	3		3									
8	Τεχνολογία γραφικών τεχνών & πολυμέσων				2		2						
9	Εισαγωγή στην ψηφιακή εικόνα		4	4									
10	Εφαρμογές ψηφιακής επεξεργασίας εικόνας					3	3						
11	Εισαγωγή στον ψηφιακό σχεδιασμό γραφικών					3	3						

12	Εφαρμογές ψηφιακής επεξεργασίας γραφικών							4	4				
13	Αρχές εικονογράφησης							6	6				
14	Εφαρμογές εικονογράφησης									6	6		
15	Αρχές δημιουργίας σκίτσου							6	6				
16	Εφαρμογές σκισσογραφίας									6	6		
17	Αρχές σεναρίου – σκηνοθεσίας			2		2							
18	Αρχές ψηφιοποίησης και επεξεργασίας ήχου				2	2							
19	Αρχές κινούμενης εικόνας (2D)							4	4				
20	Εφαρμογές Ψηφιακής Αφήγησης										8	8	
ΣΥΝΟΛΟ		8	12	20	4	16	20	0	20	20	0	20	20

2. Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

2.1. ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

2.1.A. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Ιστορία των τεχνών» επιχειρεί να μυήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες αφενός στην καλλιτεχνική δημιουργία και έκφραση του ανθρώπου μέσα από προβλήματα της ζωής, όπως γέννηση, έρωτας, θάνατος, “θείο” κ.α. και αφετέρου στην αισθητική εμπειρία μέσω της παρατήρησης, της ανάλυσης και της ερμηνείας των ιδιαίτερων μορφολογικών χαρακτηριστικών, ιδιαιτεροτήτων, τάσεων και τεχνικών των έργων τέχνης, ανά χρονική περίοδο, κίνημα και πολιτισμό. Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι η αισθητική καλλιέργεια, η έμπνευση και η δημιουργία, παράλληλα με την ανάπτυξη της αντιληπτικής ικανότητας και της κριτικής σκέψης.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων με την καλλιτεχνική δημιουργία και την κατανόηση της αξίας των τεχνών, ως δημιουργημάτων του ανθρώπου, μέσα από μελέτη, ανάλυση, περιγραφή, σύγκριση των μορφολογικών χαρακτηριστικών και των εικονογραφικών στοιχείων, καθώς και των τεχνικών δημιουργίας αντιπροσωπευτικών αριστουργημάτων, ανά ιστορική περίοδο και ανά πολιτισμό, από την παλαιολιθική εποχή έως τις αρχές του 21^{ου} αι. Παράλληλα εξετάζονται οι σημαντικότεροι εκπρόσωποι των κινήματων, μέσω αντιπροσωπευτικών έργων, με κριτική θεώρηση σε σχέση με τις αξίες που αυτά εμπεριέχουν, υπό την οπτική της δημιουργίας ενός «έργου τέχνης», ως πηγαία έκφραση του εσωτερικού κόσμου του δημιουργού του, που διεγείρει αισθητικά τη συνείδηση του αποδέκτη, εκφράζοντας το «ωραίο», το «εσωτερικά όμορφο».

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Επισημαίνουν την αξία των τεχνών ως δημιουργήματα του ανθρώπου στο πλαίσιο των αισθητικών, πολιτικών και πολιτισμικών παραγόντων από την Παλαιολιθική Εποχή έως σήμερα,
- Ταξινομούν τα έργα τέχνης, σύμφωνα με τις καλλιτεχνικές τάσεις και τα κινήματα κάθε εποχής,
- Περιγράφουν τα έργα τέχνης, κάνοντας χρήση της βασικής ορολογίας των εικαστικών τεχνών σε αναλύσεις ή παρουσιάσεις εικαστικών έργων,
- Διακρίνουν τα ιδιαίτερα μορφολογικά χαρακτηριστικά, τη δομή, τις τεχνικές, τα υλικά, το ύφος και την εξέλιξη των εικαστικών τεχνών κάθε περιόδου μέσα από αντιπροσωπευτικά εικαστικά έργα και τους δημιουργούς τους,
- Παρουσιάζουν τα οπτικά μέρη ενός έργου τέχνης, ως προς τα μορφολογικά του στοιχεία (άξονες, κίνηση, βάθος, φόρμες, χρώμα, υφές κ.ά.),
- Συγκρίνουν επιλεγμένα έργα τέχνης, καλλιτεχνικές τάσεις και κινήματα των σημαντικών επιμέρους περιόδων από την Παλαιολιθική Εποχή έως τις αρχές του 21^{ου} αι.,
- Αναπτύσσουν την κριτική τους σκέψη, επεκτείνοντας την αντιληπτική τους ικανότητα και αξιοποιώντας τις γνώσεις τους σε τομείς των εικαστικών τεχνών,
- Συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες για καλλιτεχνικά κινήματα μέσω αντιπροσωπευτικών εικαστικών έργων, αξιοποιώντας κάθε πρόσφορη έντυπη ή ψηφιακή πηγή,
- Συγγράφουν με κατάλληλη μεθοδολογία, ατομικές ή/και ομαδικές ερευνητικές εργασίες,
- Παρουσιάζουν ατομικές ή/και ομαδικές εργασίες.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

2.1.B. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η μαθησιακή ενότητα «Ιστορία των Γραφικών Τεχνών» επιχειρεί να μυήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στα έργα γραφικών τεχνών, από τις πρώτες απόπειρες του ανθρώπου για γραπτή επικοινωνία μέχρι την επινόηση της γραφής, τη σπουδαία εφεύρεση της τυπογραφίας από τον Γουτεμβέργιο που ακολούθησε, καθώς και την εξέλιξή της ως έντυπη και ψηφιακή τυπογραφία, που πλαισιώνει και υποστηρίζει κάθε κοινωνική, πολιτική, οικονομική, πολιτιστική ανάγκη, σχεδόν έξι αιώνες.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν στην κατανόηση της αξίας της γραφής, ως αυθεντικό και τεχνητό μέσο επικοινωνίας για την ανάπτυξη και τη διάδοση των πολιτισμών ανά τους αιώνες, μέσω απεικόνισης του φευγαλέου προφορικού λόγου, της γραπτής διατύπωσης σκέψεων και ιδεών, καθώς και της διάδοσής τους, στο χώρο και τον χρόνο. Μελετώνται οι πρώτες γραφές, η μετάβαση από τη συνθετική γραφή στην αναλυτική, εικονογραφική, μη αλφαβητική γραφή Σουμερίων, Αιγυπτίων και Κινέζων, το αλφάβητο, τα “εικονογραφημένα” χειρόγραφα βιβλία με ξυλογραφικές εικόνες, η εφεύρεση της τυπογραφίας με το τέλος του Μεσαίωνα και την αρχή της Αναγέννησης, ως νέα τέχνη, η εκτύπωση των εικόνων στα βιβλία με τη μέθοδο της χαλκογραφίας και της λιθογραφίας, η εφεύρεση της φωτογραφίας και τα πρώτα “clichés”, οι λιθογραφικές, βαθυτυπικές, φλεξογραφικές εκτυπώσεις, καθώς και η εξέλιξη μεθόδων και τεχνικών έως την ψηφιακή τυπογραφία.

• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν πως η γραφή αποτελεί μέσο για την ανάπτυξη και τη διάδοση των πολιτισμών ανά τους αιώνες,
- Παραθέτουν τα χαρακτηριστικά των μη αλφαβητικών γραφών των Σουμερίων, των Αιγυπτίων, των Κινέζων και των Κρητών,
- Περιγράφουν τη σημασία του Δίσκου της Φαιστού, ως προδρόμου της τυπογραφίας,
- Συγκρίνουν το ελληνικό αλφάβητο με το σημιτο-φοινικικό αλφάβητο, ορίζοντας τη σημασία του,
- Περιγράφουν τα βασικά χαρακτηριστικά των υλικών – φορέων της γραφής (πάπυρος, περγαμηνή, χαρτί),
- Περιγράφουν το Ειλητάριο, τα Τετράδια, τους Κώδικες και τα «scriptorium»,
- Αναλύουν τη σημασία του έργου του Γουτεμβέργιου, ως προς την συνεισφορά του στον πολιτισμό και την εξέλιξη της ανθρωπότητας,
- Συγκρίνουν τις διαδικασίες εκτύπωσης με τις μεθόδους: α. Ξυλογραφία, β. Χαλκογραφία, γ. Λιθογραφία,

- Διατυπώνουν τους παράγοντες που οδήγησαν τη δημιουργική έμπνευση των καλλιτεχνών στο διαφημιστικό έντυπο και τις διεθνείς εκθέσεις βιομηχανικών προϊόντων στις αρχές του 20^{ου} αι.,
- Περιγράφουν τις βασικές αρχές της θεωρίας της μορφής (Θεωρία Gestalt) και των βασικών χαρακτηριστικών του καλλιτεχνικού κινήματος Op-Art (Οπτική Τέχνη),
- Αναγνωρίζουν τις επιδράσεις στο γραφικό σχεδιασμό (Graphic Design) και τις Γραφικές Τέχνες των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των καλλιτεχνικών κινημάτων Art Nouveau, Arts and Crafts, De Stijl, Κονστρουκτιβισμός, Ντανταϊσμός, Σουρεαλισμός κ.α., καθορίζοντας την εξέλιξή τους,
- Διατυπώνουν τις βασικές αντιλήψεις της Σχολής Bauhaus, περιγράφοντας πως αυτές απεικονίζονται στα έργα του σύγχρονου βιομηχανικού σχεδιασμού (Industrial Design) και της τυπογραφίας,
- Επισημαίνουν τις θετικές συνέπειες της εισαγωγής της φωτογραφίας στις συνθέσεις εντύπων μαζικής επικοινωνίας, ως προς την ιστορική αλήθεια.
- Αναγνωρίζουν την προσφορά του ημερήσιου και του περιοδικού τύπου στην κοινωνία, καθώς και τη συμβολή της γραφιστικής δημιουργίας,
- Εκτιμούν τη συμβολή των βασικών εκπροσώπων του Μεταμοντερνισμού στον εκδοτικό σχεδιασμό περιοδικών και εντύπων,
- Συγγράφουν με κατάλληλη μεθοδολογία ατομικές ή και ομαδικές ερευνητικές εργασίες,
- Παρουσιάζουν ατομικές ή/και ομαδικές εργασίες.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

2.1.Γ. ΑΡΧΕΣ ΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές γραφικού σχεδιασμού» εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στις βασικές αρχές, τους κανόνες, το συντακτικό και την ορολογία της γραφιστικής γλώσσας και της οπτικής επικοινωνίας, με σκοπό τη δημιουργία μιας αρμονικής σύνθεσης, ως οπτική έκφραση μιας ιδέας, που αποτελεί το αποτέλεσμα της οργάνωσης επί μέρους στοιχείων σε μια ενιαία διάταξη - ολότητα. Ο σχεδιασμός μιας σύνθεσης ξεκινά ως αρχική ιδέα μέσω έμπνευσης και ολοκληρώνεται ως τελικό έργο, αποτέλεσμα μελέτης και σχεδιασμού μέσω αρμονικών χαράξεων και τεχνικών, ακολουθώντας βασικές αρχές (ενότητα, αρμονία, αναλογία, ισορροπία, αξονικότητα, συμμετρία, ασυμμετρία, αντίθεση, έμφαση, ρυθμό, επανάληψη, ιεραρχία).

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να ερευνήσουν μέσω προσχεδίων στο χέρι, κατάλληλων τροποποιήσεων και τελικής επιλογής μετά από αξιολόγηση, προβλήματα οπτικής επικοινωνίας, που αφορούν στο γραφικό σχεδιασμό μιας σχεδιαστικής ενότητας από βασικά γεωμετρικά στοιχεία (σημεία, γραμμές, σχήματα, στερεά και συνδυαστικών μετασχηματισμών τους), με χρήση χρωμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία και τις ιδιότητες τους. Επίσης,

μελετούν και εφαρμόζουν τη δημιουργία συνθέσεων, βάσει οπτικοποίησης χαρακτήρων ή λέξεων, το σχεδιασμό συμβόλων με εννοιολογική προσέγγιση και γραφικών-μοτίβων, καθώς και τον μετασχηματισμό εικόνων του φυσικού ή τεχνητού κόσμου, μέσω απλοποίησης-σχηματοποίησης-στυλιζαρίσματος, συνεργαζόμενοι/ες ομαδικά και παρουσιάζοντας τα έργα τους σε ολοκληρωμένη μορφή.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο γραφικού σχεδιασμού, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Ορίζουν την έννοια της σύνθεσης, ως οπτική έκφραση μιας ιδέας, βάσει αρχών, κανόνων και τεχνικών,
- Περιγράφουν τη διαδικασία δημιουργίας μιας εικαστικής σύνθεσης, ως προς την έμπνευση, τη μορφή και τα συστατικά της στοιχεία,
- Αναγνωρίζουν τους μηχανισμούς μετάδοσης ενός εικαστικού μηνύματος (αναπαράσταση, συμβολισμός, αφαίρεση),
- Αναπτύσσουν δεξιότητες και μεθόδους σχεδιασμού με έμφαση στη δημιουργία μηνυμάτων, μέσω πολλαπλών προσχεδίων, αξιολόγησης και ανατροφοδότησης προς τελική επιλογή,
- Δημιουργούν ανεικονικές συνθέσεις με σημεία, γραμμές, σχήματα, στερεά, χρώματα, φόρμες - αντιφόρμες, υφές, άξονες, κίνηση, προοπτική κ.λπ.,
- Δημιουργούν πρωτότυπα γραφικά, σύμφωνα με τις αρχές της εικαστικής σύνθεσης,
- Διαχειρίζονται συνδυάζοντας κατάλληλα τα χρώματα (αρμονικές συγχορδίες) σε μια σύνθεση, βάσει των ιδιοτήτων (απόχρωση, φωτεινότητα, κορεσμό), των χαρακτηριστικών και της εννοιολογικής σημασίας τους,
- Μετασχηματίζουν τα στοιχεία μιας σύνθεσης ως προς τη μεταξύ τους σχέση, την απόσταση, το μέγεθος, τη γωνία θέασης, την κλίση - περιστροφή, τον όγκο, την υλικότητα, την επικαλυπτικότητα κ.λπ.,
- Οπτικοποιούν μεμονωμένους τυπογραφικούς χαρακτήρες ή έννοιες λέξεων, αποδίδοντας την εννοιολογική σημασία τους, με κατάλληλες τροποποιήσεις και επιλογή αρμονικών χρωμάτων,
- Σχεδιάζουν σειρά σημάτων σήμανσης με εννοιολογική προσέγγιση, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασιολογία των μορφών,
- Εφαρμόζουν στις συνθέσεις τους κλίμακες και αρμονικές χαράξεις με αναλογίες ανθρωπομετρίας – εργονομίας,
- Δημιουργούν νέες προτάσεις γραφικών – μοτίβων, με τη βοήθεια κανάβου και εφαρμογή επανάληψης, για χρήση στην παραγωγή υφασμάτων, διακοσμητικών ταινιών, χαρτιού περιτυλίγματος κ.α.,

- Μετασχηματίζουν μια εικόνα του φυσικού ή τεχνητού κόσμου, μέσω απλοποίησης-σχηματοποίησης-στυλιζαρίσματος, δημιουργώντας νέα γραφικά, μορφών και σχημάτων,
- Αξιολογούν και ερμηνεύουν κριτικά ένα γραφιστικό έργο, προάγοντας τη σύνθετη και επαγωγική σκέψη,
- Συνεργάζονται για τη δημιουργία ομαδικών εργασιών – projects.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.1.Δ. ΑΡΧΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές ελευθέρου σχεδίου» εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στις βασικές αρχές οπτικής - εικαστικής απεικόνισης ενός θέματος στη σχεδιαστική επιφάνεια. Ο σχεδιασμός γίνεται με μολύβι ή κάρβουνο και ελεύθερη γραφή χωρίς τη χρήση σχεδιαστικών οργάνων με παρατήρηση θεμάτων, είτε εκ του φυσικού, είτε από εκτυπωμένο πρωτότυπο για απόδοση της πραγματικότητας. Το Ελεύθερο Σχέδιο, ως χρηστικό εργαλείο, προσφέρει θεμελιώδεις γνώσεις και δεξιότητες κορμού για την ειδικότητα, διευρύνοντας την αντίληψη των εκπαιδευόμενων και καλλιεργώντας παράλληλα την παρατηρητικότητα τους, με σκοπό την ανάπτυξη της σχεδιαστικής τους ικανότητας. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν στα υλικά και τα μέσα σχεδιασμού, την ορθή τοποθέτηση του θέματος στη σχεδιαστική επιφάνεια, τη μέθοδο μελέτης-ανάλυσης της σύνθεσης και τη μεταφορά της τρισδιάστατης πραγματικότητας στις δύο διαστάσεις της σχεδιαστικής επιφάνειας, τις αναλογίες του προς αναπαραγωγή θέματος, τους βασικούς άξονες και τις επί μέρους κλίσεις, την ανάδειξη υφών και όγκων με τη μέθοδο της φωτοσκίασης, την απόδοση θέματος από πρότυπο εικόνας υπό κλίμακα, την προστασία και αποθήκευση των τελικών σχεδίων κ.ά. Μέσω του Ελευθέρου Σχεδίου, οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν τη δυνατότητα με την εφαρμογή των παραπάνω τεχνικών και μεθόδων να αναπτύξουν το προσωπικό τους ύφος.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο ελευθέρου σχεδίου, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναλύουν μια σύνθεση στα δομικά της στοιχεία μέσω παρατήρησης και μελέτης,
- Σχεδιάζουν υπό κλίμακα θέματα, βάσει εκτυπωμένων εικόνων με χρήση πλέγματος,

- Περιγράφουν τις βασικές αρχές του ελευθέρου σχεδίου (αναλογίες, κλίσεις, άξονες, φωτοσκιάσεις κ.ά.),
- Σχεδιάζουν αντικείμενα ή συνθέσεις αντικειμένων εκ του φυσικού υπό κλίμακα, τηρώντας τις αναλογίες,
- Χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τα κατάλληλα υλικά και μέσα για τα σχέδιά τους,
- Προσδιορίζουν την τοποθέτηση ενός σχεδίου στην επιφάνεια σχεδίασης,
- Αποτυπώνουν μια σύνθεση μετρώντας τις αναλογίες και τις κλίσεις με τη βοήθεια βελόνας στη σχεδιαστική επιφάνεια,
- Εφαρμόζουν τους κανόνες προοπτικής για την τρισδιάστατη απεικόνιση των αντικειμένων στις δύο διαστάσεις της σχεδιαστικής επιφάνειας,
- Επαληθεύουν τις αναλογίες της σύνθεσης, παρατηρώντας την θέση των αξόνων και των κλίσεων στις επί μέρους φόρμες του θέματος,
- Αποδίδουν όγκους, υφές, πτυχώσεις και το βάθος μιας σύνθεσης με χρήση τόνων (φωτοσκίαση),
- Αποδίδουν ματιέρες στη σχεδιαστική επιφάνεια,
- Αναπτύσσουν σκίτσα, βάσει σκαριφημάτων και προτύπων εικόνων,
- Αναπτύσσουν την οπτική και αισθητική τους αντίληψη, καθώς και τη σχεδιαστική τους ικανότητα,
- Αναπτύσσουν προσωπικό ύφος σχεδίασης μέσω της διεκπεραίωσης ποικιλίας εργασιών,
- Οργανώνουν σε φάκελο εργασιών τα έργα τους με την κατάλληλη μεθοδολογία,
- Αποθηκεύουν σε φάκελο - portfolio τα έργα τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.1.E. ΧΡΩΜΑ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ & ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Χρώμα γραφικών τεχνών & πολυμέσων» έχει ως σκοπό την κατανόηση της έννοιας του χρώματος και των χρωματικών συστημάτων, καθώς και των προβλημάτων που σχετίζονται με τη διαχείριση του χρώματος σε εκτυπώσεις και ψηφιακές εφαρμογές, ώστε να εξασφαλίζεται η αξιόπιστη απόδοση του χρώματος, βάσει της οπτικής απεικόνισης στο φυσικό κόσμο, αντίστοιχα με τις εκτυπώσεις, τις ψηφιακές εκδόσεις και τις εφαρμογές πολυμέσων.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν στις έννοιες “φως” και “χρώμα”, στο μηχανισμό της όρασης, τα φαινόμενα κατά τη διάδοση του φωτός (Ανάκλαση, Διάθλαση, Σκεδασμός), στα υποκειμενικά (Απόχρωση, Φωτεινότητα, Κορεσμός) και αντικειμενικά (φωτομετρικά μεγέθη, μήκη κύματος, θερμοκρασία χρώματος κ.ά.) χαρακτηριστικά του χρώματος, τα φαινόμενα σύγχρονης και υστερογενούς αντίθεσης, την οπτική αντίληψη του χρώματος, τις βασικές διαταραχές στην αντίληψη των χρωμάτων, τις κατηγορίες χρωμάτων, τις μεθόδους ανάμειξης χρωμάτων, τους χρωματικούς συνδυασμούς, τη θερμοκρασία χρώματος μιας φωτεινής πηγής, τα χρωματικά μοντέλα και συστήματα κατανομής

χρωμάτων (χρωματικός κύβος, RGB, CMY, CMYK, Munsell, HSB, Lab, HSV, CIE, RYB) και τις τεχνικές διαχείρισης των συσκευών (πυκνόμετρο, φασματοφωτόμετρο, χρωματόμετρα κ.ά.). Παράλληλα παρουσιάζονται μεθοδολογίες δημιουργίας χρωματικών παλετών με online ψηφιακά εργαλεία, καθώς και ανάλογα λογισμικά μέσω προσδιορισμού χρωμάτων με μονάδες ή ποσόστωση.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Περιγράφουν το μηχανισμό της όρασης και τη διαδικασία αντίληψης των χρωμάτων,
- Αναλύουν τα φαινόμενα κατά τη διάδοση του φωτός,
- Αναλύουν την έννοια του χρωματικού βάθους,
- Αντιλαμβάνονται τις διαταραχές στην αντίληψη των χρωμάτων,
- Περιγράφουν τα αντικειμενικά και τα υποκειμενικά χαρακτηριστικά του χρώματος,
- Περιγράφουν τα φαινόμενα σύγχρονης και υστερογενούς αντίθεσης.
- Συγκρίνουν τις χρωματικές μεθόδους μείξης χρωμάτων προσθετική (ακτινοβολία) και αφαιρετική (χρωστικές),
- Αναγνωρίζουν τα κύρια χρωματικά μοντέλα προσδιορισμού των χρωμάτων,
- Αντιλαμβάνονται την κατανομή των χρωμάτων στο χρωματικό διάγραμμα CIE,
- Διακρίνουν τα βασικά και συμπληρωματικά χρώματα των μεθόδων RYB, RGB και CMYK,
- Αναγνωρίζουν τα τυποποιημένα χρώματα,
- Χρησιμοποιούν την ορθή ορολογία για το χρώμα και τη διαχείρισή του.
- Ορίζουν τις βασικές έννοιες της χρωματικής διαχείρισης μεταξύ συσκευών (χρωματική γκάμα, χρωματικός χώρος, προφίλ χρώματος κ.α.).
- Παραθέτουν εργαλεία μέτρησης χρώματος,
- Δημιουργούν χρωματικές παλέτες με on-line εργαλεία διαχείρισης χρωμάτων.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

2.1.ΣΤ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εισαγωγή στην Ψηφιακή Εικόνα», εισάγει τους εκπαιδευόμενους/ες στις βασικές έννοιες και την επεξεργασία μιας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας (bitmap). Αφορά στις διαδικασίες επεξεργασίας μιας ψηφιακής εικόνας, που περιλαμβάνουν αλλαγή στη μορφή και την αρχική κατάστασή της, με σκοπό τη βελτίωση, αφενός αισθητικά ως προς την καλλιτεχνική της αξία και

αφετέρου ως προς τα τεχνικά χαρακτηριστικά της (τύπος αρχείου, μέγεθος, ανάλυση, χρωματικό μοντέλο, βάθος χρώματος, χρωματική ισορροπία, απομάκρυνση ανεπιθύμητων εικονοστοιχείων, αποκατάσταση προβληματικών περιοχών κ.ά.).

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να ανατρέξουν σε ένα σύντομο ιστορικό της εφεύρεσης της φωτογραφίας έως την εποχή ανάπτυξης της ψηφιακής εικόνας. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται θέματα που αφορούν στη χρήση των βασικών εντολών ενός λογισμικού επεξεργασίας εικόνας, καθώς και εργαλείων μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η βελτίωση της ποιότητας, όπως ρυθμίσεις τονικών και χρωματικών αντιθέσεων, αφαίρεσης ανεπιθύμητων στοιχείων ή/και προσθήκης στοιχείων, που κάνουν πληρέστερο το επιθυμητό μήνυμα της εικόνας. Παράλληλα, επεξεργάζονται μια εικόνα μέσω επιπέδων, συνθέτουν νέες ψηφιακές εικόνες με μοντάζ περισσότερων εικόνων ή μέρους αυτών, προσθέτουν σχήματα, χρώματα, τυπογραφικούς χαρακτήρες και αποθηκεύουν τα αρχεία των εικόνων, σε αρχικό, τελικό, αλλά και επεξεργάσιμο τύπο αρχείου, για δυνατότητα μελλοντικής επεξεργασίας.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο εφαρμογών πληροφορικής, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Περιγράφουν τις βασικές έννοιες που αφορούν στη λήψη και επεξεργασία ψηφιακών χαρτογραφικών εικόνων,
- Περιγράφουν τους δυνατούς τρόπους επιλογής από πολλαπλές πηγές μιας χαρτογραφικής ψηφιακής εικόνας,
- Περιγράφουν τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά μιας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας (μέγεθος, ανάλυση, βάθος χρώματος), καθώς και τη μορφή (δυναμικές - binary, γκρι επιπέδων - grayscale, έγχρωμες - colored),
- Μετατρέπουν με τη βοήθεια συσκευής σάρωσης (scanner) μια αναλογική εικόνα σε ψηφιακή μορφή, ρυθμίζοντας τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της,
- Περιγράφουν τις λειτουργίες των βασικών εργαλείων – εντολών των διαθέσιμων λογισμικών επεξεργασίας εικόνας.
- Δημιουργούν σε επίπεδα (layers) ανοιχτές ή κλειστές διαδρομές,
- Ορίζουν σε μια ψηφιακή εικόνα βασικές ρυθμίσεις, όπως τύπο αρχείου, ανάλυση, βάθος χρώματος, μέγεθος εκτύπωσης κ.ά.,
- Τροποποιούν μια ψηφιακή εικόνα, ως προς τη θέση, τη γωνία, την κλίμακα, το μέγεθος ή/και την επιφάνεια προς κάθε κατεύθυνση,
- Βελτιώνουν την χρωματική απόδοση μιας ψηφιακής εικόνας ρυθμίζοντας κατάλληλα την τονική και χρωματική αντίθεση, τη φωτεινότητα, την απόχρωση, τον κορεσμό κ.ά.,
- Διαχειρίζονται χρωματικά και τονικά μια ψηφιακή εικόνα μέσω του πλαισίου διαλόγου “Προσαρμογές” (Adjustments) σε πρόσθετα επίπεδα για εύκολη επαναφορά ή απόκρυψη των ρυθμίσεων,

- Τροποποιούν μια ψηφιακή εικόνα μέσω των πλαισίων διαλόγου: πινέλα (Brushes), χρώμα (Color), χρωματικά δείγματα (Swatches), χρωματικά στυλ (Styles), κανάλια (Channels), επίπεδα (Layers), μάσκες (Masks), διαδρομές (Paths), ιστορικό (History) κ.ά.,
- Σχεδιάζουν διαδρομές με καμπύλες Bezier για χρήση τους ως μάσκες ή για δημιουργία κλειστών ή ανοιχτών διαδρομών ή για αφαίρεση – αποκοπή μέρους μιας εικόνας κλπ.,
- Επαναφέρουν μια ψηφιακή εικόνα μετά από επεξεργασία σε προηγούμενη κατάσταση μέσω του παραθύρου (panel) ιστορικό (history),
- Συνθέτουν νέες ψηφιακές εικόνες με μοντάζ περισσότερων ψηφιακών εικόνων ή μέρους των, προσθήκη σχημάτων, χρωμάτων, τυπογραφικών χαρακτήρων κα, μέσω επιπέδων (layers),
- Οργανώνουν τα επίπεδα εργασίας σε ομάδες (layer groups), τα οποία μπορούν να μετακινούν μεμονωμένα ή ομαδικά ορίζοντας σε κάθε επίπεδο διαφάνεια (transparency), αλλά και μίξεις επιπέδων,
- Αποθηκεύουν τις εργασίες σε φακέλους (folders), σε αρχικό, τελικό, αλλά και επεξεργάσιμο τύπο αρχείου (.psd) για τη δυνατότητα μελλοντικής επεξεργασίας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.2. ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

2.2.A. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εφαρμογές Γραφικού Σχεδιασμού», σε συνέχεια της ενότητας «Αρχές Γραφικού Σχεδιασμού», αναφέρεται στη μεθοδολογία και τις τεχνικές σχεδιασμού έργων οπτικής επικοινωνίας, αποτελώντας μια σύνθετη διαδικασία. Περιλαμβάνει την “Ανάλυση” του προβλήματος μέσω σχετικής έρευνας και μελέτης, δεδομένων και περιορισμών, τη “Σύνθεση” με τη σύλληψη της ιδέας, την επιλογή και οργάνωση των επί μέρους στοιχείων σε ενιαίο σύνολο με εναλλακτικές προτάσεις και την “Αξιολόγηση”, κατά την οποία επιλέγεται η πλέον κατάλληλη μεταξύ των εναλλακτικών σχεδιαστικών προτάσεων, η οποία θα χρησιμοποιηθεί είτε για εκτύπωση, είτε ως πολυμεσική εφαρμογή.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να ερευνήσουν προβλήματα οπτικής επικοινωνίας, μέσω προσχεδίων στο χέρι, εναλλακτικών προτάσεων, κατάλληλων τροποποιήσεων και τελικής επιλογής μέσω αξιολόγησης (κυκλική διαδικασία), μετατρέποντας μια αρχική ιδέα σε μορφή προς εκτύπωση ή δημοσίευση στο Διαδίκτυο. Μελετούν ακόμη τη διαδικασία επανασχεδιασμού του σήματος–λογότυπου υπαρκτής εταιρίας, εφαρμόζοντας την καταλληλότερη πρόταση σε εταιρικά έντυπα (εταιρική ταυτότητα, διαφημιστική προβολή μέσω καταχωρήσεων, αφισών, τρίπτυχων, banners για προβολή στο Διαδίκτυο κ.ά.), σχεδιάζουν τα σήματα – λογότυπα σειράς προϊόντων συγκεκριμένης εταιρίας, με εφαρμογή του σε συσκευασίες τρισδιάστατης μορφής, καθώς και σχεδιασμού βιβλίων ή περιοδικών με συγκεκριμένες προδιαγραφές στο πλαίσιο εφαρμογής καλών πρακτικών για την βιωσιμότητα του περιβάλλοντος.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο γραφικού σχεδιασμού, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν μέσω παρατήρησης το σημαίνον και το σημαινόμενο σε ένα σήμα – λογότυπο, μια εικόνα ή ένα έντυπο,
- Κατανοούν την αφαιρετική διαδικασία που οδηγεί στη δημιουργία μιας σχεδιαστικής ενότητας μέσω της τυπογραφίας ως εικαστικό μέσο,
- Αποδίδουν αφηρημένες έννοιες σε μορφή συμβόλων με αφαιρετική προσέγγιση,
- Επισημαίνουν τα χαρακτηριστικά ενός πετυχημένου σήματος – λογότυπου,
- Συνδυάζουν σύμβολα, τυπογραφικούς χαρακτήρες και χρώματα με σκοπό τη δημιουργία της οπτικής ταυτότητας (visual identity) μιας εταιρείας ή ενός προϊόντος,
- Κατανοούν την οργανωτική δομή και συνθέτουν κατάλληλα τα συστατικά μέρη μιας εταιρικής ταυτότητας (corporate identity),

- Σχεδιάζουν κατάλληλες χαράξεις (layout) με την απαιτούμενη σήμανση (λευκά περιθώρια, σημεία πίκμανσης, σημεία κοπής, σταυροί σύμπτωσης) και σκοπό την τακτοποίηση (σελιδοποίηση) των απαιτούμενων οπτικών στοιχείων (κειμένων, εικόνων, γραφικών) μιας διαφημιστικής καταχώρισης, μιας αφίσας, ενός διαφημιστικού εντύπου, ενός εξωφύλλου βιβλίου ή/και περιοδικού, αλλά και σελίδων βιβλίων, περιοδικών, εφημερίδων κ.λπ.,
- Περιγράφουν τη διαδικασία σχεδιασμού εντύπων (επιλογή: μεγέθους και μορφής εντύπου, είδους υποστρώματος εκτύπωσης, μεθόδου εκτύπωσης και ιεράρχηση θέσης επιμέρους στοιχείων σελίδας, χρωμάτων κ.λπ.),
- Δημιουργούν μακέτες ως σχεδιαστικές προτάσεις εντύπων ή ψηφιακών μέσων, καθορίζοντας κέντρα ενδιαφέροντος, που καθοδηγούν το βλέμμα στην ανάγνωση του προκαθορισμένου μηνύματος,
- Σχεδιάζουν ένα διαφημιστικό banner για το διαδίκτυο,
- Δημιουργούν νέες συνθέσεις, χρησιμοποιώντας τυπογραφικούς χαρακτήρες, εικόνες και γραφικά στοιχεία, με γνώμονα τις βασικές αρχές και τους κανόνες της τυπογραφίας,
- Επιλέγουν κατάλληλους χαρακτήρες γραμμάτων (γραμματοσειρές), βάσει των χαρακτηριστικών και της ανατομίας τους (serif ή Sans serif, light, medium, bold, italics, spacing κ.λπ.),
- Μελετούν και σχεδιάζουν τη 3D μορφή της συσκευασίας ενός προϊόντος, καθώς και το ανάπτυσμα – κοπτικό της,
- Αναγνωρίζουν την ανάγκη σχεδιασμού προϊόντων, που δεν θα επιβαρύνουν το περιβάλλον και κατά συνέπεια τη ζωή μας,
- Αξιολογούν και ερμηνεύουν κριτικά ένα γραφιστικό έργο, προάγοντας τη σύνθετη και επαγωγική σκέψη,
- Συνεργάζονται για τη δημιουργία ομαδικών εργασιών (group projects), τις οποίες παρουσιάζουν στην εκπαιδευτική κοινότητα.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.2.B. ΣΥΝΘΕΣΗ & ΧΡΩΜΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Σύνθεση & Χρώμα» αναφέρεται στις αρχές και τους κανόνες οπτικής - εικαστικής απεικόνισης οποιουδήποτε θέματος, με ελεύθερο χέρι, μολύβι και χρώματα (χρωστικές), είτε εκ του φυσικού, είτε βάσει ενός πρωτοτύπου εικόνας, είτε πρωτογενούς έργου στη σχεδιαστική επιφάνεια. Ως συνέχεια της μαθησιακής ενότητας «Ελεύθερο Σχέδιο», δίνει τη δυνατότητα στους/στις εκπαιδευόμενους/ες να καταγράφουν στη σχεδιαστική επιφάνεια θέματα με μορφές, υπαρκτές ή/και φανταστικές, κλιμακούμενης δυσκολίας, μέσα από μια ιδιαίτερα ελκυστική

προσέγγιση της χρωματικής έκφρασης και την απόδοση συναισθήματος. Μέσω της «Σύνθεσης», οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν τη δυνατότητα να παρατηρούν, να αναλύουν και να καταγράφουν το προς εκπόνηση θέμα τους ή να δημιουργούν ένα φανταστικό με το προσωπικό τους ύψος. Μέσω του “Χρώματος” εφαρμόζουν τη θεωρία και την ψυχολογία των χρωμάτων, τους αρμονικούς χρωματικούς συνδυασμούς, καθώς και τον συμβολισμό τους.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν στις αρχές και τους κανόνες σχεδιαστικής ανάλυσης και σύνθεσης, τα υλικά και μέσα χρωματισμού, τα χαρακτηριστικά των χρωμάτων του εμπορίου, τις τεχνικές μίξης των χρωμάτων (χρωστικών) και τις μεταξύ τους σχέσεις στο χρωματικό κύκλο, το χρωματικό μοντέλο ζωγραφικής (RYB), τη μεθοδολογία δημιουργίας χρωματικής παλέτας και τις τεχνικές εφαρμογής χρωμάτων σε ένα έργο ή τμήμα του.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο ελεύθερου σχεδίου, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναφέρουν τις βασικές αρχές σύνθεσης εικαστικών έργων,
- Σχεδιάζουν έργα κλιμακούμενης δυσκολίας εκ του φυσικού με κατάλληλα μολύβια, κάρβουνο κ.ά.,
- Συνθέτουν αφηρημένες συνθέσεις με προσωπικό ύψος και συναισθηματικό αντίκτυπο ως αποτέλεσμα,
- Ορίζουν τις βασικές χρήσεις και ιδιοτήτων των χρωμάτων - χρωστικών (ξυλομπογιές νερού, ακουαρέλες, τέμπερες, παστέλ κ.α.),
- Αντιλαμβάνονται τις σχέσεις των χρωμάτων στον δωδεκαμερή κύκλο του Johannes Itten, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο του χρωματικού μοντέλου CMY(K),
- Δημιουργούν τόνους και αποχρώσεις από τα βασικά και συμπληρωματικά χρώματα ζωγραφικής,
- Χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τα θερμά και ψυχρά χρώματα στις συνθέσεις τους,
- Επιλέγουν τα κατάλληλα χρώματα και υποστρώματα για τις συνθέσεις τους,
- Δημιουργούν συνθέσεις με χρωματικές σχέσεις, βάσει των αρχών σύνθεσης (συμμετρία, αντίθεση, αρμονία, ρυθμός, επανάληψη, ιεραρχία κ.ά.),
- Παράγουν ματιέρες με κατάλληλη χρήση υλικών και χρωμάτων,
- Υιοθετούν τις ψυχολογικές ιδιότητες των χρωμάτων στις συνθέσεις τους.
- Εφαρμόζουν κατάλληλους χρωματικούς συνδυασμούς σε έργα εκ του φυσικού και σε αφηρημένες συνθέσεις,
- Εφαρμόζουν τους κανόνες προοπτικής για την τρισδιάστατη χρωματική απεικόνιση των αντικειμένων στις δύο διαστάσεις της σχεδιαστικής επιφάνειας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.2.Γ. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ & ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Τεχνολογία γραφικών τεχνών & πολυμέσων» εισάγει στις βασικές έννοιες και τους τεχνικούς περιορισμούς σχεδιασμού έργων, που σχετίζονται με τους τομείς και τις τεχνολογίες της επιστήμης των Γραφικών Τεχνών, υπό το πρίσμα της ευαισθητοποίησης σε θέματα αειφορίας και πρακτικές κυκλικής οικονομίας, καθώς και στην παραγωγή και διανομή Πολυμέσων. Αφορά στις τεχνολογικές διαδικασίες και μεθόδους διαχείρισης και επεξεργασίας της πληροφορίας, με σκοπό την παραγωγή εντύπων και ψηφιακών μέσων, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/ες να είναι σε θέση να συνεργάζονται με τις συναφείς ειδικότητες συμμετέχοντας με το έργο τους στην παραγωγή σύνθετων έργων της βιομηχανίας Γραφικών Τεχνών και Πολυμέσων.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα, όπως ο εξοπλισμός και η περιγραφή των βασικών σταδίων παραγωγής εντύπων (δημιουργικό, προεκτύπωση, εκτυπώσεις, μετεκτύπωση-περατώσεις), οι ροές παραγωγής και οι σχετικές τεχνολογίες παραδοσιακών και ψηφιακών εκτυπώσεων, η τυποποίηση των εκτυπωτικών υποστρωμάτων, οι μορφές αρχείων που προορίζονται για εκτύπωση εντύπων ή ηλεκτρονικές εκδόσεις, καθώς και οι τεχνολογικές εξελίξεις. Παράλληλα, εξετάζεται το θεωρητικό πλαίσιο των πολυμέσων ως προς τη δομή και την εφαρμογή, τον διαδραστικό σχεδιασμό, τα χαρακτηριστικά ροών, την πολυπλοκότητα κατά τη μετάδοση, καθώς και τα δίκτυα διανομής τους.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Περιγράφουν τη σχέση και αλληλεξάρτηση των διαφορετικών τεχνολογικών και παραγωγικών διαδικασιών,
- Περιγράφουν τη ροή εργασιών των σταδίων: Δημιουργικό, Προεκτύπωση, Εκτυπώσεις, Περατώσεις, ανά μέθοδο εκτύπωσης και είδος εντύπου,
- Προτείνουν μέθοδο εκτύπωσης και εκτυπωτικά υποστρώματα σε συνάρτηση με τις προδιαγραφές και τη μορφή του τελικού προϊόντος.
- Αναγνωρίζουν τη διαφορετικότητα των παραδοσιακών εκτυπωτικών μεθόδων, ως προς τη μορφή της εκτυπωτικής πλάκας και των υποστρωμάτων,
- Αναφέρουν τις τεχνικές διαφορές, καθώς και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των παραδοσιακών και ψηφιακών μεθόδων εκτύπωσης,
- Διακρίνουν τη μέθοδο εκτύπωσης ενός εντύπου από το εκτυπωτικό ίχνο της μελάνης,

- Λαμβάνουν υπόψη τους τεχνικούς περιορισμούς κάθε μεθόδου εκτύπωσης, ανάλογα με τη μορφή του τελικού προϊόντος,
- Διακρίνουν τις ιδιότητες των μελανών και εκτυπωτικών υποστρωμάτων ανά μέθοδο εκτύπωσης,
- Εκτιμούν την τυποποίηση των υποστρωμάτων και υλικών εκτύπωσης σε σχέση με την αειφορία και τις πρακτικές της κυκλικής οικονομίας,
- Περιγράφουν την έννοια της ανάλυσης (dpi, rpi) εικόνων και σελίδων, καθώς και την αντίστοιχη ανάλυση εκτύπωσης (lpi), ως προς την ποιότητα του τελικού προϊόντος,
- Περιγράφουν τις διαφορές μεταξύ των ψηφιακών τεχνολογιών Computer to Plate (CtP) και Computer to Print (CtP),
- Επιλέγουν τον κατάλληλο εκτυπωτή ανάλογα με το είδος και τη μορφή του τελικού προϊόντος,
- Περιγράφουν την έννοια, τη δομή και τα χαρακτηριστικά των πολυμέσων καθώς και τις αρχές διαδραστικού σχεδιασμού πολυμεσικού περιεχομένου,
- Περιγράφουν τις διαδικασίες παραγωγής πολυμέσων (συλλογή, κωδικοποίηση, αναπαράσταση και διάδραση με τις εκάστοτε ροές δεδομένων), καθώς και τη δημοσίευσή τους στο Διαδίκτυο ή άλλα μέσα.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

2.2.Δ. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εφαρμογές ψηφιακής επεξεργασίας εικόνας», σε συνέχεια της ενότητας «Εισαγωγή στην ψηφιακή εικόνα», αναφέρεται στην εφαρμογή μεθόδων και προχωρημένων σύνθετων τεχνικών επεξεργασίας μιας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας ή συνθέσεων εικόνων, από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να επεξεργαστούν ψηφιακές εικόνες, που ελήφθησαν μέσω φωτογραφικής λήψης ή μέσω σαρωτή (scanner), οι οποίες φέρουν διάφορα “ελαττώματα”, όπως τσακίσματα, περιττά στοιχεία ή χρειάζονται διορθώσεις ως προς τη φωτεινότητα, την υφή κ.ά. Ακόμη, δημιουργούν μάσκες για επεξεργασία ή απομόνωση μέρους μιας εικόνας με επικόλλησή της στη συνέχεια σε κάποια άλλη, με σκοπό τη δημιουργία νέας σύνθετης εικόνας. Μετασχηματίζουν, μετακινούν, παραμορφώνουν εικόνες, προσθέτοντας κείμενο, ντεγκραντέ φόντου, αλλά και εφέ επιπέδων και πλαισίου. Χρησιμοποιούν κατάλληλα τα διαθέσιμα έξυπνα φίλτρα ανάλογα με τις απαιτήσεις της εργασίας, προσθέτοντας σημειακά φωτίσματα, την ψευδαίσθηση της κίνησης, την ειδική επεξεργασία του δέρματος προσώπου και σώματος κ.ά. Μετατρέπουν μια εικόνα σε πίνακα ζωγραφικής ή χρωματίζουν σκαναρισμένα ψηφιακά σκίτσα ή/και κόμικς, που δημιούργησαν αρχικά στο χέρι. Δημιουργούν άλμπουμ φωτογραφιών, μετασχηματίζουν μια εικόνα σε τρισδιάστατη απεικόνιση με προοπτική και τέλος εξάγουν τα αρχεία τους για παρουσίαση ή μελλοντική χρήση.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο εφαρμογών πληροφορικής, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Σχεδιάζουν πρωτότυπες εικόνες ή βελτιώνουν την εμφάνιση χαρτογραφικών εικόνων με χρήση ψηφιακής γραφίδας, σε οθόνες αφής με διαφορετικά πάχη, στυλ και χρώματα πινέλων (brushes),
- Προ-ρυθμίζουν τα διαθέσιμα ψηφιακά εργαλεία (πινέλο, μολύβι, σφραγίδα κλωνοποίησης, θόλωμα, όξυνση, κ.ά.),
- Διορθώνουν ατέλειες ψηφιακών εικόνων με χρήση των εργαλείων του παραθύρου διαλόγου “Προσαρμογές” (Adjustments),
- Διορθώνουν τοπικά υφές, αναμειγνύοντας το χρώμα της υφής με τις υπάρχουσες τιμές χρώματος και φωτεινότητας, ώστε να μην είναι διακριτά τα όρια της διόρθωσης,
- Παραμορφώνουν μια εικόνα ή ένα επίπεδο (layer) μέσω πλέγματος (Warp),
- Κάνουν χρήση διαβάθμισης χρώματος (ντεγκραντέ) για να τονίσουν το φόντο μιας εικόνας ή για να προσθέσουν χρώμα σε αντικείμενα,
- Συνδυάζουν εφέ επιπέδων, δημιουργώντας στυλ (style), που περιλαμβάνει τα επιλεγμένα εφέ ή/και τις ρυθμίσεις ανάμειξης (Blending Options),
- Εφαρμόζουν κατάλληλα τα διαθέσιμα φίλτρα, καθώς και την εντολή “Έξυπνα φίλτρα” (Smart Filters),
- Εφαρμόζουν την εντολή “Αυτοματοποίηση” (Automate) για γρήγορη δημιουργία άλμπουμ φωτογραφιών,
- Μετασχηματίζουν μια εικόνα σε κατάσταση τριών διαστάσεων (3D) ρυθμίζοντας βάθος και γωνία κλίσεων,
- Δημιουργούν σειρά επιπέδων εργασίας για την προετοιμασία κινούμενης εικόνας,
- Μετατρέπουν ασπρόμαυρες χαρτογραφικές εικόνες (grayscale) σε έγχρωμες (κόμικς, καρικατούρες κ.α.),
- Τροποποιούν χρωματικά σε επιλεγμένες περιοχές έγχρωμα σκίτσα,
- Αποθηκεύουν εναλλακτικές συνθέσεις εικόνων στο ίδιο έγγραφο για δυνατότητα παράλληλης παρουσίασης τους ή για μελλοντική χρήση,
- Αποθηκεύουν σε κατάλληλο τύπο αρχείου τις εργασίες τους, ανάλογα με την μελλοντική χρήση τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εισαγωγή στον ψηφιακό σχεδιασμό γραφικών» αφορά στο σχεδιασμό και την επεξεργασία διανυσματικών γραφικών (vector) με το κατάλληλο λογισμικό. Τα ψηφιακά γραφικά, λόγω της ποιότητας των αρχείων (χωρίς οπτική απώλεια στις αυξομειώσεις του μεγέθους τους), ενσωματώνονται με άριστα οπτικά αποτελέσματα σε όλες τις μορφές εφαρμογών. Τα διανυσματικά γραφικά ορίζονται με κόμβους και πλευρές (ευθείες ή καμπύλες), περιγράμματα και γέμισμα κλειστών επιφανειών. Ο σχεδιασμός γραμμών, σχημάτων και οι συνδυασμοί τους, η χρωματική επεξεργασία και οι υφές, αποτελούν τη βάση για τον ευρύτερο σχεδιασμό γραφικών, ενώ η παράλληλη εισαγωγή κειμένου σε μια εικόνα, δίνει τη δυνατότητα δημιουργίας σύνθετων γραφικών.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να δημιουργήσουν νέα ή να επεξεργαστούν υπάρχοντα διανυσματικά γραφικά, γεωμετρικά ή μη, μέσω της χρήσης εργαλείων και εντολών σχεδιασμού, των μεθόδων δημιουργίας και επεξεργασίας χρωμάτων, της διαχείρισης των διαδρομών Bezier, των εργαλείων και φίλτρων παραμόρφωσης αντικειμένων κ.ά. Αποθηκεύουν σε κατάλληλο τύπο αρχείου για περαιτέρω επεξεργασία ή εισαγωγή για τη δημιουργία μιας σελίδας προς εκτύπωση ή πολυμεσική εφαρμογή.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο εφαρμογών πληροφορικής, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν την δομή και τα χαρακτηριστικά μιας διανυσματικής εικόνας (μέγεθος, χρωματικό μοντέλο, ανάλυση σχεδιαστικών εφέ),
- Σχεδιάζουν ελεύθερα με ψηφιακή γραφίδα ή “ποντίκι” διαδρομές Bezier.
- Δημιουργούν απλά (πλακάτα) και διαβαθμισμένα (gradient) χρώματα,
- Μετασχηματίζουν αντικείμενα ως προς τη γωνία (rotate), τη φορά (reflect, flip), την κλίμακα (scale) κ.ά.,
- Τροποποιούν αντικείμενα σε διαφορετικά επίπεδα εργασίας (Layers),
- Ρυθμίζουν με ακρίβεια το πάχος, το χρώμα και την υφή των περιγραμμάτων και του γεμίματος των αντικειμένων,
- Δημιουργούν πολύπλοκα σχήματα με ένωση, αφαίρεση και διαχωρισμό επιμέρους σχημάτων (pathfinder),
- Παραμορφώνουν αντικείμενα με εργαλεία παραμόρφωσης,
- Ορίζουν τις κατηγορίες και τις κυριότερες ρυθμίσεις πινέλων ζωγραφικής.
- Δημιουργούν πινέλα ζωγραφικής, ρυθμίζοντας το πάχος, τη μορφή κ.ά.,
- Τοποθετούν με ακρίβεια τα αντικείμενα στον χώρο σχεδίασης σε ομάδες ως προς τη θέση και τη σειρά,
- Εισάγουν στην επιφάνεια εργασίας ενός κείμενα και εικόνες,
- Καθορίζουν είδος, μέγεθος και στυλ γραμματοσειρών, όπως και την μορφή των παραγράφων κατά την επεξεργασία κειμένων,
- Αυξομειώνουν το μέγεθος μιας εικόνας με ή χωρίς παραμόρφωση,

- Αποθηκεύουν τις εργασίες τους σε κατάλληλα – επεξεργάσιμα ψηφιακά αρχεία για μελλοντική χρήση.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

2.2.ΣΤ. ΑΡΧΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ – ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές Σεναρίου – Σκηνοθεσίας» εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, στο πρώτο μέρος, στη βασική ορολογία, τις τεχνικές, τις μορφές και τη δομή ενός “κλασικού” σεναρίου μυθοπλαστικής αφήγησης, ως “οδηγό” για τη δημιουργία ενός οπτικοακουστικού έργου από την έναρξη της προ-παραγωγής (pre-production), που αφορά στη σύλληψη της ιδέας και τη σχεδίαση του έργου, της παραγωγής (production), που αφορά στη δημιουργία με αποτύπωση του υλικού έως και το στάδιο της μετα-παραγωγής (post-production), που αφορά στην τελική διαμόρφωση σε νέο τύπο (μέσο). Το δεύτερο μέρος αφορά στην παρουσίαση των βασικών αρχών της σκηνοθεσίας απλών αφηγηματικών σκηνών για κατανόηση του ρόλου της σκηνοθεσίας σε συνάρτηση με το σενάριο και την ανάλυση της βασικής θεωρίας και ορολογίας, μέσα από χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες έρχονται σε επαφή με παραδείγματα ανάλυσης και σύνθεσης σεναρίων, εξοικειώνονται με διάφορες μορφές και την κατάτμησή τους σε σκηνές, εντοπίζοντας τα κομβικά - καίρια σημεία εξέλιξης της πλοκής και οργανώνοντας την αφήγηση σε μικρο-δραματικό και μακρο-δραματικό επίπεδο. Παράλληλα, αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα της θέσης του/της σκηνοθέτη/τιδας ως καλλιτεχνικού παράγοντα στη διαδικασία ολοκλήρωσης ενός οπτικοακουστικού έργου και εξοικειώνονται με τις αρχές της κινηματογραφικής αφήγησης, μέσα από την ανάλυση επιλεγμένων παραδειγμάτων.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Περιγράφουν τη δομή και τα στάδια ανάπτυξης ενός σεναρίου οπτικοακουστικού έργου,
- Συγκρίνουν ένα σενάριο με ένα λογοτεχνικό κείμενο,
- Αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα οπτικοποίησης του σεναρίου με σειρά σκίτσων - σχεδίων (storyboard), που απεικονίζουν τα βασικά πλάνα της ιστορίας, υποδεικνύοντας τον τρόπο αφήγησης και παρέχοντας πληροφορίες (σκηνικά, γωνίες λήψης, κίνηση κάμερας, φωτισμό κ.α.),
- Προσδιορίζουν την κλιμάκωση σε δεδομένο σενάριο - παράδειγμα, περιγράφοντας τις έννοιες της πλοκής και του ρυθμού της αφήγησης,
- Περιγράφουν τις βασικές εργασίες προ-παραγωγής (pre-production):

- προ - σκηνοθεσία (ντεκουπάζ/découpage), storyboard, διορθώσεις σεναρίου, επιλογή χώρου γυρισμάτων (ρεπεράζ/repérage), επιλογή χαρακτήρων (casting), σκηνογραφία (scenic design) κ.ά.,
- Περιγράφουν τις βασικές εργασίες για την παραγωγή – γυρίσματα: σκηνή, πλάνο, άξονες κατεύθυνσης βλεμμάτων, είδη και χρήση φωτισμού κ.ά.,
  - Περιγράφουν τις βασικές εργασίες μετά – παραγωγής (post production): είδη και πρακτικές μοντάζ, τίτλοι αρχής και τέλους, δημιουργία ειδικών εφέ, σχεδιασμός εικονικών σκηνικών, λογισμικά editing, διανομή,
  - Επιλέγουν τις κατάλληλες αναλογίες (aspect ratio) των κάδρων,
  - Διακρίνουν τις βασικές τεχνικές λήψεων (θέση, απόσταση, γωνίες λήψης, κινήσεις κάμερας),
  - Αναγνωρίζουν διαφορετικά είδη συνδέσμων των πλάνων (ρακόρ) σε μεταβάσεις από ένα πλάνο στο επόμενο, εφαρμόζοντας βασικούς κανόνες οπτικής – ηχητικής συνέχειας,
  - Προσδιορίζουν τον ρόλο και τα καθήκοντα του/της σκηνοθέτη/τιδας και των βασικών συντελεστών παραγωγής ενός οπτικοακουστικού έργου,
  - Περιγράφουν τα μοντέλα συνεργασίας μεταξύ σκηνοθέτη/τιδας και μοντέρ/έζ συγκρίνοντας μελέτες περίπτωσης,
  - Αναλύουν ένα σενάριο-παράδειγμα ταινίας μικρού μήκους ή ενός διαφημιστικού spot,
  - Αξιολογούν το σενάριο ενός τρέιλερ ή ενός ντοκιμαντέρ της επιλογής τους,
  - Συνθέτουν ένα μικρό σενάριο μυθοπλασίας ή ενός comic, τηρώντας τους κανόνες της κλασικής αφήγησης.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

2.2.Z. ΑΡΧΕΣ ΗΧΟΥ & ΜΟΥΣΙΚΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές Ήχου & Μουσικής» εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στις βασικές αρχές της φυσικής του ήχου, ώστε να αντιληφθούν τις δυνατότητες και τους περιορισμούς της ηχητικής σύνθεσης, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος μιας οπτικοακουστικής αφήγησης, όπου οι ειδικοί ήχοι ενσωματώνονται ανάμεσα σε άλλους, με στόχο την βελτίωση της δραματουργικής αξίας μιας ταινίας. Παρουσιάζονται, η θεωρία της μουσικής, καθώς και τα βασικά είδη στην ιστορία της μουσικής (δυτική, εξω-δυτική, κινηματογραφική και ελληνική), εμβαθύνοντας στην αξιοποίηση της εκφραστικής δύναμης της μουσικής, ως πολιτισμικό φαινόμενο. Οι τρόποι χρήσης και οι λειτουργίες της μουσικής είναι πολλαπλοί, οδηγούν στη συμπλήρωση εικόνων, στην επέκταση νοημάτων, ενισχύοντας το συναίσθημα, τη λυρική διάσταση, που οι εικόνες από μόνες τους αδυνατούν να αποδώσουν.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες μέσα από παραδείγματα εξοικειώνονται με την μουσική ορολογία, αναγνωρίζουν τις σύγχρονες αισθητικές τάσεις, μεθόδους και τρόπους εκτίμησης και περιγραφής του ήχου, αναφορικά με την καλλιτεχνική ηχητική δημιουργία. Μέσα από την ακρόαση μουσικών έργων και τη συζήτηση, γνωρίζουν νέους τρόπους έκφρασης, που αφορούν στην αισθητική αναζήτηση και τον πειραματισμό, με στόχο την καλλιέργεια της καλλιτεχνικής τους αισθητικής και την απόκτηση κατάλληλων γνώσεων στα δομικά και υφολογικά στοιχεία μιας μουσικής σύνθεσης και ηχητικού υλικού - μοτίβων, με την παράλληλη επίδειξη κατάλληλου λογισμικού.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο εφαρμογών πληροφορικής, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Περιγράφουν τον τρόπο μετάδοσης των ηχητικών κυμάτων, ορίζοντας τα βασικά χαρακτηριστικά τους (συχνότητα, περίοδος, μήκος κύματος, πλάτος ταλάντωσης, χρόνος και κυματομορφή),
- Περιγράφουν τα φαινόμενα: ανάκλαση, περίθλαση, διάθλαση,
- Αναγνωρίζουν τις ιδιότητες του ήχου (τόνος, ένταση, ηχόχρωμα, διάρκεια),
- Περιγράφουν τους όρους: μουσική, μουσικότητα, μουσική κουλτούρα, ηχητική στάθμη, μέτρο, τέμπο, μελωδία, αρμονία, ρυθμός,
- Αναγνωρίζουν το μουσικό ύφος ενός συνθέτη, μιας σχολής ή μιας εποχής, όπως και τα διαχρονικά μουσικά στυλ με τους σημαντικότερους μεγάλους συνθέτες,
- Κατονομάζουν τα κυριότερα μουσικά όργανα (είδη, χαρακτηριστικά).
- Αναφέρουν τεχνικές σύνθεσης και την έννοια της ενορχήστρωσης,
- Αντιλαμβάνονται την ψυχολογική απόκριση ενός ακροατή στα διάφορα είδη μουσικής (επιλεκτική συνδυαστική ικανότητα της ακοής),
- Αναλύουν την ψυχολογική αλληλεπίδραση σύζευξης ήχου και εικόνας,
- Αναφέρουν τις βασικές αρχές λειτουργίας μουσικής και ειδικών εφέ σε μια ταινία (Λόγοι έναρξης-χρήσης),
- Προσαρμόζουν την ηχογραφημένη κινηματογραφική μουσική Soundtrack σε συγχρονισμό με τις εικόνες,
- Αναγνωρίζουν τις ειδικές απαιτήσεις που απορρέουν από την ανάπτυξη ή χρήση ενός συστήματος ψηφιακής επεξεργασίας ήχου,
- Περιγράφουν την διαδικασία του μιξάζ σε κατάλληλο λογισμικό επεξεργασίας ήχου.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2).

2.3. ΕΞΑΜΗΝΟ Γ;

2.3.A. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΡΑΦΙΚΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εφαρμογές Ψηφιακής Επεξεργασίας Γραφικών» αναφέρεται σε τεχνικές και μεθόδους δημιουργίας σύνθετων διανυσματικών γραφικών (vector) για εφαρμογές, όπως ενημερωτικά εικονογραφήματα (info-graphics), σχεδιασμό χαρακτήρων, περιβάλλοντα εικονογράφησης (background), συσκευασίες, εξώφυλλα βιβλίων ή περιοδικών, διαφημιστικά banners κ.ά. Οι πολύπλοκοι σχεδιασμοί γραφικών για να είναι λειτουργικοί (μείωση χρόνου εργασίας, κατάλληλη σειρά σχεδιασμού, ευκολία διορθώσεων κ.ά.) είναι σκόπιμο να ακολουθούν κατάλληλη στρατηγική ενεργειών. Με την τμηματική ή/και συνδυαστική εφαρμογή πολλαπλών τεχνικών επιτυγχάνεται μεγάλη ευελιξία ενεργειών οι οποίες ορίζονται και οργανώνονται κατά κανόνα στην αρχή κάθε επεξεργασίας, αλλά αναθεωρούνται κατά την διάρκεια της σχεδιαστικής διαδικασίας.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν στην κατάλληλη σειρά εργασιών για την οπτική απόδοση μιας ιδέας. Παρουσιάζονται στους/στις εκπαιδευόμενους/ες προχωρημένες τεχνικές, μέθοδοι και εργαλεία σχεδιασμού, όπως: λειτουργίες των φίλτρων τεχνοτροπιών εμφάνισης, καθώς και η δημιουργία μασκών, γραμμικών και περιστροφικών μοτίβων, ειδικών εφέ αντανάκλασεων, σκίασης και αναμειξέων χρωμάτων, εξειδικευμένων γραμμικών ντεγκραντέ κ.ά. Προετοιμάζουν επίσης, τα γραφικά για χρήση σε άλλες εφαρμογές ή με βελτιστοποίηση για το web, αποθηκεύοντας τα αρχεία σε κατάλληλους τύπους, είτε για επεξεργασία σε επόμενο χρόνο, είτε για εκτύπωση, είτε για πολυμεσικές εφαρμογές.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο εφαρμογών πληροφορικής, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Συνθέτουν αυτόνομα ή συνδυαστικά γραφικά με κείμενα, εικόνες, σχήματα, γραμμές και χρώματα,
- Αναλύουν μια ιδέα, ένα προσχέδιο ή ένα υπόδειγμα στα επιμέρους στοιχεία του με στόχο την κατάλληλη σχεδιαστική λύση,
- Ορίζουν τη σειρά σχεδιασμού, ξεκινώντας από απλά σχήματα και γραμμές προς σύνθετα αντικείμενα με επιπλέον εφαρμογή στυλ, φίλτρων, μασκών κ.ά.,
- Εφαρμόζουν τα φίλτρα παραμόρφωσης σχημάτων και υφών, όπως και προσομοίωσης καλλιτεχνικών στυλ (effect gallery),
- Περιγράφουν τις τεχνικές απόκρυψης αντικειμένων (mask- Layers),
- Δημιουργούν ειδικά εφέ αντανάκλασεων με το εργαλείο δικτυωμάτων ντεγκραντέ,
- Εφαρμόζουν γραφικά ειδικά εφέ (σκιά, διαβαθμισμένη διαφάνεια, εσωτερική – εξωτερική λάμψη κ.ά.),

- Προσαρμόζουν αντικείμενα σε πλέγμα προοπτικής για την δημιουργία βάθους πεδίου (perspective tool),
- Τοποθετούν κείμενα σε οριζόντιες και κάθετες αράδες, σε παραλληλόγραμμα στήλες σε ακανόνιστα σχήματα και σε ελεύθερες διαδρομές,
- Μετατρέπουν τυπογραφικούς χαρακτήρες σε επεξεργάσιμες διαδρομές (path),
- Χρησιμοποιούν βιβλιοθήκες τυποποιημένων χρωμάτων, μοτίβων και ειδικών συμβόλων,
- Ετοιμάζουν αρχεία κατάλληλα για εκτύπωση με την προσθήκη τυπογραφικών σημείων,
- Σχεδιάζουν διαφημιστικά banners με κίνηση (animation) και προσθήκη ειδικών εφέ,
- Προετοιμάζουν κατάλληλα μια εικόνα για δημοσίευση στο web,
- Αποθηκεύουν τις εργασίες τους σε κατάλληλο τύπο αρχείου για εκτύπωση, ψηφιακή διανομή ή ηλεκτρονική δημοσίευση.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.3.B. ΑΡΧΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές εικονογράφησης», σε συνέχεια της ενότητας «Σύνθεση & χρώμα», εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, μέσω πειραματισμού, στις βασικές αρχές και “κανόνες” της οπτικής/εικαστικής απεικόνισης, ερμηνείας ή αφήγησης μιας έννοιας, μιας ιδέας, ενός μηνύματος, ενός ποιήματος ή ενός κειμένου με αναλογικά μέσα και υλικά (μολύβι, κάρβουνο, πενάκι) και ποικιλία χρωματικών υλικών (ξυλομπογιές νερού, ακουαρέλες, τέμπρες, παστέλ, αερογράφο κ.λπ.). Η εικονογράφηση, ως παγκόσμια αναγνωρίσιμη “γλώσσα” οπτικής επικοινωνίας, ξεκίνησε παράλληλα με την ιστορία του ανθρώπου και εξελίσσεται συνεχώς, συνδυάζοντας τις “κλασικές” τεχνικές των εικαστικών με τις σύγχρονες ψηφιακές τεχνικές. Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι η οπτικοποίηση/αφήγηση ενός θέματος μέσω εκφραστικών εικόνων, που επικοινωνώντας πληροφορίες με προσωπικό ύφος και χρήση ποικίλων μικτών τεχνικών, ενισχύοντας το ενδιαφέρον και την πρόσληψη του μηνύματος από τον παρατηρητή.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν στα υλικά και τα μέσα εικονογράφησης και στη ανάπτυξη των ατομικών ή/και ομαδικών προσεγγίσεων, μέσω της διαδικασίας προσχεδίων - διορθώσεων - τελικών σχεδίων. Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να δημιουργήσουν εικονογραφήσεις ή αφηγήσεις συγκεκριμένων θεμάτων, μέσω ποικίλων συνδυαστικών τεχνικών και κριτικής ανάλυσης, που αφορούν σε εικόνες, ρεαλιστικές, στυλιζαρισμένες, πολυσύνθετες, στατικές ή κινούμενες, αφαιρετικές ή εμπλουτισμένες. Τα έργα που επεξεργάζονται έχουν προορισμό έντυπα, περιοδικές εκδόσεις και βιβλία, συσκευασίες, κάρτες, τίτλους ταινιών κ.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο γραφικού σχεδιασμού, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναπτύσσουν την παρατηρητικότητα δίνοντας σημασία στην λεπτομέρεια σε δημοσιευμένα έργα επώνυμων εικονογράφων,
- Πειραματίζονται μέσω προσχεδίων για την παραγωγή εναλλακτικών συνθέσεων με έμφαση στο ιδιαίτερο μήνυμα ή το περιεχόμενο, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν τεχνικούς περιορισμούς αναπαραγωγής ή δημοσίευσης,
- Αποτυπώνουν στο χαρτί τον κόσμο που βλέπουν ή φαντάζονται, με μετάβαση από τις τρεις στις δύο διαστάσεις, βάσει των αναγκών κάθε έργου,
- Εφαρμόζουν τις βασικές έννοιες της οπτικής αντίληψης και της σημειολογίας, προτείνοντας σχεδιαστικές λύσεις με προσωπικό ύφος,
- Ορίζουν το σημαίνον (signifier) και το σημαινόμενο (signified), περιγράφοντας τα βασικά χαρακτηριστικά των οπτικών μηνυμάτων ενός έργου,
- Διαχειρίζονται διαφορετικούς τρόπους εικαστικής απόδοσης των εικόνων, βάσει του πολιτιστικού/κοινωνικού, διεθνοποιημένου πλαισίου.
- Εφαρμόζουν τις κατάλληλες τεχνικές ανάλογα με το είδος εικονογράφησης,
- Εικονογραφούν έννοιες, ιδέες και κείμενα, μέσω της τυπογραφίας, των σχημάτων και των χρωμάτων,
- Διαχειρίζονται διαφορετικά μέσα και υλικά, χρώματα και σχέδια, βάσει του θέματος κάθε έργου,
- Αποδίδουν οπτικά έννοιες που προέρχονται από άλλες περιοχές τέχνης (λογοτεχνία, κινηματογράφο, μουσική κ.α.) με εικαστική προσέγγιση,
- Αντιμετωπίζουν μεθοδικά τα συνθετικά προβλήματα που προκύπτουν από τις ατομικές/ομαδικές καλλιτεχνικές προτάσεις τους, προσαρμοζόμενοι/ες στις νέες εικαστικές αντιλήψεις,
- Δημιουργούν λεπτομερή τελικά σχέδια σε κατάλληλο υπόστρωμα με την απαιτούμενη σήμανση,
- Δημιουργούν πρωτότυπες εικονογραφήσεις τηρώντας τη νομοθεσία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας τρίτων,
- Παρουσιάζουν και υποστηρίζουν τεκμηριωμένα ατομικά ή/και ομαδικά έργα,
- Αρχαιοθετούν τις εργασίες τους σε φακέλους εργασιών (portfolio) για επίδειξη και πιθανή μελλοντική επεξεργασία ή χρήση.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (6), Σύνολο (6).

2.3.Γ. ΑΡΧΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΣΚΙΤΣΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές δημιουργίας σκίτσου», σε συνέχεια των εννοιών «Ελεύθερο σχέδιο» και «Σύνθεση & Χρώμα», εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, μέσω πειραματισμού σειράς προσχεδίων, στις βασικές αρχές σχεδιασμού διαστάσεων σκίτσων, ως αφαιρετικής παγκόσμιας αναγνωρίσιμης “γλώσσας” οπτικής επικοινωνίας, με αναλογικά μέσα και υλικά. Βασικό χαρακτηριστικό της σκίτσογραφίας αποτελεί ο σχεδιασμός ενός πρωτότυπου χαρακτήρα - ήρωα (character design), διαδικασία κατά την οποία ένα πρόσωπο, ζώο ή αντικείμενο αποκτά σχεδιαστική υπόσταση στο χαρτί, με ατομικά χαρακτηριστικά και διακριτές συμπεριφορές. Η μεθοδολογία σχεδιασμού περιλαμβάνει μελέτη της προσωπικότητας, ανάπτυξη της μορφολογίας προσώπου-σώματος, καθώς και εξασφάλιση της ομοιότητας του τελικού χαρακτήρα σε διαφορετικές στάσεις σώματος. Δημοφιλής μορφή σκίτσογραφίας είναι η γελοιογραφία, που βασίζεται στην υπερβολή και τη χιουμοριστική παραμόρφωση χαρακτηριστικών γνωρισμάτων χαρακτήρων.

Ός προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να καλλιεργήσουν δεξιότητες δημιουργίας πρωτότυπων και ευρηματικών σκίτσων ηρώων - χαρακτήρων με εκφράσεις και συναισθήματα, καθώς και γελοιογραφίες - καρικατούρες, μέσω ποικίλων συνδυαστικών τεχνικών, που αφορούν σε αφαιρετικές εικόνες, υπό διάφορες οπτικές γωνίες. Τα θέματα που πραγματεύονται αφορούν στη δημιουργία εκφραστικών σκίτσων, με προσωπικό ύφος, από το προπαρασκευαστικό έως το τελικό σκίτσο, με προορισμό τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, τις διαφημίσεις, τα βιβλία, το Διαδίκτυο κ.λπ.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο γραφικού σχεδιασμού, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Περιγράφουν τα βασικά χαρακτηριστικά και τα στάδια δημιουργίας ενός σκίτσου,
- Αναπτύσσουν την παρατηρητικότητα και τη σημασία στη λεπτομέρεια επί δημοσιευμένων έργων επώνυμων σκίτσογράφων,
- Αναγνωρίζουν την αξία του μηνύματος ενός σκίτσου, μιας γελοιογραφίας, μιας καρικατούρας,
- Μελετούν τις ανθρώπινες αναλογίες, καθώς και των άλλων μορφών ζωής,
- Σχεδιάζουν τα έργα τους με αφαιρετική προσέγγιση,

- Πειραματίζονται μέσω σπουδής, σχεδιάζοντας πολλαπλά προσχέδια ενός θέματος για την επιλογή και δημιουργία του τελικού σκίτσου με μολύβι ή μελάνι,
  - Εφαρμόζουν σχεδιαστικά τις αναλογίες της ανθρώπινης φιγούρας και άλλων έμβιων όντων, σε διαφορετικές στάσεις σώματος,
  - Δημιουργούν φιγούρες – ήρωες – χαρακτήρες κατά πρόσωπο (full face) και υπό διάφορες οπτικές γωνίες, βάσει “μοντέλων”, βασικών γεωμετρικών σχημάτων, παρατήρησης κ.α.,
  - Αποδίδουν εκφράσεις και συναισθήματα στις φιγούρες (θυμός, χαρά, έκπληξη, θαυμασμός, ντροπή, ματαιώση, απογοήτευση κ.ά.),
  - Δημιουργούν πορτραίτα - καρικατούρες προσώπων (κωμική παραμόρφωση), για τονισμό κάποιου γεγονότος,
  - Σχεδιάζουν πρωτότυπες γελοιογραφίες για καυστικό σχολιασμό της επικαιρότητας, ακολουθώντας κατάλληλες τεχνικές,
  - ⊖ Αποτυπώνουν σε σκίτσο ένα εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο,
  - Επινοούν τη δική τους μοναδική “γραφή” απόδοσης των σκίτσων τους.
  - Χρωματίζουν τα σκίτσα τους στο χέρι μέσω ποικιλίας χρωματικών υλικών,
  - Αρχαιοθετούν τις εργασίες τους σε φακέλους εργασιών (portfolio) προς επίδειξη και πιθανή μελλοντική επεξεργασία ή χρήση.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
- Θεωρία (0), Εργαστήριο (6), Σύνολο (6).

2.3.Δ. ΑΡΧΕΣ ΚΙΝΟΥΜΕΝΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ (2D)

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές κινούμενης εικόνας (2D)» εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, στις βασικές αρχές και τεχνικές ανάπτυξης οπτικοακουστικών έργων εμπύχωσης (2D animation), περιλαμβάνοντας τη σύλληψη της ιδέας, το σενάριο, τη δημιουργία του εικαστικού περιεχομένου (concept art) με αισθητικό ύφος, των χαρακτήρων πρωτότυπων ηρώων, ως ιδέα και ως εικόνα, την ανάπτυξη της κίνησης (εμπύχωση), την εισαγωγή και επεξεργασία ήχου, το μοντάζ και την τελική παραγωγή (post-production) του οπτικοακουστικού έργου. Έμφαση δίνεται στο σχεδιασμό της κινησιολογίας του ήρωα με προσθήκη ανθρώπινων χαρακτηριστικών στοιχείων, που οδηγούν στην εξέλιξη της πλοκής της ιστορίας, είτε με αναλογικά μέσα, είτε μέσω ψηφιακής επεξεργασίας ή μεικτών τεχνικών. Το “Animation”, ως διττή μορφή τέχνης και τεχνικής, συγκεντρώνει όλες τις αρχές και τις τεχνικές της σύνθεσης και της τυπογραφίας, αλλά προϋποθέτει και την αντίληψη μιας δραματουργικής συνέχειας.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες έρχονται σε επαφή με την ιστορία της “τέχνης” της εμπύχωσης - animation, καθώς και με τις βασικές μεθοδολογίες σχεδίασης, αλλά και τα απαραίτητα πρακτικά εργαλεία, προκειμένου να δημιουργήσουν μια κινούμενη ταινία, είτε με παραδοσιακά, είτε με

ψηφιακά μέσα και τις νέες τεχνολογίες για καλλιτεχνικούς ή εμπορικούς σκοπούς κατά παραγγελία (commissioned).

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται ανάλογα με τις ανάγκες σε εργαστήριο γραφικού σχεδιασμού ή εφαρμογών πληροφορικής, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Μελετούν έργα δισδιάστατης σχεδιοκίνησης (2D animation) τρίτων δημιουργών, αναπτύσσοντας την κριτική ικανότητα σε ζητήματα αισθητικής, μέσων και τεχνικών,
- Αντιλαμβάνονται τα αίτια της οπτικής ψευδαίσθησης της κίνησης, που οφείλεται στη φυσιολογία του ανθρώπινου ματιού (μετείκασμα),
- Επιλέγουν τυπολογίες αναλογικού animation (Cel animation, Stop motion, Puppet animation, Cut-out),
- Αναφέρουν τα είδη του Computer Animation,
- Περιγράφουν τους κανόνες επιλογής των πλάνων και των σχέσεων μεταξύ τους,
- Δημιουργούν σειρά διαδοχικών επιπέδων εργασίας με βάση κατάλληλο φόντο - background για την προετοιμασία της κινούμενης εικόνας,
- Δημιουργούν φιγούρες ηρώων, με ανθρώπινη ή μη μορφή, έτοιμους για εμπύχωση με εκφραστικά στοιχεία και ταυτότητα, ενσωματωμένους στο περιβάλλον,
- Αναφέρουν τις βασικές αρχές απόδοσης κίνησης,
- Ορίζουν θέσεις κλειδιά, ως αγκυρώσεις (segment) εφαρμόζοντας κίνηση σε άξονες (animated spots),
- Σχεδιάζουν τους ήρωες με φυσική κίνηση μελών του σώματος (θέση κεφαλής, βάδισμα-τρέξιμο) και προσδιορισμό χρονικής διάρκειας ανά δευτερόλεπτο (frames per second – FPS),
- Προσθέτουν τίτλους αρχής - τέλους και ενδιάμεσους,
- Επεξεργάζονται χρωματικά τις εικόνες για ομαλοποίηση των πλάνων ως προς τα επίπεδα φωτεινότητας, την αντίθεση, την ισορροπία (hue, saturation, luminance) κ.λπ.,
- Προσθέτουν κατάλληλα ηχητικά εφέ, διαλόγους, θορύβους, ατμόσφαιρες και μουσική για ανάδειξη της αφήγησης και έμφαση στη συναισθηματική συμμετοχή του θεατή με συγχρονισμό εικόνας και ήχου,
- Δημιουργούν ειδικά εφέ για σύνθεση του υλικού (compositing), ώστε η ταινία να αποκτά αφηγηματική μορφή, νοηματική συνοχή και οπτικό ρυθμό,

- Δημιουργούν ολοκληρωμένα έργα κινούμενης δισδιάστατης εικόνας με αποθήκευση – εξαγωγή σε κατάλληλο τύπο αρχείου.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.4. ΕΞΑΜΗΝΟ Δ'

2.4.A. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εφαρμογές εικονογράφησης», ως συνέχεια της ενότητας «Αρχές Εικονογράφησης», αναφέρεται στις μεθόδους, τα υλικά, τα μέσα, καθώς και στις σύνθετες τεχνικές οπτικής - εικαστικής απεικόνισης σειράς εικόνων, που αφορούν στην αφήγηση μιας ιστορίας, ενός παραμυθιού, ενός μυθιστορήματος ενός άρθρου, μιας μυθοπλασίας κ.α., με αναλογικά μέσα και υλικά (μολύβι, κάρβουνο, πενάκι, ποικιλία χρωστικών υλικών και μέσων (ξυλομπογιές νερού, ακουαρέλες, τέμπρες, παστέλ, αερογράφο κ.ά.), καθώς και μέσω λογισμικών ψηφιακής σχεδίασης ή μεικτών τεχνικών.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται ειδικά θέματα, που αφορούν στα υλικά και τα μέσα εικονογράφησης, στην πρακτική του σχεδιασμού μέσω αφήγησης, καθώς και την κριτική ανάλυση των ατομικών ή ομαδικών προσεγγίσεων των έργων, μέσω της διαδικασίας προσχεδίων - διορθώσεων - τελικών προτάσεων, διαμορφώνοντας το προσωπικό τους ύφος. Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να δημιουργήσουν εικονογραφήσεις/αφηγήσεις ιστοριών με μοναδικούς πρωτότυπους ήρωες και σχέδια συγκεκριμένων θεμάτων βάσει κειμένων, μέσω ποικίλων συνδυαστικών τεχνικών. Θέματα που δύνανται να πραγματεύονται αφορούν στη δημιουργία σειράς εκφραστικών εικόνων, μέσω οπτικοποίησης, με προορισμό ποικίλες εφαρμογές (περιοδικές εικονογραφημένες εκδόσεις, βιβλία, τίτλους αρχής/τέλους τηλεοπτικών σειρών ή κινηματογραφικών ταινιών, τεχνικές οδηγίες, e-books, ιστοτόπους και άλλες ψηφιακές εφαρμογές). Τελειοποιούν τα έργα τους στο χέρι ή/και με ψηφιοποίηση και ειδική επεξεργασία μέσω λογισμικών ψηφιακής επεξεργασίας εικόνας.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο γραφικού σχεδιασμού, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Ανακαλούν γνώσεις και δεξιότητες από μαθησιακές ενότητες προηγούμενων εξαμήνων σχετικές με το αντικείμενο της εικονογράφησης,
- Μελετούν έργα γνωστών εικονογράφων με αναλυτική και κριτική σκέψη, παρακολουθώντας παράλληλα τις σύγχρονες τάσεις,
- Αναλύουν τη χρήση του εικονικού και ανεικονικού κόσμου στο γραφικό σχεδιασμό,
- Επινοούν ιδέες αποτυπώνοντας αυτές με εικόνες βάσει δεδομένου κειμένου ή σεναρίου,
- Εικονογραφούν δυναμικές φόρμες με ποιότητες αφαίρεσης και απλοποίησης, αποδίδοντας την αίσθηση του χώρου και της κίνησης,
- Δημιουργούν ήρωες δικής τους επινόησης με επιλεγμένα πολιτισμικά χαρακτηριστικά βάσει κειμένου,

- Σχεδιάζουν σειρά εικόνων που αφορούν το ίδιο θέμα αποτυπώνοντας τα σημαντικότερα σημεία ενός κειμένου,
- Εφαρμόζουν την ίδια τεχνοτροπία σχεδιασμού στο σύνολο των εικόνων, που αφορούν στο ίδιο θέμα για εξασφάλιση της αισθητικής ισορροπίας και οπτικής συνέπειας,
- Δημιουργούν εικονοβιβλία (picture-books) με αλληλουχία εικόνων και περιορισμένη χρήση κειμένων, για νηπιακές και προσχολικές ηλικίες,
- Συνθέτουν εικονογραφήσεις για εικονογραφημένα βιβλία (illustrated books), για εφηβικές και νεανικές ηλικίες ή μεγαλύτερες ηλικίες,
- Εικονογραφούν το εξώφυλλο και τις εσωτερικές σελίδες βιβλίων (παιδικά, επιστημονικά, σχολικά κ.α.) με ίδιο ύφος,
- Δημιουργούν τα εικονογραφικά έργα τους με προοπτική για απόδοση βάθους,
- Σαρώνουν ένα προσχέδιό τους μέσω σαρωτή για χρωματική διόρθωση, προσθήκη χρωμάτων και ειδικών εφέ,
- Δημιουργούν πρωτότυπες εικονογραφήσεις τηρώντας τη νομοθεσία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας τρίτων,
- Αρχαιοθετούν τις εργασίες εικονογράφησης σε φακέλους ή ηλεκτρονική μορφή (e-portfolio) σε κατάλληλους τύπους αρχείων.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (6), Σύνολο (6).

2.4.B. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΚΙΤΣΟΓΡΑΦΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εφαρμογές σκιτσογραφίας», ως συνέχεια της ενότητας «Αρχές Δημιουργίας Σκίτσου», αναφέρεται σε μεθόδους, υλικά, μέσα, καθώς και στις σύνθετες τεχνικές οπτικής απεικόνισης σειράς σκίτσων, που αφορούν στην αφήγηση μιας ιστορίας, ενός παραμυθιού, ενός μυθιστορήματος, μιας τηλεοπτικής σειράς, ενός ντοκιμαντέρ, μιας κινηματογραφικής ταινίας, μιας τηλεοπτικής διαφήμισης, με αναλογικά μέσα και υλικά (μολύβι, κάρβουνο, πενάκι, ποικιλία χρωστικών υλικών), αλλά και μέσω λογισμικών ψηφιακής σχεδίασης ή μεικτών τεχνικών.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται ειδικά θέματα που αφορούν στην πρακτική της αφήγησης βάσει σεναρίου και του σχεδιασμού σειράς σκίτσων χαρακτήρων, καθώς και την κριτική ανάλυση των ατομικών ή ομαδικών έργων μέσω της διαδικασίας προσχεδίων – διορθώσεων - τελικών προτάσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να δημιουργήσουν αφηγήσεις μέσω ακολουθίας διαδοχικών σκίτσων, με πρωτότυπους ήρωες, σε διάφορες μορφές, στατικές ή κινούμενες. Δημιουργούν σειρές κόμικς (comic-strip), έγχρωμων ή ασπρόμαυρων, με θέματα επικαιρότητας, πολιτικά, κοινωνικά, αστυνομικά, σούπερ ηρώων κ.ά., με τυπικούς διαλόγους αποτυπωμένους σε μορφή balloons, όπως σειρές cartoons με χιουμοριστική διάθεση. Σχεδιάζουν επίσης, το storyboard ενός ντοκιμαντέρ, μιας τηλεοπτικής ή κινηματογραφικής ταινίας κ.α., ως σημαντικό μέρος της διαδικασίας

προ-παραγωγής (pre-production), βάσει σεναρίου, που αποτελείται από σειρά σκίτσων, με τις βασικές σκηνές σε χρονολογική σειρά και διευκρινιστικές οδηγίες για το γύρισμα. Τελειοποιούν τα έργα τους στο χέρι ή/και με ψηφιακή επεξεργασία. Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται σε εργαστήριο γραφικού σχεδιασμού, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Ανακαλούν γνώσεις και δεξιότητες από μαθησιακές ενότητες προηγούμενων εξαμήνων σχετικές με το αντικείμενο της σκίτσογραφίας,
- Επινοούν ιδέες, με αποτύπωσή τους με μορφή διαδοχής σκίτσων βάσει σεναρίου,
- Σκιτσάρουν δυναμικές φόρμες με ποιότητες αφαίρεσης και απλοποίησης, αποδίδοντας την αίσθηση του χώρου και της κίνησης,
- Δημιουργούν νέους χαρακτήρες – ήρωες με αφαιρετική απόδοση ατομικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών, βάσει σεναρίου,
- Σχεδιάζουν οικοδομήματα, αντικείμενα κ.α. ενταγμένα σε χώρους,
- Σχεδιάζουν σειρές σκίτσων με κοινά μορφολογικά χαρακτηριστικά, που αφορούν σε σήμανση χώρων, οδηγιών συναρμολόγησης ή χρήσης προϊόντων κ.α.,
- Σχεδιάζουν σε διαδοχική άρτια κίνηση ανθρώπινες ή ανθρωπόμορφες φιγούρες – ήρωες με αίσθηση της χρονικής διάρκειας,
- Δημιουργούν σειρές κόμικς (comic-strip), έγχρωμες ή ασπρόμαυρες με θέματα επικαιρότητας, πολιτικά, κοινωνικά, αστυνομικά, σούπερ ηρώων κ.ά. και προσθήκη διάλογων αποτυπωμένων σε μορφή balloons,
- Σχεδιάζουν σειρές cartoons με απόδοση χιουμοριστικής διάθεσης,
- Περιγράφουν τη μορφή των storyboard και τις τεχνικές δημιουργίας τους,
- Δημιουργούν σχεδιαστικές αφηγήσεις με γρήγορα σκίτσα (storyboard) με τις βασικές σκηνές, τις θέσεις – κλειδιά και σχετικές οδηγίες (θέσεις κάμερας, είδος και διάταξη πλάνων, φωτισμός, ήχος, σκηνικά),
- Σαρώνουν τα σχέδιά τους μέσω σαρωτή, για επιπλέον επεξεργασία ή προσθήκη χρωμάτων,
- Διαμορφώνουν το προσωπικό τους ύφος στα σκίτσα τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (6), Σύνολο (6).

2.4.Γ. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εφαρμογές ψηφιακής αφήγησης» αναφέρεται σε διαθεματικές εργασίες – projects εξαμήνου, που αναλαμβάνουν οι εκπαιδευόμενοι/ες και αφορούν σε ολοκληρωμένες μελέτες έργων εικονογράφησης,

σκιτσογραφίας και κινούμενης εικόνας, μέσω προχωρημένων σύνθετων τεχνικών, είτε με αναλογικά μέσα και υλικά, είτε με ψηφιακά εργαλεία, αλλά και μεικτές τεχνικές.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να συνδυάσουν τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν από τις μαθησιακές ενότητες των προηγούμενων εξαμήνων. Θέματα που δύνανται ενδεικτικά να πραγματεύονται, αφορούν στη δημιουργία σειράς εκφραστικών εικόνων, μέσω οπτικοποίησης με προορισμό: περιοδικές εικονογραφημένες εκδόσεις, εικονογραφημένα βιβλία ή e-books, τίτλους αρχής/τέλους ταινιών, storyboard οπτικοακουστικών έργων, σειρές τεχνικών οδηγιών συναρμολόγησης βιομηχανικών αντικειμένων, σειρές κόμικς (comic-strip) βάσει σεναρίου, σειρές σημάτων σήμανσης δημοσίων ή ιδιωτικών χώρων, ταινίες κινούμενης εικόνας (animation) και άλλες ψηφιακές εφαρμογές. Καλούνται επίσης να συνεργάζονται και να παρουσιάζουν τις ατομικές ή/και ομαδικές εργασίες. Οργανώνουν τα έργα τους σε φάκελο εργασιών (portfolio) ή ψηφιακά για μελλοντική επεξεργασία ή ως συνοδευτικό αρχείο του βιογραφικού τους σημειώματος.

Η μαθησιακή ενότητα πραγματοποιείται παράλληλα σε εργαστήριο γραφικού σχεδιασμού και εφαρμογών πληροφορικής, βάσει των προδιαγραφών του Οδηγού Κατάρτισης (Μέρος Γ2).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Συνδυάζουν γνώσεις και δεξιότητες από συναφείς μαθησιακές ενότητες προηγούμενων εξαμήνων για την δημιουργία σύνθετων έργων,
- Χρησιμοποιούν ευρεία γκάμα υλικών και ψηφιακών εργαλείων για απόδοση των έργων τους,
- Σχεδιάζουν εικονογραφικό υλικό για παραμύθια, μυθιστορήματα, σειρές κόμικς (comic-strip) κ.ά.,
- Δημιουργούν με σκίτσα, το storyboard μιας υπαρκτής κινηματογραφικής ταινίας, μιας ταινίας κινουμένων σχεδίων δικής τους έμπνευσης κ.ά.,
- Δημιουργούν αφηγηματικά videos, όπως ντοκιμαντέρ, διαφημιστικά spots, τίτλους αρχής-τέλους κ.ά.,
- Σχεδιάζουν ταινία κινουμένων σχεδίων με δημιουργία κατάλληλου σεναρίου και ενσωμάτωση ήχου,
- Εισάγουν ένα σχέδιο εικονογράφησης ή σκιτσογραφίας μέσω σαρωτή (scanner) ή φωτογράφησης, για χρωματική διόρθωση ή τροποποίησή τους, προσθήκη χρωμάτων και ειδικών εφέ,
- Διαμορφώνουν το προσωπικό καλλιτεχνικό τους ύφος στα έργα τους, αναπτύσσοντας τις σχεδιαστικές τους δεξιότητες,
- Συμπληρώνουν το χαρτοφυλάκιο (portfolio) τους αρχειοθετώντας τις εργασίες (εικονογράφησης, σκιτσογραφίας, γραφικών) τους σε φακέλους για επίδειξη ή μελλοντική χρήση,

- Συνεργάζονται στη δημιουργία ομαδικών εργασιών-projects,
  - Σχεδιάζουν τα έργα τους με οικολογική συνείδηση.
-
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (0), Εργαστήριο (8), Σύνολο (8).

Γ2 – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Αναγκαίος και επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

1.1. Θεωρητική κατάρτιση

Αναγκαίος εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας:

Για τη διεξαγωγή των θεωρητικών μαθησιακών ενοτήτων της ειδικότητας, απαιτείται ο κάτωθι εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας:

- Αίθουσα διδασκαλίας, η οποία διαθέτει:
  - λευκό πίνακα μαρκαδόρου,
  - έδρα με κάθισμα τροχήλατο ρυθμιζόμενου ύψους ανά εκπαιδευτή/τρια,
  - θρανία και σταθερά καθίσματα ανά εκπαιδευόμενο/η,
  - δυνατότητα συσκότισης για προβολές,
  - επαρκή φυσικό και τεχνητό φωτισμό,
  - δυνατότητα άμεσου αερισμού,
  - κατάλληλο κλιματισμό, θέρμανση, πυρόσβεση,
- Ηλεκτρονικός υπολογιστής - PC (μνήμη RAM $\geq 8\text{GB}$, σκληρός δίσκος $\geq 120\text{GB}$ τεχνολογίας SSD, θύρες USB 3, εγκατεστημένα Microsoft Windows 10 ή νεώτερο, οθόνη $\geq 28''$ FHD 1920x1080, ηχεία, λογισμικό προστασίας – antivirus) ή ανάλογων προδιαγραφών Macintosh,
- Προτεινόμενο ενδεικτικό λογισμικό (software), όχι δεσμευτικό - πρόσφατης έκδοσης με άδειες χρήσης:
  - επεξεργασίας κειμένου, παρουσιάσεων: Microsoft Office (word, powerpoint) ή ανάλογο (ενδεικτικά Microsoft 365, Open Office),
  - επεξεργασίας ψηφιακής διανυσματικής εικόνας: Adobe Illustrator ή ανάλογο (ενδεικτικά CorelDraw, Affinity Designer, Inkscape),
  - επεξεργασίας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας: Adobe Photoshop ή ανάλογο (ενδεικτικά Corel PaintShop Pro, Gimp, Affinity Photo, Painter),
- Βιντεοπροβολέας υψηλής ευκρίνειας σε σταθερή θέση με οθόνη προβολής,
- Οπτικοακουστικό εκπαιδευτικό υλικό,
- Υπηρεσίες ενσύρματης και ασύρματης δικτύωσης ($\geq 24\text{Mbps}$), εγκατάστασης και υποστήριξης,
- Ένα επιτραπέζιο έγχρωμο πολυμηχάνημα A3 με οπτική ανάλυση σάρωσης $\geq 600 \times 600$ dpi και ανάλυση εκτύπωσης $\geq 1200 \times 1200$ dpi, ανά οκτώ (8) εκπαιδευόμενους/ες,
- Ερμάρια για φύλαξη.

Επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας:

- Διαδραστικός πίνακας, που αποτελείται από:
  - Οθόνη αφής (≥ 75 ιντσών, ανάλυση $\geq 3840 \times 2160$, διαστάσεων 16:9, φωτεινότητα ≥ 300 nits, τεχνολογία panel Direct ή Edge LED, μνήμη οθόνης ≥ 6 GB, πιστοποιημένες ώρες λειτουργίας/ημέρα $\geq 16/7$ ή μέσος όρος καλής λειτουργίας ≥ 30000 ώρες, ηχεία),
  - Κατάλληλο διαδραστικό λογισμικό,
  - Οπτικοακουστικό εκπαιδευτικό υλικό,
- Ψηφιακή και έντυπη βιβλιοθήκη με εκπαιδευτικό και πρωτογενές οπτικοακουστικό υλικό σύμφωνα με τις ανάγκες της ειδικότητας.

1.2. Εργαστήρια

Αναγκαίος εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας:

Για τη διεξαγωγή των εργαστηριακών μαθησιακών ενοτήτων της ειδικότητας, απαιτείται ο κάτωθι εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας ανά είδος εργαστηρίου:

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

- Αίθουσα εργαστηρίου, η οποία διαθέτει:
  - λευκό πίνακα μαρκαδόρου,
  - μια έδρα με κάθισμα τροχήλατο ρυθμιζόμενου ύψους ανά εκπαιδευτή/τρια,
  - δυνατότητα συσκότισης για προβολές,
  - επαρκή φυσικό και τεχνητό φωτισμό,
  - δυνατότητα άμεσου αερισμού,
  - κατάλληλο κλιματισμό, θέρμανση, πυρόσβεση, φαρμακείο,
- Ένα καβαλέτο με σταθερό κάθισμα ανά εκπαιδευόμενο/η,
- Μια πινακίδα ελεύθερου σχεδίου διαστάσεων (50X70) cm ανά εκπαιδευόμενο/η,
- Διάφορα αντικείμενα - πρότυπα - μοντέλα ελευθέρου σχεδίου με βάθρο,
- Ερμάρια για φύλαξη σχεδίων εργασίας,
- Διάφορα υλικά και μέσα ελευθέρου σχεδίου.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

- Αίθουσα εργαστηρίου, η οποία διαθέτει:
  - λευκό πίνακα μαρκαδόρου,
  - έδρα με κάθισμα τροχήλατο ρυθμιζόμενου ύψους ανά εκπαιδευτή/τρια,
  - δυνατότητα συσκότισης για προβολές,
  - επαρκή φυσικό και τεχνητό φωτισμό,
  - δυνατότητα αερισμού,
  - κατάλληλο κλιματισμό, θέρμανση, πυρόσβεση, φαρμακείο,
- Ηλεκτρονικός υπολογιστής - PC (μνήμη RAM ≥ 8 GB, σκληρός δίσκος ≥ 120 GB τεχνολογίας SSD, θύρες USB 3, εγκατεστημένα Microsoft Windows 10 ή νεώτερο, οθόνη ≥ 28 " FHD 1920x1080, ηχεία, λογισμικό προστασίας – antivirus) ή ανάλογων προδιαγραφών Macintosh,

- Προτεινόμενο ενδεικτικό λογισμικό (software), όχι δεσμευτικό, πρόσφατης έκδοσης με άδειες χρήσης:
  - επεξεργασίας κειμένου, παρουσιάσεων: Microsoft Office (word, powerpoint) ή ανάλογο (ενδεικτικά Microsoft 365, Open Office),
  - επεξεργασίας ψηφιακής διανυσματικής εικόνας: Adobe Illustrator ή ανάλογο (ενδεικτικά CorelDraw, Affinity Designer, Inkscape),
  - επεξεργασίας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας: Adobe Photoshop ή ανάλογο (ενδεικτικά Corel PaintShop Pro, Gimp, Affinity Photo, Painter),
- Οπτικοακουστικό εκπαιδευτικό υλικό,
- Βιντεοπροβολέας (projector) υψηλής ευκρίνειας σε σταθερή θέση με οθόνη προβολής,
- Υπηρεσίες ενσύρματης και ασύρματης δικτύωσης ($\geq 24\text{Mbps}$), εγκατάστασης και υποστήριξης,
- Εξωτερικός δίσκος αποθήκευσης αρχείων $\geq 1\text{TB}$,
- Ψηφιακή πινακίδα με γραφίδα σχεδίασης με οθόνη ($\geq 15,6$, ανάλυση οθόνης $\geq 1920 \times 1080$, ανάλυση πέννας $\geq 5000\text{ LPI}$, 8000 επίπεδα πίεσης) ανά τέσσερις (4) εκπαιδευόμενους/ες,
- Επιτραπέζιο έγχρωμο πολυμηχάνημα A3 με οπτική ανάλυση σάρωσης $\geq 600 \times 600\text{ dpi}$ και ανάλυση εκτύπωσης $\geq 1200 \times 1200\text{ dpi}$, ανά οκτώ (8) εκπαιδευόμενους/ες,
- Σχεδιαστήριο διαστάσεων τουλάχιστον $(50 \times 70)\text{cm}$, ανά καταρτιζόμενο/η,
- Κάθισμα τροχήλατο ρυθμιζόμενου ύψους, ανά καταρτιζόμενο/η,
- Φωτοτράπεζα διαστάσεων τουλάχιστον $(100 \times 140)\text{cm}$ ανά τέσσερις έως έξι (4-6) εκπαιδευόμενους/ες και ανάλογο αριθμό σκαμπό, περιστρεφόμενου τύπου και ρυθμιζόμενου ύψους,
- Επιτραπέζιο κοπτικό (trimmer) μήκους κοπής έως 75cm ανά οκτώ (8) εκπαιδευόμενους/ες,
- Βοηθητικοί πάγκοι εργασίας,
- Ερμάρια για φύλαξη σχεδίων εργασίας,
- Ψηφιακή και έντυπη βιβλιοθήκη με εκπαιδευτικό και πρωτογενές οπτικοακουστικό υλικό, σύμφωνα με τις ανάγκες της ειδικότητας.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

- Αίθουσα εργαστηρίου, η οποία διαθέτει:
  - λευκό πίνακα μαρκαδόρου,
  - μια έδρα με κάθισμα τροχήλατο ρυθμιζόμενου ύψους ανά εκπαιδευτή/τρια,
  - δυνατότητα συσκότισης για προβολές,
  - επαρκή φυσικό και τεχνητό φωτισμό,
  - δυνατότητα άμεσου αερισμού,
  - κατάλληλο κλιματισμό, θέρμανση, πυρόσβεση, φαρμακείο,
- Ηλεκτρονικός υπολογιστής ως κεντρική μονάδα (server) σε δίκτυο (μνήμη RAM $\geq 16\text{GB}$, σκληρός δίσκος $\geq 500\text{ GB}$ τεχνολογίας SSD, 64bit, ανεξάρτητη κάρτα γραφικών $\geq 4\text{GB}$, θύρες USB 3, εγκατεστημένα Microsoft Windows 10 ή νεώτερο, οθόνη $\geq 28"$ FHD 1920×1080 , λογισμικό προστασίας – antivirus) ή αναλόγων προδιαγραφών Macintosh, με χρήση από εκπαιδευτή/τρια,

- Βιντεοπροβολέας (projector) υψηλής ευκρίνειας σε σταθερή θέση με οθόνη προβολής,
- Ηλεκτρονικός υπολογιστής - PC (μνήμη RAM $\geq 8\text{GB}$, σκληρός δίσκος $\geq 120\text{GB}$ τεχνολογίας SSD, 64bit, ανεξάρτητη κάρτα γραφικών $\geq 4\text{GB}$, θύρες USB 3, εγκατεστημένα Microsoft Windows 10 ή νεώτερο, οθόνη $\geq 24''$ FHD 1920x1080, ψηφιακή γραφίδα, λογισμικό προστασίας – antivirus) ή αναλόγων προδιαγραφών Macintosh, ανά εκπαιδευόμενο/η,
- Ηχεία, μικρόφωνο, κάμερα και ακουστικά ανά σταθμό εργασίας,
- Εξωτερικός δίσκος αποθήκευσης αρχείων $\geq 1\text{TB}$,
- Μονάδα αδιάλειπτης παροχής ισχύος (UPS),
- Προτεινόμενο ενδεικτικό λογισμικό (software), όχι δεσμευτικό, πρόσφατης έκδοσης με άδειες χρήσης ανά σταθμό εργασίας:
  - επεξεργασίας κειμένου, παρουσιάσεων: Microsoft Office (word, powerpoint) ή ανάλογο (ενδεικτικά Microsoft 365, Open Office),
  - επεξεργασίας ψηφιακής διανυσματικής εικόνας: Adobe Illustrator ή ανάλογο (ενδεικτικά CorelDraw, Affinity Designer, Inkscape),
  - επεξεργασίας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας: Adobe Photoshop ή ανάλογο (ενδεικτικά Corel PaintShop Pro, Gimp, Affinity Photo, Painter),
  - επεξεργασίας κινούμενης εικόνας – δημιουργίας video: Adobe Premiere, Adobe After Effects ή ανάλογο (Ενδεικτικά Adobe Character Animator, Storyboarder),
  - επεξεργασίας ήχου: Adobe Audition, Logic Pro X, Cubase, Sound Force, Cool Edit Pro ή ανάλογο (ενδεικτικά Audacity, Ocenaudio, Ardour κα),
- Υπηρεσίες ενσύρματης και ασύρματης δικτύωσης ($\geq 24\text{Mbps}$), εγκατάστασης και υποστήριξης,
- Κάθισμα τροχήλατο ρυθμιζόμενου ύψους ανά καταρτιζόμενο/η,
- Ψηφιακή πινακίδα με γραφίδα σχεδίασης με οθόνη ($\geq 15,6$, ανάλυση οθόνης $\geq 1920 \times 1080$, $\geq$ ανάλυση πένας 5000 LPI, 8000 επίπεδα πίεσης) ανά τέσσερις (4) εκπαιδευόμενους/ες,
- Επιτραπέζιο έγχρωμο πολυμηχάνημα A3 με οπτική ανάλυση σάρωσης $\geq 600 \times 600$ dpi και ανάλυση εκτύπωσης $\geq 1200 \times 1200$ dpi, ανά οκτώ (8) εκπαιδευόμενους/ες,
- Ψηφιακή και έντυπη βιβλιοθήκη με εκπαιδευτικό και πρωτογενές οπτικοακουστικό υλικό σύμφωνα με τις ανάγκες της ειδικότητας.

Επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας:

Για τη διεξαγωγή των εργαστηριακών μαθησιακών ενοτήτων της ειδικότητας, προτείνεται ως επιθυμητός, ο κάτωθι εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας ανά είδος εργαστηρίου:

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

- Επιδαπέδια φωτιστικά, ρυθμιζόμενου ύψους (θερμοκρασίας χρώματος 5.000 – 6.000 kelvin).

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

- Διαδραστικός πίνακας, που αποτελείται από:

- Οθόνη αφής (≥80 ιντσών, ανάλυση ≥3840X2160, διαστάσεων 16:9, φωτεινότητα ≥300nits, τεχνολογία panel Direct ή Edge LED, μνήμη οθόνης ≥6GB, πιστοποιημένες ώρες λειτουργίας/ημέρα ≥16/7 ή μέσος όρος καλής λειτουργίας ≥30000 ώρες, ηχεία),
- Ηλεκτρονικός υπολογιστής - PC (μνήμη RAM ≥8GB, σκληρός δίσκος ≥120GB τεχνολογίας SSD, θύρες USB 3, εγκατεστημένα Microsoft Windows 10 ή νεώτερο, οθόνη ≥32" FHD 3840x2160, ηχεία, λογισμικό για επεξεργασία κειμένου, χαρτογραφικών και διανυσματικών εικόνων, παρουσιάσεων, προστασίας – antivirus) ή αναλόγων προδιαγραφών Macintosh, για υποστήριξη του διαδραστικού πίνακα,
- Κατάλληλο διαδραστικό λογισμικό,
- Οπτικοακουστικό εκπαιδευτικό υλικό,
- Λογισμικό (Software) για επεξεργασία κειμένου, διανυσματικών και χαρτογραφικών εικόνων,
- Υπηρεσίες ενσύρματης και ασύρματης δικτύωσης (≥50Mbps), εγκατάστασης και υποστήριξης,
- Ηλεκτρονικός υπολογιστής - PC (μνήμη RAM ≥8GB, σκληρός δίσκος ≥120GB τεχνολογίας SSD, θύρες USB 3, εγκατεστημένα Microsoft Windows 10 ή νεώτερο, οθόνη ≥32" FHD 3840x2160, ηχεία, λογισμικό για επεξεργασία κειμένου, χαρτογραφικών και διανυσματικών εικόνων, παρουσιάσεων, προστασίας – antivirus) ή αναλόγων προδιαγραφών Macintosh, ανά τέσσερις (4) εκπαιδευόμενους/ες,
- Εξωτερικός δίσκος αποθήκευσης αρχείων ≥2TB,
- Ψηφιακή κάμερα (ανάλυση: ≥24.2 Mpx, ≥Video Resolution: 4K) με αντίστοιχους φακούς (εστιακής απόστασης από 28mm έως 210mm) με τρίποδο ανά τέσσερις (4) εκπαιδευόμενους/ες,
- Βιντεοκάμερα (≥4K, ≥30fps, Ανάλυση Megapixel: ≥14,2 MP, Οπτικό Zoom: ≥20 X, ≥Ψηφιακό Zoom: 200 X) με τρίποδο ανά οκτώ (8) εκπαιδευόμενους/ες,
- Ψηφιακή γραφίδα σχεδίασης με οθόνη (≥15,6, ανάλυση οθόνης ≥ 3840x2160, ανάλυση πένας ≥5000 LPI, 8000 επίπεδα πίεσης) ανά δύο (2) εκπαιδευόμενους/ες,
- Επιτραπέζιο κοπτικό (trimmer) μήκους κοπής έως 100cm ανά τέσσερις (4) εκπαιδευόμενους/ες,
- Ψηφιακή και έντυπη βιβλιοθήκη με εκπαιδευτικό και πρωτογενές οπτικοακουστικό υλικό σύμφωνα με τις ανάγκες της ειδικότητας.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

- Διαδραστικός πίνακας, που αποτελείται από:
  - Οθόνη αφής (≥80 ιντσών, ανάλυση ≥3840X2160, διαστάσεων 16:9, φωτεινότητα ≥300nits, τεχνολογία panel Direct ή Edge LED, μνήμη οθόνης ≥6GB, πιστοποιημένες ώρες λειτουργίας/ημέρα ≥16/7 ή μέσος όρος καλής λειτουργίας ≥30000 ώρες, ηχεία),
  - Ηλεκτρονικός υπολογιστής - PC (μνήμη RAM ≥8GB, σκληρός δίσκος ≥120GB τεχνολογίας SSD, θύρες USB 3, εγκατεστημένα Microsoft Windows 10 ή νεώτερο, οθόνη ≥32" FHD 3840x2160, ηχεία, λογισμικό για επεξεργασία κειμένου, χαρτογραφικών και διανυσματικών εικόνων,

- παρουσιάσεων, λογισμικό προστασίας – antivirus) ή αναλόγων προδιαγραφών Macintosh, για υποστήριξη του διαδραστικού πίνακα,
- Κατάλληλο διαδραστικό λογισμικό,
  - Οπτικοακουστικό εκπαιδευτικό υλικό,
  - Εξωτερικός δίσκος αποθήκευσης αρχείων $\geq 2TB$,
  - Υπηρεσίες ενσύρματης και ασύρματης δικτύωσης ($\geq 50Mbps$), εγκατάστασης και υποστήριξης,
  - Ψηφιακή πινακίδα με γραφίδα σχεδίασης με οθόνη ($\geq 15,6$, ανάλυση οθόνης $\geq 1920 \times 1080$, $\geq$ ανάλυση πέννας 5000 LPI, 8000 επίπεδα πίεσης) ανά δύο (2) εκπαιδευόμενους/ες,
  - Ψηφιακή κάμερα (ανάλυση: ≥ 24.2 Mpx, $\geq$ Video Resolution: $\geq 4K$) με αντίστοιχους φακούς (εστιακής απόστασης από 28mm έως 210mm) με τρίποδο ανά τέσσερις (4) εκπαιδευόμενους/ες,
  - Βιντεοκάμερα ($\geq 4K$, $\geq 30fps$, $\geq$ Ανάλυση Megapixel: 14,2 MP, Οπτικό Zoom: $\geq 20X$, Ψηφιακό Zoom: $\geq 200X$) με τρίποδο, ανά 8 εκπαιδευόμενους/ες.

Κάθε εργαστήριο εφαρμογών Η/Υ που εξυπηρετεί την ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος», δύναται να είναι εξοπλισμένο με υπολογιστές PC ή Macintosh αναλόγων προδιαγραφών, ιδανικά σε αναλογία 50-50, ώστε όλοι/ες οι εκπαιδευόμενοι/ες να έχουν την δυνατότητα πειραματισμού και στις δυο πλατφόρμες για απόκτηση επαρκούς δεξιότητας χρήσης αμφοτέρων.

Ο εξοπλισμός σε υλικό (hardware) κάθε εργαστηρίου θα πρέπει να πληροί τα διεθνή standards ασφάλειας, εργονομίας και ηλεκτρομαγνητικής προστασίας και για τις δύο πλατφόρμες.

Το προβλεπόμενο λογισμικό (software) από τον παρόντα Οδηγό Κατάρτισης, θα πρέπει να φέρει άδειες χρήσης και ιδανικά να έχει επιδειχθεί στους εκπαιδευόμενους/ες και στις δυο πλατφόρμες PC ή Macintosh.

2. Διδακτική μεθοδολογία

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συναντήσεων, αξιοποιείται η συμμετοχική ή/και βιωματική διδασκαλία. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και τη σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας, η εκπαίδευση έχει ένα διπλό σημείο αναφοράς: την ενεργή ανταπόκριση στις μαθησιακές ανάγκες της συγκεκριμένης κάθε φορά ομάδας εκπαιδευομένων, με άξονα προσανατολισμού τις ανάγκες που προκύπτουν στο περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ο/Η εκπαιδευτής/τρια οργανώνει και καθοδηγεί την εκπαιδευτική πράξη, επιλύει τυχόν ανακύπτοντα προβλήματα, υποστηρίζει, ανατροφοδοτεί και ενδυναμώνει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες. Διαμεσολαβεί, διευκολύνει και ενισχύει τη διαδικασία μάθησης, σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο συνδέοντας την κατάρτιση με τον κόσμο της εργασίας.

Η συμμετοχική και βιωματική εκπαίδευση διαμορφώνει ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης και ενισχύει την αλληλεπίδραση εκπαιδευτή/τριας και εκπαιδευόμενων.

Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν αντιληπτές αλλά και να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες, οι δυνατότητες, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες της συγκεκριμένης ομάδας των εκπαιδευόμενων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν πρακτικές και ρεαλιστικές συνδέσεις με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Την υποστήριξη ενός αλληλεπιδραστικού περιβάλλοντος μάθησης, υποστηρίζει η χρήση σύντομων εμπλουτισμένων εισηγήσεων και η συχνή εφαρμογή συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η ενίσχυση της συμμετοχής των εκπαιδευόμενων υποβοηθείται ενεργά με την αξιοποίηση απλών τεχνικών όπως ο καταγιγισμός ιδεών, οι ερωτήσεις – απαντήσεις ή η συζήτηση, οι ατομικές ή/και ομαδικές ασκήσεις εφαρμογής ή επίλυσης προβλήματος, η προσομοίωση, η εργασία σε ομάδες, οι μελέτες περίπτωσης. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αξιοποιούν τις παραπάνω ή ανάλογες εκπαιδευτικές τεχνικές αντλούν τα θέματά τους μέσα από τη θεματολογία της κάθε μαθησιακής ενότητας και τα σχετικά ζητήματα που συνδέονται με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Η εκπαίδευση σε συγκεκριμένες –ατομικές ή/και ομαδικές– δραστηριότητες μέσα στην τάξη και στα εργαστήρια προετοιμάζει τα μέλη της ομάδας για τη συμμετοχή τους στην πρακτική άσκηση/μαθητεία. Η σταδιακή εξειδίκευση της γνώσης, η ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων/ικανοτήτων καθώς και η καλλιέργεια κατάλληλων στάσεων και συμπεριφορών σε ζητήματα που αφορούν την απασχόληση στην ειδικότητα, προετοιμάζουν τη συγκεκριμένη κάθε φορά ομάδα εκπαιδευόμενων για τα επόμενα βήματα. Το πρόγραμμα κατάρτισης συνδυάζει την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων με την ανάπτυξη αναγκαίων πρακτικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική άσκηση του επαγγέλματος.

Σε ανάλογη κατεύθυνση, στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής της ειδικότητας δίνεται και η δυνατότητα ανάπτυξης διαθεματικών προγραμμάτων/σχεδίων δραστηριοτήτων («project»), με σύγχρονη εφαρμογή διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και θεματικών. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορούν να αναπτύσσονται σε μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική έκταση και να συμπεριλαμβάνουν, ενδεικτικά, επισκέψεις σε χώρους εργασίας και εγκαταστάσεις παραγωγής, συναντήσεις με έμπειρους επαγγελματίες της ειδικότητας ή ειδικούς του συγκεκριμένου παραγωγικού τομέα και κλάδου, υλοποίηση ομαδικών εργασιών με συνδυασμό διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και υπό την καθοδήγηση ομάδας εκπαιδευτών/τριών ή ακόμη και δημιουργία ομάδων εκπαιδευόμενων με στόχο την αμοιβαία άσκηση, μελέτη και αλληλοδιδασκαλία. Το σύνολο των παραπάνω δραστηριοτήτων μπορούν να αξιοποιηθούν και αυτόνομα – ανεξάρτητα δηλαδή από την υλοποίηση ενός συνολικότερου project.

3. Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης

Για την προστασία των εκπαιδευόμενων, τόσο στο πλαίσιο της αίθουσας διδασκαλίας και των εργαστηριακών χώρων στο ΙΕΚ, όσο και στο πλαίσιο των επιχειρήσεων για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης/μαθητείας, τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες διατάξεις για τους κανόνες υγείας και ασφάλειας στην ειδικότητα και το επάγγελμα αλλά και ευρύτερα όπως προβλέπονται ιδίως από:

- Τον κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (βλ. Ν.3850/2010), όπως ισχύει,
- Τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού (βλ. 3046/304/89-ΦΕΚ Δ' 59/03-02-1989), όπως ισχύει,
- Τον κανονισμό λειτουργίας των εργαστηριακών κέντρων (ΦΕΚ Β' 1318/01-07-2015), όπως ισχύει,
- Το ΦΕΚ Β' 3938/26-08-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484 με θέμα την *Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού*, όπως ισχύει,
- Το ΦΕΚ Β' 4146/09-09-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3, με θέμα το *Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας*, όπως ισχύει.

Παρακάτω παρατίθενται οι βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας καθώς και ο σχετικός αναγκαίος εξοπλισμός για τις συνθήκες άσκησης της ειδικότητας:

3.1. Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας

Δεν προβλέπονται ειδικότερες ή επικαιροποιημένες ρυθμίσεις Υγείας και Ασφάλειας για την προστασία των εκπαιδευομένων και των εκπαιδευτών/τριών στους χώρους κατάρτισης των ΙΕΚ, αλλά και στον εκάστοτε επαγγελματικό χώρο υλοποίησης της πρακτικής άσκησης, πέραν των προβλεπόμενων στην κείμενη νομοθεσία, όπως ισχύει.

Ειδικότερα, προτείνεται το ΙΕΚ, όπου λειτουργεί η ειδικότητα, σε συνεργασία με τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ), τα εργαστηριακά κέντρα (ΕΚ), τα εξωτερικά εργαστήρια ή αντίστοιχα τους επαγγελματικούς χώρους, όπου πραγματοποιούνται οι μαθησιακές ενότητες ή αντίστοιχα η πρακτική άσκηση των εκπαιδευομένων:

- Να προβαίνει σε ρυθμίσεις για την εξασφάλιση απουσίας κινδύνων για την υγεία σε σχέση με τη χρήση, διαχείριση, αποθήκευση και μεταφορά ειδών και ουσιών, καθώς επίσης για τη φροντίδα για την πρόληψη τραυματισμών και ασθενειών.
- Να παρέχει τις απαιτούμενες πληροφορίες, οδηγίες, εκπαίδευση και εποπτεία για τη διασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας κατά την διεξαγωγή των μαθησιακών ενοτήτων και της πρακτικής άσκησης.
- Να διατηρεί οποιοδήποτε χώρο που χρησιμοποιεί σε ασφαλή κατάσταση, χωρίς κινδύνους για την υγεία των εκπαιδευομένων, των εκπαιδευτών, του διοικητικού προσωπικού και των πρακτικά ασκούμενων στους εργασιακούς χώρους.
- Να παρέχει κάθε αναγκαίο προστατευτικό εξοπλισμό για την υγεία και την ασφάλεια κατά την διεξαγωγή των εργαστηριακών μαθημάτων και της πρακτικής άσκησης.
- Να ενθαρρύνει για υιοθέτηση υψηλών προδιαγραφών υγείας και ασφάλειας, προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/ες και οι εκπαιδευτές/τριες να υιοθετήσουν θετική στάση ως προς την αναγκαιότητα λήψης μέτρων για την καλή υγεία και την πρακτική της ασφάλειας, καταρτίζοντας επικουρικά σχετικό Οδηγό Υγιεινής και Ασφάλειας.

3.2. Μέσα ατομικής προστασίας

Δεν προβλέπονται ειδικότερα μέσα ατομικής προστασίας για την Υγεία και Ασφάλεια των εκπαιδευόμενων και των εκπαιδευτών/τριών στους εργαστηριακούς χώρους κατάρτισης των ΙΕΚ, αλλά και στον εκάστοτε επαγγελματικό χώρο υλοποίησης της πρακτικής άσκησης, πέραν των προβλεπόμενων στην κείμενη νομοθεσία, όπως ισχύει.

Ο εξοπλισμός κάθε χώρου διδασκαλίας, διεξαγωγής εργαστηριακών ασκήσεων και πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης, θα πρέπει να πληροί τα διεθνή standards ασφάλειας, εργονομίας και ηλεκτρομαγνητικής προστασίας.

***Μέρος Δ' - ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ***

1. Ο Θεσμός της πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση συνδέεται άρρηκτα με τη θεωρητική κατάρτιση, αφού κατά τη διάρκειά της οι πρακτικά ασκούμενοι/ες ανακαλούν τη θεωρητική και εργαστηριακή γνώση για να την εφαρμόσουν στην πράξη και να αντεπεξέλθουν στις εργασίες που τους ανατίθενται. Καλούνται να αναλάβουν συγκεκριμένα καθήκοντα και να δώσουν λύση σε πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν, υπό την εποπτεία των εκπαιδευτών/τριών. Έτσι, ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στοχεύει στην ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων σχετικών με την ειδικότητα, στην ενίσχυση της επαφής με τον εργασιακό χώρο και την προετοιμασία των εκπαιδευομένων για την παραγωγική διαδικασία – μέσω της απόκτησης εμπειριών ιδιαίτερα χρήσιμων για την μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Αναλυτικότερα, η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους εκπαιδευόμενους των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Άρθρο 27 του Ν. 4763/2020 για το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης).

Στη συνέχεια αναφέρονται χρήσιμες πληροφορίες για τον θεσμό της πρακτικής άσκησης, όπως περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία⁵ και που αφορούν τις βασικές προϋποθέσεις, τον τρόπο και τους όρους υλοποίησής της.

Διάρκεια πρακτικής άσκησης

Η συνολική διάρκεια της περιόδου πρακτικής άσκησης είναι εννιακόσιες εξήντα (960) ώρες. Οι ώρες πρακτικής ανά ημέρα καθορίζονται σε τέσσερις (4) έως οκτώ (8) ανάλογα με τη φύση και το αντικείμενο της ειδικότητας κατάρτισης του/της ασκούμενου/ης. Δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.

Η περίοδος της πρακτικής άσκησης της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» μπορεί να είναι συνεχιζόμενη ή τμηματική, ύστερα από την επιτυχή ολοκλήρωση της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης του τέταρτου (Δ') εξαμήνου και πρέπει να ολοκληρωθεί εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από τη λήξη του τελευταίου εξαμήνου θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης.

Όροι υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση δύναται να πραγματοποιείται σε θέσεις που προσφέρονται από φυσικά πρόσωπα, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, δημόσιες υπηρεσίες, ΟΤΑ α' και β' βαθμού και επιχειρήσεις. Εξαιρούνται οι φορείς:

- α) Προσωρινής απασχόλησης,
- β) Τα νυχτερινά κέντρα,
- γ) Παροχής καθαριότητας και φύλαξης,

---

⁵ ΦΕΚ Β' 3938/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

δ) Τα πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών,

ε) Κάθε επιχείρηση στην οποία δεν είναι εφικτός ο έλεγχος της εκπαίδευσης από τον αρμόδιο φορέα.

Ο/η εκπαιδευόμενος/η ΙΕΚ, προκειμένου να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση, υπογράφει ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης με τον εργοδότη, η οποία υπογράφεται και από το ΙΕΚ φοίτησης. Η ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης δεν συνιστά σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

Βασικός συντελεστής για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης είναι και ο/η εκπαιδευτής/τρια της επιχείρησης ή υπηρεσίας ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την παρακολούθηση και υποστήριξη των ασκούμενων. Σε αυτή την κατεύθυνση ο/η εργοδότης/τρια ορίζει έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/η ως «Εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας», ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας και την παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/ης.

Η παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/ης γίνεται μέσω του βιβλίου πρακτικής άσκησης. Αναλυτικότερα, σε αυτό καταγράφει ο/η ίδιος/α πρακτικά ασκούμενος/η κατά εβδομάδα τις εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκε, και περιγράφει συνοπτικά τα καθήκοντα που του/της ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης. Κάθε εβδομαδιαία καταχώριση ελέγχεται και υπογράφεται από τον εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας.

2. Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/η

2.1. Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Για την έναρξη της πρακτικής άσκησης στην ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος», οι εκπαιδευόμενοι/ες πρέπει να έχουν συμπληρώσει το τέταρτο (Δ΄) εξάμηνο φοίτησης στα ΙΕΚ. Στην περίπτωση αυτή μπορούν πια να τοποθετηθούν σε θέση πρακτικής της ειδικότητάς τους.

2.2. Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου-ης/

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση ενός προγράμματος πρακτικής άσκησης είναι η γνώση και η εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων κάθε εμπλεκόμενου μέλους, όπως ορίζονται στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.⁶ Στη συνέχεια παρατίθενται κάποια δικαιώματα και υποχρεώσεις των πρακτικά ασκούμενων.

Δικαιώματα πρακτικά ασκούμενων

- Τμηματική ή συνεχόμενη υλοποίηση της πρακτικής άσκησης,
- Δυνατότητα αποζημίωσης η οποία ορίζεται στο 80% του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, ή όπως αυτό διαμορφώνεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή αναλογικά εάν η ημερήσια διάρκεια της πρακτικής είναι μικρότερη των οκτώ (8) ωρών. Η αποζημίωση καταβάλλεται στον/στην πρακτικά ασκούμενο/η μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης. Σε περίπτωση μη δυνατότητας χρηματοδότησης της αποζημίωσης της πρακτικής άσκησης, δεν υφίσταται η υποχρέωση αποζημίωσής της, παρά μόνο η υποχρέωση του εργοδότη να αποδίδει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές,
- Υπαγωγή στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) για τον κλάδο του ατυχήματος. Για την ασφάλισή του/της καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από την παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 2217/1994 (Α΄ 83) ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες βαρύνουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο (εργοδότης) στο οποίο υλοποιείται η πρακτική άσκηση,
- Δικαίωμα αναφοράς στο ΙΕΚ της μη τήρησης των όρων πρακτικής άσκησης.
- Δικαίωμα διακοπής πρακτικής άσκησης βάσει τεκμηρίωσης και σχετική δήλωση στο ΙΕΚ εποπτείας,
- Αλλαγή εργοδότη, εφόσον συντρέχει τεκμηριωμένος σοβαρότατος λόγος,

---

⁶ ΦΕΚ Β΄ 3938/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

- Οι πρακτικά ασκούμενοι/ες δεν απασχολούνται την Κυριακή και τις επίσημες αργίες.

Υποχρεώσεις πρακτικά ασκούμενων

- Τήρηση του ημερήσιου ωραρίου πρακτικής άσκησης, όπως ορίζεται στην ειδική σύμβαση,
- Τήρηση των όρων υγείας και ασφάλειας του εργοδότη,
- Σεβασμός της κινητής και ακίνητης περιουσίας του εργοδότη,
- Αρμονική συνεργασία με τα στελέχη του εργοδότη,
- Προσκόμιση –όπου απαιτείται– όλων των απαραίτητων ιατρικών βεβαιώσεων για την εξάσκηση του επαγγέλματος,
- Προσκόμιση στο ΙΕΚ των απαραίτητων δικαιολογητικών, πριν την έναρξη και μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης, αλλά και σε περίπτωση διακοπής της,
- Ενημέρωση σε περίπτωση απουσίας του/της ασκούμενου/ης της επιχείρησης και του ΙΕΚ εποπτείας,
- Τήρηση βιβλίου πρακτικής άσκησης, το οποίο διατίθεται από το ΙΕΚ και στο οποίο αναγράφονται από τους/τις ασκούμενους/ες κατά εβδομάδα οι εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκαν και περιγράφονται συνοπτικά τα καθήκοντα που τους ανατέθηκαν στο χώρο πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης,
- Προσκόμιση στο τέλος κάθε μήνα στο ΙΕΚ φοίτησης ή εποπτείας της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης για έλεγχο,
- Υποβολή μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης στο ΙΕΚ φοίτησης συμπληρωμένο με τις εβδομαδιαίες εκθέσεις, τον χρόνο και το αντικείμενο απασχόλησης, τις ημέρες απουσίας και την επίδοση του/της πρακτικά ασκούμενου/ης. Υποβολή του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) της πρακτικής άσκησης, συμπληρωμένο, υπογεγραμμένο και σφραγισμένο από τον εργοδότη – νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα απασχόλησης, στο οποίο βεβαιώνεται ότι ο/η εκπαιδευόμενος/η πραγματοποίησε την πρακτική άσκηση στην επιχείρηση/οργανισμό, καθώς και το χρονικό διάστημα αυτής,
- Άμεση ενημέρωση του ΙΕΚ φοίτησης από τον/την πρακτικά ασκούμενο/η σε περίπτωση διακοπής της πρακτικής άσκησης και προσκόμιση του βιβλίου πρακτικής και του εντύπου της λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) με τις ημέρες πρακτικής άσκησης που έχουν πραγματοποιηθεί. Για να συνεχίσει ο/η εκπαιδευόμενος/η την πρακτική άσκηση για το υπόλοιπο του προβλεπόμενου διαστήματος στον ίδιο ή σε άλλον φορέα απασχόλησης (εργοδότη), θα πρέπει να ακολουθηθεί εκ νέου η διαδικασία έναρξης πρακτικής. Αν η διακοπή της πρακτικής άσκησης γίνει από τον εργοδότη τότε οφείλει ο τελευταίος να ενημερώσει άμεσα το ΙΕΚ φοίτησης του πρακτικά ασκούμενου.

2.3. Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Κάθε πρακτικά ασκούμενος/η πραγματοποιεί την πρακτική άσκηση σε τμήματα των φορέων απασχόλησης αντίστοιχα με την ειδικότητά του/της, υπό την

εποπτεία υπεύθυνου του φορέα, ειδικότητας αντίστοιχης με το αντικείμενο κατάρτισής του/της.

Ειδικότερα, στην ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» οι εκπαιδευόμενοι/ες πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε τομείς που σχετίζονται με την δημιουργία σκίτσων και εικονογραφήσεων σε φορείς/επιχειρήσεις όπως:

- Διαφημιστικές εταιρείες (Branding & Design) (εικονογράφιση προωθητικού υλικού με καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή).
- Δημιουργικά γραφεία (εικονογράφιση προωθητικού υλικού με καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή).
- Εταιρείες Δημοσίων Σχέσεων (Public Relations), Εταιρείες Δημοσίων Υποθέσεων (Public Affairs), Εταιρείες Επικοινωνίας (εικονογράφιση προωθητικού υλικού με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή).
- Εταιρείες Προβολής, Οργάνωσης και Εκμετάλλευσης Χορηγιών, Εταιρείες Event Marketing (εικονογράφιση προωθητικού υλικού με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή).
- Εταιρείες – Γραφεία Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού (σκίτσα κτηρίων και διαμόρφωσης περιβάλλοντος με την καθοδήγηση αρχιτέκτονα).
- Εκδοτικές εταιρείες (εικονογραφήσεις βιβλίων, εξωφύλλων, γραφημάτων, εκπαιδευτικού-επιστημονικού υλικού, ευχετήριων καρτών χαρτών, ημερολογίων κ.ά., με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή επιμελητή εκδόσεων).
- Ημερήσιος και περιοδικός Τύπος (έντυπος και ηλεκτρονικός) - εφημερίδες, περιοδικά (εικονογραφήσεις άρθρων τρέχουσας επικαιρότητας, εξωφύλλων, γελοιογραφίες, γραφήματα κ.ά. με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή ή αρχισυντάκτη).
- Επιχειρήσεις κινηματογραφικών και τηλεοπτικών παραγωγών (σκίτσα χαρακτήρων, στάδια κίνησης, βάθους πεδία, γραφικά και εικονογράφιση σεναρίων με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή)
- Εταιρείες Παραγωγής Κινούμενων Σχεδίων & Εικονογράφισης (εικονογραφήσεις, γραφικά, animation) με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή).
- Επιχειρήσεις παραγωγής πολυμέσων (εικονογράφιση σεναρίων και γραφικών με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή).
- Επιχειρήσεις σχεδιασμού βίντεο-παιχνιδιών (εικονογραφήματα σεσάρια, σχεδιασμός χαρακτήρων, στάδια κίνησης, γραφικά, βάθους πεδία, κ.ά. με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή).
- Εταιρείες σχεδιασμού και ανάπτυξης ιστοσελίδων (γραφικά UI, animation) με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή)
- Ψηφιακές πλατφόρμες πρακτορείων οπτικοακουστικού υλικού - εικονογραφήσεων (εικονογραφήσεις, γραφικά με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή)

- Εταιρείες ανάπτυξης λογισμικού (εικονογράφηση ψηφιακών περιβαλλόντων με καθοδήγηση υπεύθυνου παραγωγής ή εμπειρότερου εικονογράφου).
- Εταιρείες Προεκτύπωσης Γραφικών Τεχνών (σκίτσα και εικονογραφήσεις για έντυπα με την καθοδήγηση υπεύθυνου παραγωγής ή καλλιτεχνικού υπεύθυνου).
- Εταιρείες Εκτυπώσεων: Λιθογραφίας- Offset, Βαθυτυπίας, Φλεξογραφίας, Μεταξοτυπίας, Ψηφιακής εκτύπωσης, Συσκευασίας, Κυτιοποιίας κ.ά. (σκίτσα και εικονογραφήσεις για έντυπα και συσκευασίες με την καθοδήγηση υπεύθυνου παραγωγής ή καλλιτεχνικού υπεύθυνου).
- Εταιρείες επιγραφών και πινακίδων σήμανσης (εικονογράφηση πινακίδων, σχεδιασμός γραφικών).
- Φωτογραφικά εργαστήρια (ψηφιακή εικονογράφηση, σύνθεση εικόνων).
- Επιχειρήσεις σχεδιασμού ένδυσης και παραγωγής υφασμάτων (εικονογράφηση μοντέλων και μοτίβων με την καθοδήγηση σχεδιαστή μόδας)
- Επιχειρήσεις παραγωγής διακοσμητικών αντικειμένων (διακοσμητική εικονογράφηση με την καθοδήγηση ειδικού τεχνίτη κεραμικών, υαλικών, ξύλινων ή άλλων αντικειμένων).
- Επιχειρήσεις παραγωγής μοντέλων παιχνιδιών παραδοσιακής μορφής (σκίτσα και εικονογραφήσεις για παιχνίδια με την καθοδήγηση υπεύθυνου παραγωγής ή καλλιτεχνικού υπεύθυνου).
- Επιστημονικοί φορείς (εικονογράφηση επιστημονικού υλικού με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή επιστημονικής συντακτικής ομάδας).
- Μουσεία, Φεστιβάλ, Μορφωτικά Ιδρύματα, Ινστιτούτα ξένων χωρών κ.ά. (εικονογράφηση επικοινωνιακού και προωθητικού υλικού με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή επιστημονικής συντακτικής ομάδας).
- Δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμοί που διαθέτουν δημιουργικό τμήμα όπως:
  - Βουλή των Ελλήνων, Δημόσια τηλεόραση, Τηλεοπτικό Κανάλι της Βουλής, Βιβλιοθήκη, Βουλή των Εφήβων κ.ά.
  - Υπουργεία: Παιδείας, Πολιτισμού, Τουρισμού, Αμύνης, Εσωτερικών, Εξωτερικών κ.ά.
  - Εποπτευόμενοι φορείς: Γεωγραφική Υπηρεσία, Υδρογραφική Υπηρεσία Στρατού, Τυπογραφείο Στρατού, Κεντρική υπηρεσία Προστασίας του πολίτη κ.ά.
  - Οργανισμοί: Εθνικό Τυπογραφείο, Στατιστική Υπηρεσία, Μουσεία, Πινακοθήκες, Βιβλιοθήκες, Δημόσια Τηλεόραση, ΕΟΤ, ΕΛΤΑ κ.ά.
  - Γραφεία Τύπου: Περιφερειών και Δήμων
  - Γενικά Αρχεία του Κράτους κ.ά.

3. Οδηγίες για τους εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης

Οι εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης πρέπει να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις και να λαμβάνουν υπόψη τους κάποια δεδομένα με γνώμονα τη διασφάλιση της ποιότητας της πρακτικής άσκησης αλλά και τη διευκόλυνση του εκπαιδευτικού έργου. Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω:⁷

- Παροχή άρτιων συνθηκών για την εκπαίδευση στον χώρο εργασίας, διάθεση κατάλληλων εγκαταστάσεων, μέσων και εξοπλισμού, ορισμός υπεύθυνου εκπαιδευτή για τους εκπαιδευόμενους,
- Τήρηση συνθηκών υγείας και ασφάλειας εργαζομένων και παροχή όλων των απαραίτητων ατομικών μέσων προστασίας κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης,
- Ενημέρωση των πρακτικά ασκούμενων για τις δραστηριότητες, τα αντικείμενα και τους τομείς της εργασίας και διευκόλυνση της ομαλής ένταξή τους στο εργασιακό περιβάλλον,
- Συμβολή στην απόκτηση προσωπικών δεξιοτήτων και στη διαμόρφωση εργασιακής κουλτούρας στους πρακτικά ασκούμενους,
- Τήρηση των όρων της σύμβασης πρακτικής άσκησης και στόχευση στα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης, όπως αυτά ορίζονται στον οδηγό κατάρτισης της ειδικότητας,
- Απαγόρευση υπέρβασης του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης,
- Απαγόρευση πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης νυχτερινές ώρες (22:00-06:00), την Κυριακή και στις επίσημες αργίες,
- Συμπλήρωση και καταχώριση του ειδικού εντύπου Ε3.5. – Αναγγελία Έναρξης/εταβολών πρακτικής άσκησης σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του αρμόδιου Υπουργείου, την έναρξη της Πρακτικής Άσκησης και τη λήξη αυτής για κάθε πρακτικά ασκούμενο. Οι εργοδότες του Δημοσίου υποχρεούνται επιπλέον να καταχωρίζουν το απογραφικό δελτίο κάθε πρακτικά ασκούμενου/ης στο Μητρώο Μισθοδοτούμενων Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Τα ανωτέρω έγγραφα τηρούνται στο αρχείο εργοδότη, ώστε να είναι διαθέσιμα σε περίπτωση ελέγχου,
- Ο ανώτατος αριθμός πρακτικά ασκούμενων ανά εργοδότη εξαρτάται από τον αριθμό των εργαζομένων, όπως αυτός παρουσιάζεται στην ετήσια κατάσταση προσωπικού προς την Επιθεώρηση Εργασίας. Ειδικότερα:
  - α) Οι ατομικές επιχειρήσεις, χωρίς κανέναν εργαζόμενο, μπορούν να δέχονται έναν (1) πρακτικά ασκούμενο,
  - β) Οι εργοδότες που απασχολούν 1-10 άτομα μπορούν να προσφέρουν θέσεις πρακτικής άσκησης που αντιστοιχούν στο 25% (1-2 άτομα) των εργαζόμενων εξαρτημένης εργασίας. Ειδικότερα για εργοδότες που απασχολούν 1-5 άτομα το αποτέλεσμα της ποσόστωσης

---

⁷ Σχετικά με τις υποχρεώσεις των εργοδοτών κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, βλ. ΦΕΚ Β' 3938/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

στρογγυλοποιείται προς τα κάτω, ενώ για εργοδότες που απασχολούν από 6-10 άτομα τα αποτελέσματα της ποσόστωσης στρογγυλοποιούνται προς τα πάνω,

γ) Οι εργοδότες που απασχολούν από 10 και πάνω εργαζόμενους μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους που αντιστοιχούν στο 17% των εργαζομένων εξαρτημένης εργασίας, με ανώτατο όριο τα 40 άτομα σε κάθε περίπτωση,

δ) Οι εργοδότες που απασχολούν πάνω 250 εργαζόμενους μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους που αντιστοιχούν στο 17% των εργαζομένων εξαρτημένης εργασίας ανά υποκατάστημα, με ανώτατο όριο τα 40 άτομα σε κάθε περίπτωση, αν ο αριθμός που προκύπτει από την ποσόστωση είναι μεγαλύτερος. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία δεν διαθέτουν υποκαταστήματα, μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους/ες που αντιστοιχούν στο 17% των υπαλλήλων τους.

- Σε περίπτωση που ο εργοδότης παρέχει παράλληλα θέσεις μαθητείας ή πρακτικής άσκησης άλλων εκπαιδευτικών βαθμίδων τα ανωτέρω ποσοστά λειτουργούν σωρευτικά.

4. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/τριας της πρακτικής άσκησης

Ο/Η εργοδότης της επιχείρησης που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης ορίζει ένα έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/η ως «εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας», ο οποίος αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας, την παρακολούθηση της προόδου των εκπαιδευομένων και την ανατροφοδότηση των υπεύθυνων εκπαιδευτών στην εκπαιδευτική δομή.

Αναλυτικότερα, ο/η Εκπαιδευτής/τρια είναι το συνδεδετικό πρόσωπο του εργοδότη της επιχείρησης με την εκπαιδευτική δομή (IEK) και, κατά συνέπεια, έχει συνεχή συνεργασία με αυτήν. Επιπλέον, ο ρόλος αφορά την παροχή συμβουλών, πληροφοριών ή καθοδήγησης, καθώς πρόκειται για ένα άτομο με χρήσιμη εμπειρία, δεξιότητες και εξειδίκευση το οποίο υποστηρίζει την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των πρακτικά ασκούμενων.

5. Ενόητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης

Κατά τη διάρκεια της *πρακτικής άσκησης* επιδιώκεται η αναβάθμιση των γνώσεων, επαγγελματικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων των σπουδαστών/τριών IEK, με αποτέλεσμα την ομαλή μετάβασή τους από την αίθουσα κατάρτισης στον χώρο εργασίας και μάλιστα κάτω από πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτής της μετάβασης και της ομαλής ένταξης οι πρακτικά ασκούμενοι/ες καλούνται να καλλιεργήσουν όχι μόνο επαγγελματικές δεξιότητες που αφορούν την ειδικότητα και δεν εξαντλούνται στο πλαίσιο της αίθουσας κατάρτισης αλλά και οριζόντιες

δεξιότητες που ενισχύουν την επαγγελματική τους συμπεριφορά και καλλιεργούν την περιβαλλοντική αλλά και επιχειρηματική κουλτούρα. Έτσι, η πρακτική άσκηση αποτελεί ένα προπαρασκευαστικό στάδιο κατά το οποίο αναβαθμίζονται οι γενικές και ειδικές γνώσεις, συντελούνται σημαντικές διεργασίες επαγγελματικού προσανατολισμού και διευκολύνεται η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου.

Αναλυτικότερα, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δίνεται η δυνατότητα στον/στην πρακτικά ασκούμενο/η να ασκηθεί στις εργασίες που απορρέουν από τα επιμέρους μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα. Η άσκηση μπορεί να επιτευχθεί μέσω της παρατήρησης της εργασίας, της συμμετοχής σε ομάδα εκτέλεσης της εργασίας, της καθοδηγούμενης εργασίας ή της δοκιμής/ αυτόνομης εκτέλεσης της εργασίας από τον/την πρακτικά ασκούμενο/η.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης για την ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» και οι αντίστοιχες ενδεικτικές εργασίες ανά ενότητα κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω εργασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους/τις πρακτικά ασκούμενους/ες για τη συμπλήρωση του βιβλίου πρακτικής άσκησης.

Πίνακας 4: Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πρακτικής άσκησης

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
<p>A. «Οργάνωση και μεθοδολογία σχεδιασμού»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός με παρατήρηση, θεμάτων εκ του φυσικού ή αφηρημένων εννοιών • Τήρηση αρχών σύνθεσης όπως: αναλογίες, άξονες, κλίσεις κ.ά. • Ανάδειξη όγκων και υφών με την μέθοδο της φωτοσκίαση • Επιλογή κατάλληλων χρωματικών συνδυασμών για την απόδοση της πραγματικότητας, ενός μηνύματος ή ενός συναισθήματος • Συμμετοχή σε ενημερωτικές επαφές (brief) προσδιορισμού σχεδιαστικών αναγκών 	<p>Αναγκαία υλικά και μέσα σχεδιασμού:</p> <ul style="list-style-type: none"> • υποστρώματα σχεδίου (χαρτιά, μπλοκ σχεδίου κ.ά.) • μολύβια, κάρβουνα, μελάνια • βελόνες • όργανα για σχεδιασμό πλέγματος (χάρακες, τρίγωνα) • καβαλέτα • πινακίδες σχεδίασης • χρώματα διαφόρων ειδών • φάκελος αποθήκευσης <p>Μέσα επικοινωνίας και έρευνας:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη και ανάλυση περιεχομένου και στόχου των σχεδιαστικών θεμάτων • Ανάλυση δεδομένων έρευνας / μελέτης τον καθορισμό περιεχόμενου του σχεδιασμού • Προετοιμασία σχεδιαστικών υποδειγμάτων με οδηγίες “πελάτη” ή καλλιτεχνικού επιμελητή • Σχεδιασμός έργων με τήρηση πλαισίου τεχνικών περιορισμών παραγωγής • Παρακολούθηση της ορθής ενσωμάτωσης των έργων τους στο τελικό έργο παραγωγής • Συνεργασία με άτομα συναφών με το έργο τους ειδικοτήτων (εκδότες, συγγραφείς, επιμελητές, επιμελητές εικόνων, φωτογράφους, γραφίστες, διαφημιστές και επιστήμονες) • Τήρηση συμφωνημένου χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης εργασιών 	<ul style="list-style-type: none"> • τραπέζι συσκέψεων • τηλεδιάσκεψη • διαδίκτυο • βιβλιοθήκες • τράπεζες υλικού
<p>B. «Εικονογράφηση»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμογή των αρχών της οπτικής αντίληψης και της θεωρίας της σημειολογίας • Ερμηνεία κειμένων και ιδεών για την παραγωγή εικονογραφήσεων • Δημιουργία εικονογραφημένων ιστοριών με σειρά διαδοχικών σκίτσων και διαλόγων • Δημιουργία πρωτότυπων συνθέσεων με αποφυγή έτοιμων σχεδιαστικών λύσεων (templates) 	<ul style="list-style-type: none"> • Υλικά και μέσα σχεδιασμού, όπως αναφέρθηκαν στην ενότητα Α • Φωτογραφική μηχανή • Φωτοτράπεζα

	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση αρχών και τεχνικών σχεδίασης, για εφαρμογή σε σενάρια πραγματικού κόσμου • Σχεδιασμός χαρακτήρων, αντικειμένων, περιβαλλόντων και συνθέσεων πλοκής με εικαστικές τεχνικές • Διάκριση μεγεθών και οπτικών παραμορφώσεων στις συνθέσεις με βάση την προοπτική (foreshortening) • Προσαρμογή σχεδίων για έντυπες και ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις • Τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας κατά την παραγωγή έργων 	
<p>Γ. «Σκιτσογραφία»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός σκίτσων μέσω αφαιρετικής διαδικασίας και απλοποίησης • Ακολουθία σταδίων δημιουργίας – ανάπτυξης σκίτσων (προσχέδια, διαμόρφωση, χρώμα) • Απόδοση εμπύχωσης σε χαρακτήρες με συναισθήματα και κίνηση • Απόδοση σχεδιαστικά εκφράσεων και συναισθημάτων στους “ήρωες” μιας ιστορίας • Απόδοση οπτικοποιημένων ήχων με σκίτσα • Σχεδιασμός πρωτότυπων γελοιογραφιών για την οργάνωση ιδεών με χιουμοριστική απόδοση • Αναφορά στις βασικές αρχές απόδοσης κίνησης • Εφαρμογή τεχνικών σχεδιασμού κίνησης (motion 	<ul style="list-style-type: none"> • Υλικά και μέσα σχεδιασμού όπως αναφέρθηκαν στην ενότητα Α • μοντέλο σχεδίου

	design) και τεχνικών ανάπτυξης animation	
Δ. «Ψηφιακή αφήγηση»	<ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμογή οπτικών, ψυχολογικών και ιδεολογικών κωδίκων για το σχεδιασμό ψηφιακής αφήγησης • Σχεδιασμός εικονογραφημένου σεναρίου (storyboard) με ακολουθία εικόνων και οδηγιών, για την οπτική εξέλιξη ενός διαφημιστικού σεναρίου, μιας μυθοπλασίας, ενός κινηματογραφικού ή άλλου έργου • Δημιουργία εικαστικού περιεχομένου (concept art) και πεδία βάθους (backgrounds) για ένα πλάνο ή μια σκηνή • Σχεδιασμός ψηφιακών γραφικών και χαρτογραφικών εικόνων σε 2D απεικονίσεις προς ένταξη σε πολυμεσικές εφαρμογές • Αναγνώριση των αρχών λειτουργίας μουσικής και ήχων σε μια ταινία • Αναφορά αφηγηματικών τεχνικών και τεχνικών λήψεων ενός οπτικοακουστικού έργου • Περιγραφή των βασικών αρχών συγγραφής και των σταδίων ανάπτυξης ενός σεναρίου 	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρης σταθμός ηλεκτρονικής εργασίας (workstation) με ισχυρό υπολογιστή, μεγάλη οθόνη και κατάλληλα περιφερειακά • Λογισμικά για ηλεκτρονική επεξεργασία εικόνων, γραφικών και κινούμενων εικόνων
Ε. «Ανάπτυξη κουλτούρας δημιουργικών δεξιοτήτων»	<ul style="list-style-type: none"> • Παρακολούθηση τάσεων και εξελίξεων στα πεδία της ειδικότητας, για λόγους επαγγελματικής ετοιμότητας • Συγκέντρωση σε φακέλους “εικαστικού υλικού έμπνευσης” (inspiration images) σε υβριδική μορφή (έντυπα και ψηφιακά) • Μελέτη πρωτότυπου οπτικού και οπτικοακουστικού υλικού 	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόσβαση σε φυσικές και ψηφιακές βιβλιοθήκες με βιβλία και λευκώματα αναγνωρισμένων εικονογράφων – σκιτσογράφων • Ικανοποιητική χρήση των υπηρεσιών διαδικτύου για διερεύνηση εξελίξεων

	<p>αναγνωρισμένων εικονογράφων και σκιτσογράφων για την εξέλιξη του προσωπικού τους ύφους</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες για τη βελτίωση της παραγωγικότητάς τους • Καταγραφή ιδεών και προτάσεων με πρόχειρες μικρογραφίες σε σημειωματάρια (sketchbooks) για μελλοντική χρήση • Πειραματισμός νέων υλικών και νέων τεχνικών εικονογράφησης • Ετοιμασία ατομικού φακέλου εργασιών (presentation portfolio) ως εργαλείου προβολής του έργου τους στην αγορά εργασίας και συνοδευτικού του βιογραφικού τους σημειώματος 	<p>τέχνης, τεχνολογιών και σχεδιαστικών τάσεων</p>
--	--	--

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α': Προφίλ εκπαιδευτών/τριών

Μαθησιακή ενότητα	Ειδικότητα εκπαιδευτή/τριας
Α' Εξάμηνο	
Ιστορία των τεχνών	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων:</p> <p>Πτυχίο θεωρίας και ιστορίας της τέχνης ΑΕΙ ή εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή αρχιτεκτόνων μηχανικών ΑΕΙ ή γραφικών τεχνών & καλλιτεχνικών σπουδών ή καλλιτεχνικών σπουδών ή εφαρμοσμένων τεχνών και πολιτισμού (ΑΕΙ/ΤΕΙ)</p>
Ιστορία των γραφικών τεχνών	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων:</p>

	Πτυχίο τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ
Αρχές γραφικού σχεδιασμού	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Αρχές ελεύθερου σχεδίου	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Χρώμα γραφικών τεχνών & πολυμέσων	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ
Εισαγωγή στην ψηφιακή εικόνα	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή φωτογραφίας και οπτικοακουστικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ ή φωτογραφίας ΤΕΙ
Β' Εξάμηνο	
Εφαρμογές γραφικού σχεδιασμού	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Σύνθεση & χρώμα	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Τεχνολογία γραφικών τεχνών & πολυμέσων	Πτυχίο τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ
Εφαρμογές ψηφιακής επεξεργασίας εικόνας	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ

Εισαγωγή στον ψηφιακό σχεδιασμό γραφικών	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Αρχές σεναρίου - σκηνοθεσίας	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο κινηματογράφου ή παραστατικών και ψηφιακών τεχνών ΑΕΙ
Αρχές Ήχου & Μουσικής	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο μηχανικών μουσικής τεχνολογίας και ακουστικής ΑΕΙ ή τεχνών ήχου και εικόνας ΑΕΙ/ΤΕΙ ή πτυχίο μουσικών σπουδών ΑΕΙ ή μουσικής επιστήμης & τέχνης
Γ' Εξάμηνο	
Εφαρμογές ψηφιακής επεξεργασίας γραφικών	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Αρχές εικονογράφησης	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή αρχιτεκτόνων μηχανικών ΑΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Αρχές δημιουργίας σκίτσου	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή αρχιτεκτόνων μηχανικών ΑΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Αρχές κινούμενης εικόνας (2D)	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Δ' Εξάμηνο	
Εφαρμογές εικονογράφησης	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή αρχιτεκτόνων μηχανικών ΑΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ

Εφαρμογές σκιτσογραφίας	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων:</p> <p>Πτυχίο εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή αρχιτεκτόνων μηχανικών ΑΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ</p>
Εφαρμογές ψηφιακής αφήγησης	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων:</p> <p>Πτυχίο εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ</p>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα

- Αντωνιάδης, Κ., Ελευθεριάδης, Ι., Σταθάκης, Κ. (2002). *Χρώμα*. ΕΑΠ.
- Βασιλειάδης, Γ., (1974). *Το κινούμενο σχέδιο*. Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Βλάχος, Γ. (2009). *Ιστορική καταγραφή των τεχνικών αναπαραγωγής εικόνας. Από την ανακάλυψη της τυπογραφίας (Διδακτορική διατριβή)*. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, (2017). *Οδηγός Σπουδών ΙΕΚ- Ειδικότητα: Γραφιστική Εντύπου & Ηλεκτρονικών μέσων*. Ανακτήθηκε από <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>
- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, (2019). *Οδηγός Σπουδών ΙΕΚ- Ειδικότητα: Τέχνη Σκίτσου -Εικονογραφίας – Γραφικών*. Ανακτήθηκε από <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>
- Δασκαλοθανάσης, Ν. (επιμ.) (2006). *Από την Μινιμαλιστική στην Εννοιολογική Τέχνη: μια κριτική ανθολογία*. Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.
- Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου, (2016). *Μελέτη για τη Χαρτογράφηση της Πολιτιστικής – Δημιουργικής Βιομηχανίας στην Ελλάδα*. Ανακτήθηκε από <https://www.ekt.gr/el/tags/1550/new>
- Ίπτεν, Γ. (2011). *Τέχνη του χρώματος*. Εκδόσεις Ένωση καθηγητών καλλιτεχνικών μαθημάτων.
- Ίπτεν, Γ. (2011). *Σύνθεση και μορφή*. Εκδόσεις Αντιύλη.
- Κολοκυθάς, Κ. (2015). *Ψηφιακά μέσα στις οπτικοακουστικές τέχνες. Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών*.
- Κυριακουλάκος, Π., & Καλαμπάκας, Ε. (2015). *Η κινηματογραφική αφήγηση: μια ιστορία με εικόνες & ήχους*. Στο Π. Κυριακουλάκος & Ε. Καλαμπάκας *Η οπτικοακουστική κατασκευή* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανάκτηση από <https://hdl.handle.net/11419/5708>

- Ματθιόπουλος, Γ. (2009). *Ανθολόγιο της ελληνικής τυπογραφίας. Συνοπτική ιστορία της τέχνης του εντύπου*. ΠΕΚ (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης)
- Μαρτινίδης, Π. (1991). *Κόμικς - Τέχνη και Τεχνικές της Εικονογραφήγησης*. Εκδόσεις Α.Σ.Ε.
- Μπενάκη Α. & Τσιούρης Γ. (2015). *Ψυχοδυναμική Ανθρωπίνου Σώματος και Σημειολογία Μορφών*. Εκδόσεις ΙΩΝ.
- Ουάιτ Τ. (1989). *Το κινούμενο σκίτσο - Όλα τα μυστικά για την τεχνική του κινουμένου σκίτσου*. Εκδόσεις Ντουντούμης.
- Παπαδοπούλου, Μ. (επιμ.) (2005). *Τα Χρόνια της Αμφισβήτησης: η Τέχνη του '70 στην Ελλάδα*. Κατάλογος Έκθεσης. ΕΜΣΤ.
- Παπαμάρκος, Ν. (2010). *Ψηφιακή Επεξεργασία και Ανάλυση Εικόνας*, 3η έκδοση. Εκδόσεις Κρίκος - Αφοί Παπαμάρκου Ο.Ε.
- Παπασταμούλης, Κ. (2003). *Χρώμα – σκίτσο και αρχές ελευθέρου σχεδίου*. ΙΩΝ.
- Παπασταμούλης, Κ. (2005). *Το Σχέδιο και το χρώμα στη ζωγραφική*. Εκδόσεις ΙΩΝ.
- Πολίτης, Α., Γεωργιάδου, Ε. (2019). *Χρώμα & χρωματική διαχείριση (Παράλληλα Κείμενα)*, ΕΑΠ.
- Πρόγραμμα Σπουδών Προπτυχιακού Τμήματος Γραφιστικής και Οπτικής Επικοινωνίας, Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού, ΠΑ.Δ.Α. (2022). Ανακτήθηκε από <https://gd.uniwa.gr/courses/programma-spoydon/>
- Πρόγραμμα Σπουδών Προπτυχιακού Τμήματος Εικαστικών Τεχνών ΑΣΚΤ. (2022). Ανακτήθηκε από <http://www.asfa.gr/spoudes/tmima-eikastikwn-texnwn/proptyxiaka-eikastika/programma-spoudwn-eikastika>
- Σαντοριναίος, Μ., Ζώη, Σ., Δημητριάδη, Ν., Διαμαντόπουλος, Τ., & Μπαρδάκος, Γ. (2015). *Από τις σύνθετες τέχνες στα υπερμέσα και τους νέους εικονικούς-δυναμικούς χώρους. Ένα εγχειρίδιο για τον καλλιτέχνη που ασχολείται με την ψηφιακή τέχνη*. [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://hdl.handle.net/11419/6076>
- Σιβροπούλου, Ρ. (2004). *Ταξίδι στον κόσμο των εικονογραφημένων μικρών ιστοριών*. Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Σκαρπέλος, Γ., (2000). *Ιστορική μνήμη και ελληνικότητα στα κόμικς*. Εκδόσεις Κριτική.

- Σκλαβενίτης Τρ. & Στάκος, Κ. (επιμ.) (2004). *Το έντυπο ελληνικό βιβλίο. 15ος -19ος αιώνας*. Κότινος.
- Σκιαδάς Ν. (1976, 1881, 1982). *Το χρονικό της ελληνικής τυπογραφίας*. Τόμ. Α', Β', Γ'. Gutenberg.
- Στάκος, Ν. (επιμ.) (2003). *Έννοιες της μοντέρνας τέχνης: από τον Φωβισμό στον Μεταμοντερνισμό*. ΜΙΕΤ.
- Τσιούρης, Γ. (2003). *Το σχέδιο και το χρώμα μας αποκαλύπτουν*. Εκδόσεις ΙΩΝ.
- Φραγκόπουλος, Μ. (2006). *Εισαγωγή στην Ιστορία και τη Θεωρία του GRAPHIC DESIGN*. Εκδόσεις FUTURA.
- Χαλεβελάκη, Μ. (2010). *Μια εισαγωγή στη σημειολογία, θεωρία και εφαρμογές*. Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Χαδέλης, Λ. (2010). *Τεχνολογία Ήχου*, Εκδόσεις Δεμερντζής Παντελής. ISBN: 978-960-9474-00-9.
- Albers, J. (2016). *Η αλληλεπίδραση των χρωμάτων*. Εκδόσεις Αντιύλη.
- Argan, J. (2014). *Η Μοντέρνα Τέχνη 1770-1970*, μτφ. Λ. Παπαδημήτρη. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις.
- Arnason, H. (2005). *Η Ιστορία της Σύγχρονης Τέχνης*. Επίκεντρο.
- Arnheim, R. (2005). *Τέχνη και Οπτική αντίληψη. Η ψυχολογία της δημιουργικής όρασης (3η έκδοση)*. Θεμέλιο.
- Barthes, R. (2019). *Εικόνα μουσική κείμενο*. Εκδόσεις Πλέθρον.
- Battista, L.A. (2008). *Περί ζωγραφικής*. Καστανιώτης.
- Bell, J. (2009). *Ο καθρέφτης του κόσμου*. Μεταίχμιο.
- Berger, J. (2011), *Η εικόνα και το βλέμμα*, Μεταίχμιο.
- Brice, R. (2000). *Τεχνολογία Μουσικής*, Εκδόσεις Α. Τζιόλα & Υιοί α.ε.. ISBN: 978-960-8129-10-8.
- Bringhurst, R. (2001). *Στοιχεία της τυπογραφικής τέχνης*. ΠΕΚ (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης).
- Coles, S. (2012). *The Anatomy of Type: a Graphic Guide to 100 typefaces*. Harper Design.
- Dolto, F. (2011). *Ασυνείδητη εικόνα του σώματος*. Εκδόσεις Εστία.

- Dondis, A. D. (2002). *Βασικές Αρχές Οπτικής Παιδείας*. Εκδόσεις ΕΑΠ.
- Escher, M.G. (2004). *The Graphic Work*, Taschen GmbH. Συνέκδοση Herakleidon Experience in Visual Arts.
- Heinich, N. (2015). *Το Παράδειγμα της Σύγχρονης Τέχνης. Δομές μιας Καλλιτεχνικής Επανάστασης*. Εκδόσεις Πλέθρον.
- Honor, H. & Fleming J. (1998). *Ιστορία της Τέχνης*, μτφ. Α. Παππάς. Υποδομή.
- Fischer, E. (1981). *Η αναγκαιότητα της τέχνης*. Θεμέλιο.
- Gombrich, E. (1998). *Το χρονικό της τέχνης*. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας.
- Greene, R. (2004). *Internet Art*. Thames & Hudson.
- Grigorescu, V., (1980). *Kandinsky*. Editura Meridiane.
- Icograda (IcoD). *Κώδικας Δεοντολογίας (IcoD) (Professional Code of Conduct)*.
- Ανακτήθηκε από
- https://www.theicod.org/storage/app/media/resources/ICO_Professional_Code_of_Conduct.pdf
- Ingold, T. (2016). *Lines: A Brief History*. Routledge.
- Kandinsky, W. (1926) [2011]. *Σημείο, Γραμμή, Επίπεδο*. Δωδώνη.
- Klee, P. (1989). *Η εικαστική σκέψη. Τα μαθήματα στη σχολή Μπαουχάουζ*. Τόμ. II. Μέλισσα.
- Klee, P. (1986). *Τα ημερολόγια 1898-1918*. Νεφέλη.
- Klee, P. (1976). *Παιδαγωγικό σημειωματάριο*. ΕΠΑΣΚΤ.
- Krasner, J. (2018). *Motion Graphic Design: Applied History and Aesthetics*. Routledge.
- Kinross, R. (2015). *Modern Typography: an essay in critical history*. Hyphen Press.
- Manovich, L. (2001). *The Language of the New Media*. Mass: MIT Press.
- McNeil, P. (2017). *The visual history of type*, Laurence King Publishing.
- Nicolaides, K., (1990). *The Natural Way to Draw: A Working Plan for Art Study*. Harper Design.
- Portella, A. (2016). *Visual Pollution, Advertising, Signage and Environmental Quality*. Routledge.

- Gonzalez R. & Woods R., (2018). *Ψηφιακή επεξεργασία εικόνας*, Εκδόσεις Τζιόλα.
- Rees, D. (2014). *How to be an Illustrator*. Laurence King Publishing.
- Walker, J. (2010). *Η Τέχνη στην Εποχή των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας*. University Studio Press.
- Wigan, M. (2009). *The Visual Dictionary of Illustration*. Ava Publishing.
- Wheeler, A. (2017). *Designing Brand Identity: An Essential Guide for the Whole Branding Team Hardcover*.
- Wölfflin, H. (2006). *Βασικές έννοιες της ιστορίας της τέχνης*, μτφ. Φ. Κοκαβέσης. Επίκεντρο.
- Van, R.N. (1970). Johannes Itten, *The Elements of colour*. Van Nostrand Reinhold CONY.

Β. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης

- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. (2013). *Γλωσσάρι*. Ανακτήθηκε 15 Φεβρουαρίου, 2020, από <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>
- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. Τμήμα Σπουδών Προγραμμάτων και Οργάνωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης. (2020). *Οδηγοί Σπουδών ειδικοτήτων ΙΕΚ του Ν. 4186/2013*. Ανακτήθηκε, 15 Φεβρουαρίου, 2020, από <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/dimosia-institoyta-epaggelmatikis-katartisis-d-i-e-k/odigoi-katartisis-spoudon>
- Γούλας, Χ., & Λιντζέρης, Π. (2017). *Διά Βίου Μάθηση, Επαγγελματική Κατάρτιση, Απασχόληση και Οικονομία: Νέα δεδομένα, προτεραιότητες και προκλήσεις*. ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, ΙΝΕ ΓΣΕΕ.
- Γούλας, Χ., Μαρκίδης, Κ., & Μπαμπανέλου, Δ. (2021). *Πρότυπο ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ*. Ανακτήθηκε, 15 Φεβρουαρίου, 2020, από <https://protypoekpedeftikonylikon.gr>
- Δημουλάς, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., & Σπηλιώτη, Χ. (2007). *Οδηγός ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων*. ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ.
- Καραλής, Θ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., Νάτσης, Π., & Παπαευσταθίου, Κ. (2021). *Μεθοδολογικές προσεγγίσεις ανάπτυξης*

επαγγελματικών περιγραμμάτων και πλαισίων εκπαιδευτικών προδιαγραφών προγραμμάτων. INE/ΓΣΕΕ. https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2021/07/Me8odologia_EP_Ebook.pdf

Λευθεριώτου, Π. (χ.χ.). *Η εκπαιδευτική διεργασία στην εκπαίδευση ενηλίκων*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Ανακτήθηκε 20 Φεβρουαρίου, 2020, από http://www.nath.gr/Photos/%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97_%CE%95%CE%9D%CE%97%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D.pdf Cedefop (2014). *Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη Ελλάδα: Συνοπτική περιγραφή*. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Cedefop (2014). *Terminology of European Education and Training Policy: A Selection of 130 Key Terms*, 2nd edition. Publications Office of the European Union.

Korpon, V. A., Shmurygina, O. V., Shchipanova, D. E., Dremina, M. A., Papaloizou, L., Orphanidou, Y., & Morevs, P. (2018). Functional analysis and functional maps of qualifications in ECVET context. *The Education and Science Journal*, 20(6), 90-117. [doi: 10.17853/1994-5639-2018-6-90-117](https://doi.org/10.17853/1994-5639-2018-6-90-117)

Mansfield, B., & Schmidt, H. (2001). *Linking vocational education and training standards and employment requirements: An international manual*. European Training Foundation. Ανακτήθηκε 9 Ιουνίου, 2020, από https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAEET.pdf

Psfidou, I. (2009). What learning outcome based curricula imply for teachers and trainers, *7th International Conference on Comparative Education and Teacher Training*, June 29 - July 3 2009, 183-188. Bureau for Educational Services.

Γ. Σχετική εθνική νομοθεσία

ΦΕΚ Β' 4146/09-09-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3. *Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας*.

- ΦΕΚ Β΄ 3938/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. *Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.*
- ΦΕΚ Α΄ 254/21-12-2020. Νόμος υπ' αριθμ. 4763/2020. *Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματών (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.*
- ΦΕΚ Β΄ 3520/19-09-2019. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 40331/Δ1.13521/2019. *Επανακαθορισμός Όρων Ηλεκτρονικής Υποβολής Εντύπων Αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ).*
- ΦΕΚ Β΄ 2440/18-07-2017. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ1/118932/2017. *Ρύθμιση Θεμάτων Επιδότησης και Ασφάλισης της Μαθητείας των Σπουδαστών των Δημόσιων και Ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ).*
- ΦΕΚ Β΄ 1245/11-04-2017. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ1/54877/2017. *Τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΕΕΚΔΒΜ).*
- ΦΕΚ Β΄ 1807/02-07-2014. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 5954/2014. *Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΕΕΚΔΒΜ).*
- ΦΕΚ Β΄ 566/08-05-2006. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 110998/8-5-2006. *Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων.*

Μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης

Συντακτική ομάδα

Γούλας Χρήστος

Βαρβιτσιώτη Ρένα

Θεοδωρή Ελένη

Καρατράσογλου Μάκης

Μαρκίδης Κωνσταντίνος

Μπαμπανέλου Δέσποινα

Νάτσης Παναγιώτης

Επιμέλεια σύνταξης:

Μπαμπανέλου Δέσποινα

Το κείμενο συντάχθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» και ειδικότερα της Πράξης με τίτλο «Διαμόρφωση οδηγών κατάρτισης και εκπαιδευτικών εγχειριδίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)» – ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281 που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

